

ZPRAVODAJ

milovníků a pěstitelů růží

říjen
2011 Rosa klub ČR, SZO ČZS

100

ke článku *Výstavy růží Rosa klubu Slovakia:*

**Rosa klub Slovakia
- zahrada Františka Glváče ▶**

◀ **Jiří Žlebčík na pracovní
návštěvě v Růžové zahradě
Františka Glváče**

ke článku *Ohlédnutí za letošním růžařským létem:*

◀◀ **Letní setkání v Průhonicích**

Slovo úvodem	2
Organizační činnost	
Zpráva o VČS 2011, zpráva revizní komise, usnesení z VČS	3
Výsledky XXIX. ročníku mezinárodní soutěže novinek růží v Soutěžním rozáriu v Hradci Králové – červen 2011	5
Martin Vissers – nová krása přichází z Belgie	7
Rušné léto v hradeckém rozáriu	9
Ohlédnutí za letošním růžařským létem	12
Zajímavé růžařské akce, které letos stály za vidění	17
Ukončení činnosti Rosa klubu ČR Kralupy n. Vlt.	20
Výstava Růže a květy podzimu v Kladně	21
Výzva matrikářky	22
Zprávy z ČZS	
Nový úřední název Rosa klubu ČR, lze přijmout právnické osoby	23
Odborné články	
Po stopách růží Ludvíka Večeři	24
Obklopím tě růžemi, má lásko... ..	35
Růže a Zlatý řez	38
V jednoduchosti je krása	43
Pěstování a sortiment pnoucích růží	46
Historické růže jako vhodná volba do drsných poloh	60
Dodatek o mrazuvzdornosti Anglických růží	66
104. mezinárodní soutěž nových růží v Paříži - Bagatelle	70
Mšice vlastní více genů než člověk	72
2011 Rok růže - Rožmberský rok	74
Zimní očkování růží v ruce, včetně vypěstování podnoží	77
Výstavy růží Rosa klubu Slovakia	79
Slávnosti ruží v Dolnej Krupěj	80
Tabulka typů poškození žírem škůdců a období účinných zásahů proti nim	82
Výživa a hnojení růží	85
Ze světa růží	
World Rose News 2011, červen	88
Heritage Rose Group Newsletter, březen 2011	89
Drobnosti	90
Knihy	
Růžový palouček – sestavil Václav Matějka	90
Petr Vok z Rožmberka - Jaroslav Pánek	93
Poezie růží	
Růže exulantů, Antonín Klášterský	94

Vážení přátelé,

dostáváte do rukou **sté číslo zpravodaje** našeho Rosa klubu, z toho posledních jednadvacet čísel od roku 1990 v stávající úpravě, a to díky dotační pomoci ČZS. Navíc vyšla v roce 2000 obsáhlá Historická ročenka (díky sponzorského daru př. Viléma Waltera) a Ročenka 2008 k 40. výročí založení Rosa klubu, takže skoro dva zpravodaje ročně. Těch posledních jednadvacet let existence Rosa klubu a vycházení zpravodaje je samozřejmě především zásluhou vaší, věrných členů Rosa klubu z jeho dřívějších slavnějších let a také t.č. asi poloviny členů nově přistoupivších. Vydávání zpravodajů v stávající podobě už není jednoduchou záležitostí pro amatéry, a proto si vyslovení velkých díky zasluhuje tým dřívějších i současných přispěvatelů do zpravodajů, ale i grafičtí editoři, kterými postupně byli pan Bohumil Křeček, Ing. Miloš Kožešník a nyní Ing. Lucie Vodičková.

Letošní rok je **Rokem růže**, ale nikoliv celosvětovým, jako v roce 2002, ale ryze českým, či dokonce jihočeským Rokem růže, protože připomíná 400. výročí úmrtí Petra Voka, posledního člena rodu Rožmberků, který aspiroval na zvolení českým králem. Jihočeskému krajskému úřadu se podařilo prosadit tuto akci jako celostátní, takže jsme měli možnost setkat se pětistou erbovní růží na čtýřech místech Česka. I když vlastně nejde o skutečnou růži, tak každému Čechovi vytanou při zmínce o pánech z růže skutečné růže na mysl. A do konce roku ještě máte šanci něco z té oslavy zhlédnout.

Zpravodaj stále více odkazuje na **internet**, kde je uloženo nezměrné množství informací o všem možném i nemožném, ale i o růžích. Přitom doufáme, že všichni máte k internetu přístup, přímo nebo prostřednictvím příbuzných nebo známých. Nebo si ten přístup konečně zajistíte – určitě nebudete litovat. Zdá se, že tato cesta získávání informací dnes převládá, kupování knih a časopisů pomalu končí. Někdy mi připadá, že internet funguje už dlouho a přitom je to **teprve 20 let** od jeho zrození a možná 10 let od jeho široké dostupnosti a naplněnosti. Dnes nás ale už začíná trápit jeho zneužitelnost i někdy přeplácánost a hrozba postupného zpoplatnění. Tak si zatím užijeme darů internetu.

Rádi bychom do zpravodaje zařadili **rubriku** DOTAZY, UPOZORNĚNÍ, SDĚLENÍ, RADY, KDE KOUPIŤ RŮŽE apod. (viz diskuze na valné hromadě) od členů Rosa klubu dle místních okolností, tak jak výměna informací probíhá na řadě internetových stránek (např. www.krasneruze.cz, www.ruze.wi.cz). Očekáváme vaše náměty do takové rubriky, a za nabízí internet nebo chytré mobily snadné zaslání. Doufáme, že své zkušenosti s růžemi stále předáváte dále svým známým, ale i obdivovatelům vašich růží na zahrádkách a přitom se dozvídáte, co nerůžaře či začátečníky trápí. Napište to, sdělte to všem!

S přáním pohody s růžemi i lidmi,

Dr. J. Thomas, předseda

Zpráva o průběhu výroční členské schůze Rosa klub ČR SZO ČZS dne 5. března 2011 v Praze

Výroční členská schůze byla svolána Zpravodajem č. 99 začátkem března. Zúčastnilo se jí kolem 30 členů. Po volbě návrhové komise byly předneseny zprávy o činnosti, o hospodaření (byly uveřejněny předem rovněž ve Zpravodaji), o revizi hospodaření a byla zahájena diskuze.

Př. Jiří Žlebčík doplnil zprávu o činnosti uvedením akcí ústředí ČZS: vydání kalendářků s fotografií růže (již druhý ročník, pro Rosa klub zdarma), žádost o příspěvky do Rukověti zahrádkáře a do Věstníku ČZS;

Český rozhlas ukončil relaci Poradna ČZS, SZO mají přístup na web ČZS; upozornil na chystanou výstavu Růžová zahrada v Lysé nad Labem.

Př. M. Dostálová vyzvala členy i výbor RK ke zvýšení aktivity v pěstitelství růží, zařadit do zpravodaje panelové diskuze, výměnu zkušeností, výtahy z literatury, zapojit se do akce Zahrádkáře vydáním Knihovničky o růžích, propagovat rozbory půdy. Rozvedla své výhrady a doplňky k článku o Kalinkinově metodě očkování ve zpravodaji (viz č. 100).

Př. St. Konštický referoval o slibném jednání s magistrátem Hradce Králové na renovaci rozária v Kuklenách.

Př. V. Milerová se ujala pořádání Letního setkání 2011

Př. J. Thomas poděkoval př. V. a V. Milerovým za iniciativy pro pražské členy v roce 2010

Př. V. Šindelář se představil jako organizátor výstavy Růžová zahrada

Na závěr byly jednomyslně schváleny zprávy o činnosti, o hospodaření (a vysloveno poděkování pokladníkovi), o revizi hospodaření, plán činnosti na rok 2011 i návrh usnesení z VČS – viz níže.

Po poledni přestávce promítala př. Dostálová obsáhlý soubor fotografií z dalšího zájezdu do zahrady v Anglii s poutavým a zasvěceným výkladem.

Za výbor Rosa klubu ČR:

Dr. J. Thomas, předseda

Účastníci VČS 2011 v Tiskovém středisku SÚJB Praha

Zpráva o revizi hospodaření Rosa klubu ČR, SZO ČZS za rok 2010

Revize byla provedena dne 5. 3. 2011

Při revizi proběhla kontrola všech účetních pohybů uvedených v pokladní knize. Hospodář SZO, př. V. Bártík, vede pokladní knihu i ostatní doklady potřebné v účetnictví pečlivě. Probíhající peněžní toky jsou zapisovány dle pravidel účetnictví.

Za revizní komisi Rosa klubu ČR:

*Ing. Eduard Kilberger
Radmila Trojanová*

Usnesení z výroční členské schůze Rosa klubu ČR dne 5. března 2011

1. VČS schvaluje
  - zprávu o činnosti za rok 2010
  - zprávu o hospodaření v roce 2010
  - návrh rozpočtu na rok 2011
  - zprávu revizní komise
2. VČS ukládá výboru
  - podporovat vytvoření nových webových stránek Rosa klubu, zvážit jeho anglický překlad
  - poskytnout maximální podporu přípravě slavnostního vyhlášení výsledků 29. ročníku mezinárodní soutěže nových růží v Hradci Králové dne 18. 6. 2011, vydání bulletinu MSNR, Dnům otevřených dveří a průběžné přípravě dalších ročníků MSNR
  - podporovat pokračování v budování genofondového rozária a zásobní školky v Rajhradu
  - zajistit účast Rosa klubu na výstavách KVĚTY v Lysé/L a FLORA Olomouc 2011
  - zorganizovat Letní setkání členů Rosa klubu v Průhonicích dne 25. 6. 2011
  - zajistit vydávání alespoň dvou zpravodajů Rosa klubu a jejich dodání spřáteleným zahraničním organizacím
  - podporovat spolupráci s Rosa klubem Kralupy nad Vltavou
3. VČS apeluje na členy Rosa klubu ke zvýšení úsilí při získávání nových členů

Dne 5. 3. 2011

Za návrhovou komisi: Mgr. Miroslava Dostálová, Marie Krtičková

Výsledky XXIX. ročníku mezinárodní soutěže novinek růží v Soutěžním rozáriu v Hradci Králové - červen 2011

Skupina růží mnohokvětých

Sweet Blondie | VISswepat
Martin Vissers - Belgie
81 b., **ZLATÁ RŮŽE**
MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ

Skupina růží velkokvětých

AM-816-VK | MEIMIRTYLUS
Alain Meilland,
MEILLAND INTERNATIONAL - Francie
79 b., 1. cena

Pflanzen un Blumen | KORPLUNBLO
W. KORDES' Söhne Rosenschulen -
Německo
79 b., 1. cena

Natalie | Poulren 014
Pernille and Mogens N. Olesen,
Poulsen Roses A/S - Dánsko,
78 b., Čestné uznání

Midsummersnow | VISsnowit
Martin Vissers - Belgie
78 b., Čestné uznání

MR-806-VK | MEIMELHIAC
Michèle Richardier,
MEILLAND INTERNATIONAL - Francie
77 b., Čestné uznání

Skupina růží pnoucích

Disco Tango | Poulcy018
Pernille and Mogens N. Olesen,
Poulsen Roses A/S - Dánsko,
72 b., Čestné uznání

Skupina růží sadových

Herkules | KORHERKUL
W. KORDES' Söhne Rosenschulen -
Německo
80 b., 1. cena

Skupina růží pokryvných

Cena nebyla udělena

SB 2108
Bernard Sauvageot, Roseaies
Sauvageot - Francie
76 b., Čestné uznání

Skupina miniaturních růží

Little Sunset | KORLUTMAG
W. KORDES' Söhne Rosenschulen -
Německo
74 b., Čestné uznání

Y1027
Ann Velle-Boudolf, LENS ROSES -
Belgie
75 b., Čestné uznání

Dámská soutěž o nejkrásnější velkokvětou růži roku 2011

AM-505-VK | MEIKANARO, Alain Meilland, MEILLAND INTERNATIONAL - Francie

Dámská soutěž o růži s nejkrásnější vůní roku 2011

Diamonds Forever | MATTDiafor, Bob Matthews - Nový Zéland / vystavovatel Spelarosa - Holandsko

Soutěž Střední floristické školy o nejkrásnější mnohokvětou růži roku 2011

REU NEXT, Roseraies Reuter, La Réussite de la Rose G.A.E.C. - Francie

Stanislav Konšťacký, místopředseda Rosa Klubu ČR

Václav Koula, organizační výbor soutěže

Martin Vissers – nová krása přichází z Belgie

Na počátku listopadu roku 2008 jsme do soutěžního rozária v Hradci Králové obdrželi zásluku růží z Belgie. Nešlo však tentokrát o růže od belgické růžařské společnosti Lens Roses, se kterou dlouhodobě a úspěšně spolupracujeme a která se prezentuje většinou na poli sadových růží ojedinělého charakteru vycházejícího z habitu a krásy přírodních růží. Tentokrát to byly růže od zcela nového šlechtitele, kterého se podařilo získat pro spolupráci díky přátelům z belgického rozária v Le Roeulx. Tímto šlechtitelem byl pan Martin Vissers ze společnosti Viva International BVBA se sídlem ve městě Herselt v Belgii.

Martin Vissers zaslal do soutěže tři růže, všechny zařadil do kategorie růží mnohokvětých. Sazenice se bez problémů ujaly, na jaře následujícího roku výborně rostly, takže se ani nezdálo, že by byly na stanovištích teprve první rok. Nejen proto však již v prvním roce vzbudily velký zájem přátel v rozáriu. Hlavním důvodem byla jejich neobyčejná krása, kterou upoutávala postupně prakticky všechny, kteří rozárium navštívili. Soutěž je anonymní, prakticky nikdo nevěděl, že jde o růže od nového šlechtitele, a pokud tedy vzbuzovaly zájem, bylo to pro jejich kvalitu. Byli jsme zvědaví i na odolnost růží proti černé skvrnitosti a padlí růžovému, a i ta se ukázala hned v pozdním létě a na podzim jako výborná. Dnes již víme, že jedna z těchto růží, Sweet Blondie, získala po dvouletém sledování a hodnocení nejvyšší počet bodů ze všech odrůd v rozáriu a stala se vítěznou růží pro rok 2011. Naše předběžná očekávání se tedy opravdu naplnila.

Růže Martina Visserse, které v letošním roce ukončily svůj soutěžní cyklus v rozáriu:

Sweet Blondie® [VISswepat]

Zlatá růže města Hradce Králové 2011, samozřejmě i nejlepší růže v kategorii růží mnohokvětých. Tak příjemná a vzdušně působící růže, v romanticky světlém, neobyčejně jemném splynutí bílé barvy na okrajích s pastelově růžovooranžovou směrem ke středu květu, s jemně roztřepenými okraji zvláňených okvětních lístků, nemohla nezískat pozornost a je třeba přiznat, že především ženy byly doslova okouzleny. Skutečně nádherná a zdravá růže.

Midsummersnow® [VISsnowit]

Získala Čestné uznání v kategorii růží mnohokvětých. Krásně stavěný keř je ve fázích vrcholného kvetení až jakoby překryt záplavou menších poloplných až plných teple bílých kvítků, vyrůstajících nahlučeně v trsech po obvodu celé rostliny. Dojem je skutečně téměř „sněhový“, jistě i proto tvůrce růže zvolil přílehlavé pojmenování „sníh letního slunovratu“, jak by se asi dal název nejlépe přeložit.

Peter Paul Rubens® [VISpeparu]

Vyššímu hodnocení této bezesporu krásné a osobité růže zabránil snad jen její trochu neurovnaný vzrůst v druhé části roku („vystřelování“) a někdy mírné sklánění těžších květů, nesvědčí jí příliš ani déšť. Na druhou stranu její květ je skutečně potěchou pro ty, kteří mají rádi plné květy svojí stavbou podobné růžím anglickým s uzavřeně šálkovitým tvarem, v nádherném dvoubarevném provedení kombinací jemně pastelově oranžové ve středu s teple růžovou na okrajích,

dokonale spolu ladících a doplňujících se. I jméno růže podle proslulého vlámského malíře bylo pravděpodobně zvoleno s ohledem na její výjimečně poutavý květ. Není náhodou, že tato růže získala v loňském hodnocení studentek Střední floristické školy ocenění Nejkrásnější mnohokvětá růže roku 2010.

Růže Martina Visserse nezískaly ocenění jen u nás, ale prosazují se zaslouženě i v dalších soutěžích v zahraničí. Se samotným šlechtitelem jsme se mohli osobně setkat při naší loňské návštěvě v Belgii (viz Zpravodaj 2011/99). Je to velmi srdečný a příjemný pán středního věku, který se, podle svých vlastních slov, věnuje systematickému šlechtění růží již více než 10 let. Měl upřímnou radost z toho, že jeho růže jsou u nás předmětem zájmu a obdivu návštěvníků rozárie, tehdy to ovšem byla ještě informace nepodložená oficiálními výsledky. Jistě jej tedy potěší, když v letošním roce obdrží z České republiky krásný broušený pohár se svým jménem i jménem jeho vítězných růží. Pan Vissers nám zároveň přislíbil, že pošle do soutěže další nové růže a ty, opět podle jeho vlastních slov, „budou lepší, než ty předchozí“. Máme se tedy na co těšit, neboť jeho růže na jaře letošního roku opravdu dorazily. A nejde jen o růže mnohokvěté, ale, snad můžeme prozradit, i o růže sadové a pnoucí. Přejeme jim, aby se slova jejich tvůrce vyplnila a dostalo se i jim nejvyšších ocenění u nás i v zahraničí.

Martin Vissers při přebírání ceny Rose Elite du Roetulx, kterou získala jeho růže Midsummersnow (září 2010, Le Roetulx, Belgie)

Rušné léto v hradeckém rozáriu

Každý rok je červen nejrušnějším obdobím v životě hradeckého rozáriu. Je to pochopitelné, protože právě červen je měsícem, kdy růže nejvíce kvetou a v soutěžním rozáriu je i obdobím, kdy dochází k vyhlášení výsledků, konají se dny otevřených dveří a také se růže hodnotí. Letošní rok byl však výjimečný, protože jak v červnu, tak i počátkem července proběhlo v rozáriu více setkání, než bylo v minulých letech běžné. Dovolte, abychom vás s nimi seznámili.

Návštěva primátora města

Výjimečnou událostí byla návštěva primátora města Hradce Králové MUDr. Zdeňka Finka, který navštívil rozárium v pondělí dne 13. 6. 2011 v dopoledních hodinách, společně s některými dalšími členy městského zastupitelstva. Účelem setkání bylo, aby se pan primátor seznámil s historií rozáriu, jeho zaměřením, významem a především pak s projektem na rekonstrukci (viz Zpravodaj 2011/99). V úvodu promluvil ředitel společnosti Technické služby Ing. Jiří Henzl, který popsal současný technický stav rozáriu s důrazem na nezbytnost provedení změn, poté byli hosté seznámeni s koncepcí soutěžního rozáriu a plány pro budoucnost, této části se věnoval RNDr. Václav Koula. V závěru pak podrobně představila vlastní studii na rekonstrukci Ing. Markéta Šebestová, zahradní architektka společnosti Gardena Bohemica. Po následné poměrně dlouhé diskusi věnované především zvýšení významu rozáriu pro hradecký region si hosté za odborného výkladu prohlédli kvetoucí růže. Pokud lze vysledovat z reakcí, pan primátor byl velmi příjemně překvapen nejen možnostmi, které nabízejí samotné růže, ale i úrovní, jakou rozárium po strážce zahraniční spolupráce a odbornosti má. Lze tedy doufat, že se úspěšná návštěva vedení města projeví i na podpoře rekonstrukce rozáriu. Také všem zastupitelům města byly následně doručeny prezentační materiály. Je třeba poděkovat Ing. Jiřímu Pirnerovi jako zástupci rozáriu a Ing. Danielu Jeřábkovi, vedoucímu Správy městské zeleně za úspěšnou organizaci setkání.

Den otevřených dveří

Vyhlášení výsledků a Dny otevřených dveří

V půli června v sobotu 18. 6. 2011 se konalo slavnostní vyhlášení výsledků, tentokrát již XXIX. ročníku soutěže novinek růží. Program byl tradiční, nicméně atmosféra byla jako vždy naplněná očekáváním, které z růží budou oceněny. Příjemný ruch spojený s vítáním příchozích hostů i přátel ustal po desáté hodině, kdy přítomné svolaly k slavnostnímu ceremonálu písně pěveckého sdružení Cantus. Poté již následovaly proslovy - nejprve na uvítanou promluvil

MUDr. Stanislav Konštický, místopředseda Rosa klubu ČR. Po něm si vzal slovo jeden z významných hostů, náměstek primátora pro rozvoj města PaedR. Jindřich Vedlich. Jeho pozoruhodná a citlivá slova o potřebě krásy pro lidský život, pronesená v letním dni v prostředí rozkvetlých růží, jistě hluboce rezonovala v myslích mnoha přítomných. Trochu oficiálně neplánované, ale velmi spontánní a neformální bylo veřejné poděkování zahradníkovi rozária panu Václavu Desenskému, díky jeho práci byly i letos všechny záhony růží ve vynikajícím stavu. Teprve poté nastala chvíle nejslavnostnější – vyhlášení výsledků. Ty přednesla Mgr. Miroslava Párová z hradeckého rozária, výsledky spolu s fotografiemi oceněných růží je možné najít v dalším obsahu Zpravodaje. Společný příspěvek pak ukončil oficiální ceremoniál a cestičky mezi záhony růží se opět zaplnili jejich obdivovateli.

Stanislav Konštický, Diana Phipps-Sternberg, Václav Koula

vkus ve výběru růží, který ji vedl k vyrovnaným harmonickým růžím převážně jemných barev a vzdušných květů. Věříme, že i pro ni samotnou byla návštěva rozária hezkým zážitkem.

V sobotu odpoledne a celou neděli pak bylo rozárium otevřeno široké veřejnosti, díky velmi pěkným dnům si přišlo růže prohlédnout několik set návštěvníků, mnohé z nich již poznáváme, protože se přicházejí potěšit s růžemi každý rok. Shodli jsme se, že návštěvnost byla patrně nejvyšší za posledních několik let.

Přátelské návštěvy kolegů

Opravdu velmi nás potěšil zájem kolegů z jiných českých rozárií, kteří se k nám přijeli podívat.

Nejprve to byla ke konci června Mgr. Eva Dvořáková, vedoucí rozária Botanické zahrady a rozária Výstaviště Flora Olomouc, která přijela s několika dalšími kolegy a kolegyněmi. Zajímala se o způsob práce v rozáriu a její organizaci, komunikaci se zahraničím, ošetřování rostlin a samozřejmě o moderní kultivary růží.

Dalším kolegiálním setkáním byla počátkem července návštěva z Botanické zahrady a genofondové sbírky Botanického ústavu AV ČR z Průhonice, kdy přijel vedoucí zahrady RNDr. Pavel Sekerka spolu s kolegyněmi, které pečují o sbírku růží. Jejich zájem byl především v poznání zajímavých odrůd nových růží a šlechtitelských subjektů, které nové růže vytvářejí. Mimočodem sbírky růží AV ČR si bylo možné prohlédnout v rámci letošního letního setkání členů, které se konalo 25. 6. 2011.

Obě návštěvy byly velmi příjemným setkáním s lidmi, kteří si rozumějí a mají společnou zálibu nejen v růžích, ale v rostlinách obecně, bez ohledu na to, zda jde o zájem na úrovni profesionální či amatérské.

Návštěva z francouzského Strasbourg

Na den 7. 7. 2011 byla ohlášena návštěva ze zahraničí, a to členů sdružení P.A.R.C. PAYSAGE ET JARDINS D'ALSACE (Krajina a zahrady Alsaska) z francouzského města Strasbourg. Návštěvu organizoval v rámci zájezdu po zahradách a parcích České republiky prezident sdružení pan Pierre Pfeiffer, se kterým jsme se seznámili v loňském roce v Belgii.

Stanislav Konšťacký, Pierre Pfeiffer a Gaby Phillips-Pfeiffer

Sdružení spojuje členy, jejichž společným záměrem je ochrana, správa, obnova a zachování kulturního dědictví krajiny, jak zní překlad celého názvu sdružení. Autobus s přibližně 30 návštěvníky dorazil přesně na desátou hodinu dopolední. Francouzské hosty přivítal dr. Konšťacký, který je také prováděl po rozáriu. Velké nadšení vzbudila informace, že výklad doprovázející prohlídku rozária bude veden v jejich mateřštině. Pro hosty bylo také velkým potěšením, že mezi šlechtiteli, kteří zasílají růže do rozária jsou hojně zastoupeny i francouzské firmy. Proto jsme představili speciálně francouzské růže, obzvláště ty, které již získaly v minulosti některá z ocenění. Podle dohody jsme zajišťovali i oběd, a to formou rautu, bylo pro nás cennou zkušeností, že i takovou věc je možné v rozáriu docela dobře zorganizovat. Měli jsme pocit, že návštěva rozária se z pohledu hostů velmi vydařila, při loučení byl odměnou a poděkováním hostitelům upřímný potlesk. Po návštěvě v Hradci pokračovala výprava dále na Moravu do Olomouce a Kroměříže, v předchozích dnech již poznala prostředí jihozápadních Čech (Kynžvart, Český Krumlov, Hluboká), v Praze navštívili několik zahrad Pražského hradu, Průhonice a zámek v Tróji. Od pana Pfeiffera, který je mimochodem porotcem v jury pro hodnocení růží v soutěžích ve městech Baden-Baden, Saverne, Le Roeulx a Orléans, jsme obdrželi po jeho návratu do Francie děkovní dopis, kde hradecké rozárium velmi oceňoval.

Český rozhlas

Poslední akcí před „letními prázdninami“ bylo natáčení pořadu o rozáriu pro Český rozhlas Hradec Králové. Natáčení se konalo přímo mezi růžemi, vedla jej s ing. Jeřábkem (Správa městské zeleně) a dr. Koulou (Rosa Klub ČR) redaktorka Mgr. Eva Boudová. Smyslem rozhovoru bylo zvýšení povědomí o rozáriu u širší veřejnosti a podpoření projektu rekonstrukce rozária. Paní redaktorka nebyla jen rozhlasovou profesionálkou, ale také, jak se brzy ukázalo, opravdovou a dlouholetou milovnicí růží, proto bylo setkání s ní dvojnásob příjemné.

Za hradecké rozárium RNDr. Václav Koula

Ohlédnutí za letošním růžařským létem

Jako každý rok odstartovalo růžovou sezónu Rosa Klubu slavnostní vyhlášení vítězných růží v Mezinárodním soutěžním rozáriu v Hradci Králové. I pro mnohé z nás z pražského a středočeského odboru je to místo prvního setkání v nové sezóně, protože nádhera rozkvetlých soutěžních novinek a výborná dopravní dostupnost přiláká růžaře z celé ČR. Příjemná přátelská atmosféra a krásně rozkvetlé záhony růží jsou tím správným prvním krokem v růžařském maratonu. Červen a červenec zkrátka patří růžím a aby šlo vše stihnout, je třeba obětovat víkendy i za cenu, že až růže odkvetou, budeme muset honem dohnat vše, co jsme odložili. Ani letošní rok nebyl výjimkou, a tak se s Dnem otevřených dveří v rozáriu HK překrýval termín nové letošní výstavy Růžová zahrada.

Výstava Růžová zahrada na výstavišti v Lysé nad Labem

Ing. Šindelář, organizátor výstavy

Věra a Věra Milerovy odpovídají na dotazy na choroby růží

První ročník se konal ve dnech 16. – 19. června 2011 pod režijní taktovkou časopisu Receptář. Hlavním tématem byly růže a zahrady našich babiček (podle vystavovaného sortimentu se jednalo spíše o dnešní moderní babičky padesátnice, ale určitě by byly zajímavé především růže našich prababiček). Ústřední expozici řezaných růží v klasickém sortimentu vystavoval Růžový sad Lidice. Prodejní expozici zde měli manželé Prouzovi, kteří mají výhradní zastoupení firmy Kordes Söhne pro ČR. Jejich prezentace byla velmi úspěšná, růže byly v perfektní kondici, originálně kontejnerované přímo šlechtitelem v Německu. I když jejich cena byla o něco málo vyšší, než bývali lidé u růží zvyklí, tak plně odpovídala vynikající kvalitě rostlin. Daly se zde koupit i žhavé ADR novinky. Třetí expozici růží vytvořil nově vzniklý e-shop www.obchod-sruzemi.cz z Přerova nad Labem. Poskytl naučné panely vysvětlující historii růží a vznik jednotlivých skupin historických růží. Vystavil nakontejnerovanou ukázkou některých historických a anglických odrůd ze své nabídky. Tyto růže bohužel nebyly prodejné. Právě v nedostatku růží na prodej byl velký problém celé výstavy, protože návštěvníci přijeli nejen aby růže viděli, ale aby si také nějakou

růži odvezli z výstavy domů. Ani u venkovních prodejců nebyly růže k mání a tak si většina koupěchtivých výletníků odnášela některou z rozkvetlých Kordesových odrůd (ta jim jistě dělá radost svou vitalitou a odolností). Časopis Zahrádkář a ČZS zde byl zastoupen pouze stánkem, ale i zde se našlo místo pro malou expozici odrůd z rozária BŮ AV Chotobuz. Obdiv budily drobné pevné miniatury a nezvyklá barva Veilchenblau. Na přání Zahrádkáře zorganizoval Rosa Klub po dobu konání výstavy ve stánku poradnu o pěstování růží. Vystavili jsme zde ukázky nejběžnějších chorob a škůdců, ale také staré historické a moderní voňavé růže. Byla to taková voňavá poradna Rosa Klubu. Zájem byl obrovský, zodpovídali jsme dotazy nejen na pěstování a ochranné chemické prostředky, ale také na růžové školky, rozária, vlastnosti jednotlivých odrůd a jejich zimovzdornost. I když jsme na to byly dvě, měly jsme celé dny plné ruce práce. Je vidět, že o růže je veliký zájem, ale potěšil i zájem o činnost Rosa Klubu.

Výstava Růžová zahrada je výborný nápad, ale má jednu vadu. V polovině června sice kvetou růže v zahradách, ale nekvetou ještě očkovanci ve školkách a právě ty bývají hlavními dodavateli květů na výstavu. Zřejmě proto bylo vystavených květů tak málo. Na výstavě, která byla zaměřena na růže a nesla název Růžová zahrada, byla téměř polovina výstavní haly zaplněna propagačními a prodejními stánky. Snad to bylo způsobeno tím, že se jednalo o první ročník v nezvyklém termínu, který zatím nenalákal tolik vystavovatelů ani prodejců na venkovní ploše jako jsme zvyklí od zavedených Květů pořádaných v červenci. Doufejme ale, že nezůstane jen u prvního ročníku a že se vzhledem k termínu podaří zlákat k vystavování i další rozária a soukromé sběratele.

Letní setkání v sobotu 25. června

Další červnový víkend, jež milovník růží ochotně a rád skládá na oltář své milované květině. Letní setkání se letos konalo v Průhonících v konferenčním sále VÚKOZ na téma „Růže českých šlechtitelů“. Fotografie ze své internetové encyklopedie ruze.wi.cz doprovodil odborným komentářem a osobními postřehy RNDr. Žlebčík. Odpoledne nám představil sbírku

Účastníci Letního setkání 2011

Dr. Žlebčík představuje geofond růží českých šlechtitelů

sbírka růží u VÚKOZ

vysazenou u ústavu, kterou převzal a kde shromáždil významnou kolekci růží českých šlechtitelů. Pozornost budily hlavně růže Havlovy a rodiny Urbanů, které vynikaly svou vzrůstností a zdravím. Následná návštěva rozárie v Botanické zahradě v Chotobuzi byla jistě velmi inspirativní pro každého, kdo růže pěstuje. Přátelsky nás přivítal současný ředitel RNDr. Sekerka a informoval nás o novinkách v rozáriu a budoucích plánech. Třebaže růže byly ošetřené, projevovala se již špatná odolnost vůči chorobám u starších odrůd, které byly šlechtěné hlavně na krásu květu a barvu bez důrazu na odolnost celého keře. Zdravé bujné rostliny pak přímo vynikaly nad ostatními. Takovýto pohled je neocenitelná zkušenost, kterou jinde než v rozsáhlém rozáriu nezískáte. Ani školky nejsou v tomto směru nejlepší ukazatel, protože mají pouze mladé očkované a ty bývají odolnější než dospělé víceleté rostliny. Odpolední program počítal ještě s možností návštěvy Dendrologické zahrady, ale na tu nám již nezbyl čas. Tak doufám, že se zde projdeme někdy příště.

rozárium v Botanické zahradě v Chotobuzi

Výstava KVĚTY 2011 v Lysé nad Labem

V polovině července se o prodlouženém víkendů 15. – 18. 7. konala v Lysé nad Labem již tradiční výstava Květy pod taktovkou časopisu Zahrádkář a ČZS. Ústředním tématem byly, jako každý rok v tomto termínu, lilie, jenže horký a suchý začátek léta uspišil kvetení snad všech květin a tak se mnozí liliáři obávali, že nebudou moci dodat květy v takovém počtu, jak předpokládali. V této situaci nás oslovila sl. Loudová z ČZS, zda nechceme vystavovat růže. O čtrnáct dní dříve by to jistě nebyl problém, ale v polovině července mívají růže první bohaté kvetení již takřka za sebou. Dohodli jsme se s dr. Žlebčíkem, že vytvoříme expozici Rosa Klubu společně. My dodáme růže romantické a anglické ze své sbírkové zahrady a on přidá české růže ze svého genofondu u VÚKOZ a ukázky pnoucích, sadových a pokryvných růží z Dendrologické zahrady. Původně jsme počítali tak se 40 odrůdami, v době výstavy jsme však dali dohromady okolo 150ti odrůd. Spolu s dalšími vystavovateli (Růžový sad Lidice a růžová školka Pelcovi ze Sobotky) vznikla ve výstavní hale růžová expozice na poměrně velké ploše reprezentující velké množství odrůd. Zúčastnila jsem se první přípravy tak velké výstavy a byla jsem překvapena výbornou organizací a pohodovou atmosférou, která při jinak hektickém aranžování vládla. Podle velkého zájmu návštěvníků o naši expozici soudím, že jsme dobře reprezentovali Rosa Klub nejen květy, ale i improvizovanou poradnou v sobotu 17. 7. společně s Michaelou Pelcovou ze školky v Sobotce. Letošní výstava Květy se obzvláště vyvedla, neboť obavy liliářů se nakonec ukázaly být jako liché, a výstavní hala doslova přetékala řezanými květy lilií, denivek, jiřin a růží, ale i květináči s begoniemi, pelargoniemi a monumentálními citrusy a exotickými dřevinami.

4x foto z Lysé nad Labem – Květy 2011

Pozdně letní setkání pražského a středočeského odboru Rosa klubu 11. srpna

Naše srpnové setkávání v klášteře v Řepích má již několikaletou historii a je tradičním zakončením letní sezóny. Tento rok se nás sešel rekordní počet 25 účastníků. Opět jsme si zopakovali kurs očkování, i když podnože díky jarnímu suchu letos nenarostly do obvyklé tloušťky krčků. Mnozí ani nevěřili, že jim jejich loňské první pokus vyjdou a tak bylo příjemné slyšet, že nejednomo loňskému účastníkovi se očka ujala a růže pěkně narostly a vykvetly. Tak snad se bude dařit i letošním očkovancům. Dík patří ing. Svitálkové za zajištění prostor a provedení krásnou klášterní zahradou a př. Trojanové a Vodičkové za pomoc s občerstvením a všem kteří přispěli vlastními výrobky a výpěstky na náš švédský stůl. Dr. Žlebčik, který se čerstvě vrátil ze svých zahraničních cest za růžemi, nám plný dojmů vyprávěl své zážitky, jen škoda, že nebylo dost času, abychom si poslechli o všech jeho cestách. Troufám si říct, že se Pozdně letní setkání vydařilo, protože na závěr jsme se dohodli, že v letošním roce uspořádáme ještě jedno podzimní setkání někdy v listopadu, které bude celé věnováno promítání fotek a povídání o cestování našich členů za růžemi do Anglie a na západ od našich hranic. Tak snad nám to vyjde. Až bude znám termín a místo, tak rozešlu pozvánku všem členům, kteří mi přihlásili email či telefonní číslo k odběru informací o činnosti RK Praha.

*Věra Milerová, vedoucí odboru RK
pro Prahu a okolí
vera.milerova@seznam.cz*

Zajímavé růžářské akce, které letos stály za vidění

Křest růže ‚Marie Rottrová‘

Při příležitosti rozsáhlé prodejní výstavy Kordesových růží v zahradním centru Chládek v Praze Střešovicích konané ve dnech 22. – 26. června se uskutečnil slavnostní křest nové růže z produkce této známé a renomované firmy. V sobotu 25. června, za účasti zástupců šlechtitelské firmy Margarity Kordes a Bernda Helms-Kordese, této odrůdě slavnostně propůjčila své

jméno přední česká zpěvačka Marie Rottrová. Slavnostním odpolednem spojeným s autogramiádou a představením speciální edice pohlednic paní Rottrové s její růží, provázel moderátor Petr Rajchert a majitel zahradnictví pan Chládek. Zároveň byla tato růže poprvé slavnostně uvedena do prodeje v ČR. Jedná se o floribundu nasazující drobnější květy ve velmi početných soukvětech. Tvar květu je velmi ušlechtilý a floristicky atraktivní, na líci zářivě červený (za slunečního

‚Marie Rottrová‘

úpalu růžověčervený) na rubu sametově bílý. Kompaktní tvar keře odrůdu předurčuje pro záhonové výsadby i pro pěstování v nádobách. Rostlina je zdravá a vitální, chlubí se oceněním ADR 2009. Její originální německé jméno je ‚Schöne Koblenzerin‘ a je horkou novinkou firmy Kordes pro podzim 2011.

To, že odrůda růže má v různých zemích různá prodejní jména není nijak zvláštní a jde o všeobecně praktikovaný postup, na západ od našich hranic zažitý již mnoho desítek let. Růže se tak stává bližší a sympatičtější pěstitelům v dané zemi, jde také o vyjádření toho, že si šlechtitel zákazníků z dané země váží a oficiálním pojmenováním odrůdy po VIP osobě dané země jim svou úctu dává najevo.

V této souvislosti musím zmínit loňský křest růže ‚Jiřina Bohdalová‘ u firmy Starkl - ve srovnání s letošním křestem u Chládky - událost to byla mnohem méně formální a oficiální. Pravá identita a jméno šlechtitele růže ‚Jiřina Bohdalová‘ nebylo zmíněno, ba přímo bylo utajeno. O to více mne mrzí, že i z loňského článku ve Zpravodaji informace o původu nějakým šotkem vypadla. Doplnuji tedy takto zpětně, že růže ‚Jiřina Bohdalová‘ je v originále výpěstek Toma Carrutha z USA z roku 2006 a jmenuje se ‚Julia Child‘ (v USA), ‚Soul Mate‘ (v Austrálii) nebo ‚Absolutely Fabulous‘ (v Británii).

Den otevřených dveří v soukromém sbírkovém rozáriu

Jistě jen málokdo z milovníků růží nezná internetové stránky www.krasneruze.cz. Zakladatelkou tohoto webu je paní vystupující pod přezdívkou Dresla, velká znalkyně a sběratelka růží, členka stálé hodnotitelské komise v Mezinárodním soutěžním rozáriu v Hradci Králové. Stránky původně založené hlavně jako prezentace jejího rozária dnes fungují jako nejlepší, největší a nejodbornější diskusní fórum o růžích na českém internetu. Povídají si zde o růžích pěstitelé z celé republiky a celý rok si předávají informace a zkušenosti. Jedná se o poměrně velkou skupinu milovníků růží a velmi zkušených růžařů, ale také o nové začínající pěstitele, kteří pokud se zeptají na nějaký problém, dostávají obratem od zkušenějších erudované rady. Fórum je velmi živé s vysokou návštěvností, probírají se zde dopodrobna zkušenosti a postřehy o jednotlivých aspektech pěstování růží (např. mrazuvzdornost, metody zimování nebo množení, licenční problematika, choroby a poruchy růstu, identifikace historických odrůd, typické znaky růží jednotlivých šlechtitelů, typy na významná rozária atd. ale i volná diskuze prostě jen o tom, že růže jsou krásné...) Jsou to ideální stránky pro pěstitele růží, který si chce porovnat zkušenosti a načerpat nové informace a inspirace, ostatně předpokládám, že většina z vás je již zná.

Autorka Dresla na okraji Křivoklátských lesů ve vesnici Horní Bezděkov již pár let buduje rozsáhlé soukromé sbírkové rozárium ve stylu anglické zahrady. Na její Den otevřených dveří (letos již druhý) se sjíždějí on-line přátelé růží z celé České Republiky. Na oploceném bývalém poli za vesnicí se rodí na české poměry unikátní projekt sbírky starých historických a moderních sadových a romantických růží vkomponovaných

do trvالكové zahrady, zatím o rozloze 4000 m², Důraz je kladen na růže mrazuvzdorné a odolné, které nepotřebují pravidelnou péči a prospívají i bez zimování, klasické čajohybridy zde prakticky nenajdete. Zahrada je členěna do čtverců o straně 12,5 m vysazených jednak tematicky a jednak podle jednotlivých barev. Letos zde kvetlo téměř 900 odrůd růží a nesčetně zajímavých a vzácných odrůd trvalek. Jedná se o projekt, který co do rozsahu a počtu odrůd nemá v ČR obdoby. Na Den otevřených dveří je její zahrada otevřena všem návštěvníkům, kteří mají možnost si výsadby projít, inspirovat se, podělit se o zkušenosti, poradit se, nebo si jen popovídat o svém koníčku. Některé odrůdy z její sbírky nerostou nikde jinde v ČR. Projekt je stále ve fázi budování a zrodu, zcela hotové jsou jen některé čtverce, jiné se stále dosazují. Díky každoročnímu okusu zvířel není ani pozemek lemován živým plotem, půda bývalého pole je také neskutečnou zásobárnou semen a odděnků plevele a bodláků, nemluví o náletu semen z okolních neudržovaných zaplevelených škarp. Autorku Dreslu tak čeká i v budoucích letech upřavdě sisyfóvská práce.

Nově založená ukázková zahrada při e-shopu růží

V letošním roce se naplno rozběhl nový e-shop s růžemi www.obchodsruzemi.cz se sídlem v Přerově nad Labem. Majitelka obchodu paní Hana Veselá buduje na 3500 m² pozemku v blízkosti svého domu ukázkové a sbírkové rozárium. Najdete zde vysazen prakticky celý sortiment nabízený v e-shopu, růže si můžete prohlédnout tzv. na živo a porovnat a posoudit jejich reálný vzhled s vašimi představami. Některé odrůdy také můžete ihned na místě zakoupit kontejnerované. Rozárium je zcela nové, bylo vysazeno na podzim 2010 a růže se již letos měly čile k světu – inu úrodná polabská půda. Rozárium je členěno tematicky do čtyř bloků. V části české růže naleznete výběr odrůd Böhma, Večeři, Havla, Strnada, Urbana, ale třeba i miniatury pana Györyho, které před několika lety českému trhu představila růžová školka pana Šípa ze Skaličan u Blatné. Druhý blok obsahuje všech cca 70 povolených licenčních odrůd Anglických růží pro český trh. V třetím bloku jsou vysazeny historické odrůdy růží a ve čtvrtém růže botanické. Rozárium ještě zdaleka není hotové, ale rodí se zde velmi zajímavý projekt, který rozhodně stojí za povšimnutí. Již letos zde bylo mnoho k vidění a půjde-li budování stejně úspěšně i příští rok, bude toto ukázkové rozárium v červnu 2012 velmi zajímavým tipem na výlet.

Věra Milerová

Ukončení činnosti Rosa klubu Kralupy n. Vltavou

V Kralupech n.Vlt. 12.6.2011.

Vážený přítel
Dr. Josef Thomas
předs. ROSA KLUBU ČR SZO ČZS
Českomalínská 17
P r a h a 6

Vážený pane předsedo,

dovolujeme si Vám oznámit, že ROSA KLUB Kralupy n.Vlt. ukončí činnost k 31.12.2011.

Hlavním důvodem je, že většina členů vzhledem ke svému stáří má vážné zdravotní problémy. Členům ukončení činnosti a to ukončení pořádání výstav růží a květin, je to líto. Členové uznali, že by již po fyzické, ale i finanční stránce toto nezvládli.

Vyjadřujeme vřelé poděkování Vám osobně i celému výboru RK ČR za dlouholetou spolupráci a podporu. Přejeme Vám v další činnosti hodně úspěchů, sil a zdraví.

S pozdravem členové ROSA KLUBU Kralupy n.Vlt.

v zast.; předsedkyně ROSA KLUBU
Helena Hladíková

Vysvětlení situace nám na naši žádost blíže popsala předsedkyně Rosa klubu Kralupy, paní Helena Hladíková:

Nepodařilo se, bohužel, získat dostatečný počet mladších členů ochotných zapojit se do časově náročných příprav tradičních a hojně navštěvovaných výstav růží na zámku ve Veltrusích. Štafetu ale převzal kolektiv zámku a letité zkušenosti jim byly předány i kontakty na vystavovatele rovněž. V důsledku probíhajících rekonstrukcí po záplavách z roku 2002 bylo nutno výstavu růží uskutečnit zatím v oranžerii, místo vhodnějšího Rudolfova křídla a to již vloni. Letošní výstava tak už měla viditelně profesionálně aranžérský ráz místo dřívějšího srdečnějšího amatérského rázu.

Novinkou je, že Soutěžní výstava růží ve dnech 25. a 26. června 2011 se dostala do akcí pořádaných Zámekem Veltrusy prezentovaných na webové stránce www.zamek-veltrusy.cz i s fotodokumentací. Tématem výstavy byly Alegorie denních dob v řecké mytologii. V soutěži zvítězila růže BARCAROLLE vystavená Růžovým sadem Památníku Lidice, a to shodně od odborné komise i od návštěvníků.

Někteří členové Rosa klubu Kralupy se už přihlásili do Rosa klubu ČR, takže alespoň touto formou a snahou kolektivu zámku neskončí lety vybudovaná tradice výstav růží na zámku Veltrusy. Dodatečně vyslovuje výbor Rosa klubu ČR poděkování kralupským přátelům růží a vysoké ocenění jejich dlouholeté propagaci růží veřejnosti.

*Soutěžní výstava růží na Zámku Veltrusy 2011 -
Alegorie noci*

Dr. J. Thomas, předseda Rosa klubu ČR

Kralupští přátelé touto cestou nabízejí zdarma vázy a stojany zájemcům z jiných ZO ČZS pro výstavy; zájemci necht' se obrátí na předsedkyni RK Kralupy, paní Helenu Hladíkovou.

Výstava Růže a květy podzimu v Kladně

Letošní 15. ročník kladenské výstavy růží a dalších podzimních květin se konal ve dnech 15. - 17. září. Tradiční podzimní akce kladenských zahrádkářů se i letos zaměřila na odrůdový sortiment tradičních vystavovatelů z okolí. K vidění byly růže z lidického růžového sadu, od pana Macháčka z kunratických růžových školek, od pana Bielmacze z ovocných a okrasných školek v Kozolupech u Karlštejna a od pana Nováka za Stehelčevsi. Nově přivezl své růže i pan Habrych (člen RK Kralupy) z Pavlova. Celkem bylo vystaveno více než 80 odrůd růží, přes 40 odrůd jirín a další květiny ve dvaceti krásných aranžmá od paní Blanky Jirglové z Lán. Výstava byla tradičně zahájena ve čtvrtek dopoledne vystoupením dětí z 6. MŠ v Kladně - Rozdělově. Ke slavnostní atmosféře přispěla i přítomnost zastupitele města Kladna, ředitele Památníku Lidice a dalších hostů.

Soutěžních růží bylo tentokrát 43. Nejvíc hlasů od návštěvníků obdržela 'Big purple', která vykvetla zrovna na naší zahradě v Kladně - Rozdělově:) K tomu bych jen ráda poznamenala, že mám dva keře této odrůdy, jsou čtyři roky staré a pocházejí od Pelců ze Sobotky. V době konání výstavy bývají její poupata skutečně ze všech ostatních nejkrásnější, takže si vítězství určitě zasloužila. Druhá se umístila 'Lidka' od Jaroslavy Holubové z Kročehlav a třetí byla letos 'Rose Gaujard' pěstitele Františka Vlasáka též z Kročehlav.

Lucie Vodičková

Výzva matrikářky

Vážení přátelé,

Rosa klub sdružuje zájemce o růže a to jak ty, kteří se aktivně věnují jejich pěstování a množení, tak ty, kteří se rádi dívají a obdivují jejich květy. Spojuje nás tedy společný zájem a díky různým setkáním se nám podařilo vytvořit si hezké mezilidské vztahy a přátelství. A tak jako mezi skutečnými přáteli si gratulujeme i k dosažení významných životních jubileí. Převážně já připravuji pro Zpravodaj tyto jubilejní přehledy a v tom je ten háček, že ne všichni při přihlašování se za člena Rosa klubu jste uvedli datum svého narození. Zpracovala jsem seznam členů, kteří nemají tento údaj v databázi RK zaznamenaný a chci poprosit, napište mi v dopise nebo e-mailem Vaše datum narození. Moje adresa je ve Zpravodaji, e-mail adresa a.haberhauerova@seznam.cz.

Seznam členů Rosa klubu, kteří nemají uvedeno datum narození:

Benešová Věra	Lnáře 49
Hronová Věnceslava	Hradec Králové
Kolářková Anna	Litovel
Kožená Jarmila	Jičín
Kubíková Jitka	Jablonec n. Nisou
Pelc Luboš	Libáň
Provazník Jaroslav	Trněný Újezd 82
Slobodová Eva	Plzeň
Stloukal Karel	Ráječko
Šíp Miloslav	Blatná

Matrikářka Ing. Alena Haberhauerová

Zprávy z ČZS

Věstníkem ČZS č. 1/2011 bylo nařízeno úřední znění názvu základních organizací tak, aby právní odpovědnost ZO dopadla přímo na ZO a nikoliv na ústředí ČZS. Podle nového registračního listu náš úřední název zní:

Specializovaná základní organizace Českého zahrádkářského svazu Rosa klub ČR
a tak je to i na novém razítku.

Věstník ČZS č. 2/2011 přináší významnou novinku: **Směrnice k přijímání právnické osoby za člena ČZS o.s.:**

V případě Rosa klubu právnická osoba musí projevit aktivní zájem o růžařskou činnost i aktivity Rosa klubu, bude přijata na základě smlouvy s výborem Rosa klubu a musí být oznámena na nejbližší výroční členské schůzi. Přijatá právnická osoba získá práva člena volit a být volen, podávat návrhy apod., ale činnost nesmí být v rámci Rosa klubu výdělečná. Členský příspěvek se sjednává smluvně dohodou, část musí být odvedena ústředí. Právnická osoba bude registrována na ústředí ČZS.

Ve věstníku je podrobně uveden zápis ze Semináře hospodářů a revizorů.

Mění se výše členských příspěvků mládeže: do 15 let zdarma, 15 – 18 let příspěvek v rozmezí 20 – 40,- Kč.

Nejvyšší ocenění členů ČZS „**Zlatá růže**“ dostalo novou úpravu diplomu i medaile.

Po stopách růží Ludvíka Večeři

I když to není tak dávná historie, panují kolem vzniku odrůd růží ve Výzkumném ústavu okrasného zahradnictví (VÚOZ) v Průhonících v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století některé nejasnosti. Jak byly tyto růže vyšlechtěny, jak vznikala jména, jaký byl další osud odrůd? Mnohé o tom ví paní Marie Látová, zahradnice, osobní asistentka Ludvíka Večeři a přinejmenším spoluautorka všech jeho odrůd. Mnoho se dá zjistit z dochovaných zápisů o státních odrůdových zkouškách a o přehlídkách růží. Něco napovídají objednávky a korespondence; rukopisy připravovaných (i třeba pak neotištěných) článků šlechtitele. Tak jsem se vydal po stopách a snažil se také zjistit, jak se Večeřovy růže prosadily v konkurenci a kde se dnes pěstují; jaké mají originální léty prověřené vlastnosti; kde jsou jejich přednosti i nedostatky.

Ludvík Večeřa (1918 – 1975) se narodil jako syn zámeckého zahradníka ve Velkém Meziříčí a zde se také vyučil zahradnictví. Snaha o rozšíření vědomostí jej dovedla do Zemského pomologického ústavu v Praze-Ruzyni. Po absolvování studií pracoval jako zahradník ve školkách Viktoria v Želešicích u Brna, u firmy Meinecke v Nordhausenu u Erfurtu a u L. Spätha v Berlíně. Po návratu do vlasti působil jako ovocnář v Okresní škole v Milevsku a na Státním statku v Táboře. Do výzkumného ústavu v Průhonících přichází v roce 1955 do ovocnářského oddělení. Po jeho zrušení v roce 1963 se již pozornost Ludvíka Večeři plně obrátila k rostlinám okrasným. Mimo růží se intenzivně věnuje šeríkům, a to nejen z hlediska sortimentálního, ale i podnoží. Rozsah této činnosti snad přiblíží tato čísla – 136 druhů a odrůd šeríků, z toho 30 vybráno jako nejlepších pro naše podmínky po 8 letech sledování kvetoucí výsadby na Dendrologické zahradě v Průhonících.

U růží v závislosti na různých použitých podnožích zkoumal růstové vlastnosti, ale důležitým kritériem byla i bohatost kvetení. Šlo o kombinace 10 podnoží různého původu a 10 odrůd té doby. Od každé odrůdy bylo vysazeno 120 rostlin; celá partie tedy čítala 1200 keřů růží. Nejlepší se pro průměrné půdní podmínky potvrdila Rosa canina pollmeriana. Velké rozdíly byly mezi odrůdami z hlediska napadení houbovými chorobami. Tyto poznatky získané po mnoha letech s různým průběhem srážek a teplot, mají stále svůj význam.

Tentokrát však zaměříme pozornost na šlechtění růží. Sám Ludvík Večeřa v konceptu článku, který je datován 2. 12. 1968 a určen pro Zahradnické Listy píše následující (článek vyšel v lednovém čísle následujícího roku).

Navázat na šlechtitelskou práci našich předválečných šlechtitelů, ale na nepoměrně vyšší úrovni, která je zcela logicky úměrná třicetileté přestávce u nás a vývoji v cizině, nebylo lehké. Kromě objektivních potíží technického rázu (nevhodné skleníky aj.), bylo nutno překonat tu a tam se projevující nedůvěru v úspěšný výsledek u části našich pěstitelů (školkářů), na jejichž „dobrozdání“ však před zahájením práce především ve VÚOZ v Průhonících dost záleželo. Přes uvedené nedostatky a potíže se podařilo předběžně v roce 1960 a v roce 1963 definitivně započít s průzkumem současného světového sortimentu růží. Při pozdějším praktickém ověřování zvolených rodičovských párů jsme u nás, ale také například v Želešicích u Brna dospěli k přesvědčení, že je možné i v československých podmínkách dosáhnout stejně pozitivních praktických výsledků,

jakých dosahují šlechtitelé v cizině s tím, že hybrida takových kvalit, jaké má např. odrůda 'Super Star' se nepodaří vyšlechtit nikomu na světě každý rok (trvalo to 25 let) nebo dokonce na objednávku.

Pěstitelé prakticky hodnotí práci šlechtitele všude ve světě hlavně podle toho, jakou mají výsledky šlechtění komerční hodnotu. Je to stanovisko v zásadě správné, které nutí šlechtitele, aby v pracovním týmu (vedle genetika a případně fyziologa i biochemika) měl i zdatného obchodníka. S tím souvisí solidní propagace pomocí kvalitních, graficky dokonale provedených nabídek apod. V zemích, kde je polygrafie na výši, dochází někdy k tomu, že vyobrazené květy růží jsou dokonce mnohem krásnější, než jaké mohou být ve skutečnosti i za nejideálnějších stanovištních podmínek. V této souvislosti je však téměř jisté, že za současného stavu naší polygrafie nám při propagaci našich odrůd zatím podobné nebezpečí nehrozí.

Potud moudrá slova Ludvíka Večeři

Šlechtění v Průhonických nebylo nikterak izolované od celosvětového vývoje. Ludvík Večeřa získal mnoho ze sortimentu růží té doby. Do Průhonice přicházely sazenice hlavně z NSR, ale také z Holandska, Francie, Anglie i USA. V letech 1964 až 1970 se počet provedených křížení nebo i ozařování počítal na tisíce kusů. Z nich byly získány desetitisíce semenáčků kříženců a radiomutantů. Po jejich zhodnocení ve skleníku, ale hlavně pak ve školce, zůstaly pro další sledování desítky rostlin. Ty byly zařazeny do zkušebního pěstování nejen v Průhonických, ale také v Želešicích u Brna, v Olomouci, v Litomyšli, v Dobřichovicích u Prahy, Všerubech u Plzně; případně jinde. V osmdesátých letech byl celý sortiment československých růží udržován v šlechtitelské stanici v Hrubšicích na Moravě. I tak mělo ovšem šlechtění u nás skromnější prostředky a možnosti než u velkých zahraničních firem, což vlastně bylo vždy a asi také bude.

V Průhonických se tehdy šlechtily růže hned třemi metodami; zejména záměrným křížením (zde se vycházelo z rodokmene rodičů a schopnosti tvořit šípky), dále ze samovolného sprášení a konečně z indukovaných mutací po gama záření (ve Zbraslavi). Zastavme se na chvíli u třetí možnosti, která byla tehdy novinkou. O této metodě Ludvík Večeřa píše, že u ozářených semen se dávka 10000 až 15000 rentgenů projevovale zvýšenou klíčovostí a jednotlivé rostliny byly i silnější než neozařované kontrolní. Rentgen je zastaralá jednotka ozáření, ale pro jednoduchost ji v textu Ludvíka Večeři nebudeme přepočítávat; 1 rentgen = 10 miligray (mGy). Při použití vyšších dávek procento klíčících semen rychle klesalo. Nic nevyklíčilo, pokud dávka ozařování dosáhla 40000 rentgenů. Při dávkách mezi 15000 až 35000 rentgenů bylo velké procento růstových (zahradnický nevyužitelných) deformací. Dělal se také ozařování vegetujících růží, ale při tomto způsobu se nepodařila najít žádná změna barvy květu. Hranice, za níž docházelo k silným deformacím, zde byla již 2000 rentgenů. Dá se tedy říci, že suchá semena jsou 7x odolnější vůči ionizujícímu gama záření. Jako efektivnější způsob pro šlechtitelskou práci uvádí Ludvík Večeřa jednoznačně hybridizaci.

Jen pro zajímavost, při běžném rentgenovém vyšetření plic dostane člověk zanedbatelných asi 0,004 rentgenů. U CT je to i až dvěstěkrát více. Tato dávka je přibližně tolik, kolik získá za rok průměrný obyvatel naší planety z okolního prostředí. Roční limity pro pracovníky elektráren jsou 5 rentgenů. Prokazatelné zdravotní následky pro člověka má dávka 50 až 100 rentgenů. Jistá smrtelná dávka je 500 až 1000 rentgenů. Pokud bychom teoreticky umístili

naše semena růží u troskek atomové elektrárny v Černobylu těsně po výbuchu, dosáhli bychom hodnot vhodných pro tvorbu mutací asi za hodinu. Po dvou hodinách by byla semena mrtvá; ale i tak vydrží rostliny nesrovnatelně více než živočichové a zvláště lidé.

Pro závěrečná jednání státní odrůdové komise navrhoval jméno odrůdy pochopitelně šlechtitel. Někdy se po něm požadovala ovšem dokonce tři jména, aby bylo z čeho vybírat. Konečným jménem tedy nemuselo být nutně to, napsané v pořadí jako první. Navrhovaná, ale nakonec nepoužitá jména ovšem občas unikla na veřejnost. Nebyla pak někdy považována za synonyma, ale za odrůdy samostatné. Odtud trochu také pramení občas uváděné ne-správné číslo 14 pro počet uznaných odrůd vyšlechtěných Ludvíkem Večeřou. Pro identifikaci novošlechtění je důležité číslo. Zahrnuje průběžné označení semenáčů z jednotlivých křížení; na konci rok opylování.

Podívejme se nyní na příběhy jednotlivých odrůd. Úředně bylo uznáváno za života Ludvíka Večeři 9 odrůd, po jeho nečekané smrti další 2. Některé uznané odrůdy dnes jsou neznámé, naopak jiné se uchovávají stále, i když nedosáhly oficiálního uznání a povolení (máme pro ně za názvem *). Myslím, že čas vybere lépe to zajímavé, pěkné a potřebné než úřední razítko.

‘Alena’ (1975), 135-1-66

Další navržená jména byla Šárka a Diana.

Rodiče: Oranžově žluté růžový čajohybrid ‘Sutter’s Gold’ (Swim, Armstrong, USA, 1950) x červený čajohybrid ‘Christian Dior’ (Meilland, Francie 1958). ‘Alena’ je čajohybrid, výška rostliny asi 100 cm. Květ je růžově karmínově červený, ve středu přechází v žlutou barvu. Průměr květu je 10 cm. Poupě je sytější vybarvené než květ, tmavně růžově červené s tmavším žilkováním. Růže remontuje.

Odrůda ‘Alena’ byla testována v letech 1968 až 1972 v Průhonicích; pak v roce 1973 a 1974 v Olomouci. Tato pestrá růže je nyní zastoupena v našich největších rozářiích i některých školkách.

‘Blaník’*, 5-8-64

Rodiče: Červený čajohybrid ‘Queen of Bermuda’ (Bowie, Bermudy, 1956) x světle červený čajohybrid ‘Super Star’ (Tantau, Německo, 1960).

Růže byla vedena v záznamech jako floribunda grandiflora, ale vzhledem k tvorbě převážně jednotlivých květů, náleží spíše mezi čajohybridy (což odpovídá rodičům). Výška rostliny je 60 až 100 cm. Květ je svítivě pelargóniově červený, místy s tmavnějším sametovým stínem, nevoní. Při dokvět-

tání barva tmavně. Jako podobná se uváděla růže ‘Diamant’ (Kordes, Německo, 1962). Průměr květu je 9 až 10 cm. Růže remontuje.

Růže 'Blaník' byla po křížení selektována v Průhonicích v letech 1964 až 1967. Tento rok můžeme považovat za rok vzniku. Růže byla však vyřazena v roce 1971 z dalšího testování, vzhledem k náchylnosti na napadení padlím. Odrůda však měla natolik zajímavou barvu i trvanlivost květů, že nepřízeň osudu přečkala. Jako raritu ji můžeme potkat v Borové hoře; je snad i v Sangerhausenu.

'Ludvík Večeřa' (1981), 39-1-68

Rodiče: Pnoucí prázdná červená růže s bílým okem 'Dortmund' (Kordes, Německo, 1952) x pnoucí červená plná růže 'Dekor' (Mallerin, Francie, 1951). Pnoucí růže mohutného vzrůstu dosahující 3,5 až 4,5 metru. Volně rostoucí má 2 m.

Květ je červený se slabým temně růžovým nádechem, barva se během květu téměř nemění; nevoní. Průměr květu je 7 až 8 cm. Květy jsou v květenstvích po 9 až 14. Růže květ neopakuje, ale kvete velmi dlouho a bohatě.

Během let byla potvrzena velmi vysoká mrazuvzdornost, řízkovatelnost z letních řízků a tvorba šípků, které je možno ponechat na rostlině. Kvality této pnoucí růže byly ověřovány v Průhonicích v letech 1968 až 1979. Udržovací množení prováděla v rozsahu 50 rostlin po roce 1979 šlechtitelská stanice v Hrubšicích. V roce 1976 byla pěstována v rozáriu v Hradci Králové, kde získala čestné uznání. Po smrti Ludvíka Večeři se šlechtění ujala Marie Látová a její zásluhou byla růže uznána jako nová odrůda. Růže Ludvík Večeřa se hojně pěstuje a stala se pravidelnou součástí nabídky v našich školkách.

'Madlenka' (1975), 122-3-66

Další navržená jména byla Mirka a Martina. Zde je třeba připomenout, že poslední jméno také mezi českými růžemi existuje. 'Martina' je dvoubarevná světle žlutá a růžově červená floribunda od Urbana z Želešic z roku 1986.

'Madlenka' je semenáč od sadové růže růžové barvy 'Märchenland' (Tantau, Německo, 1946).

Odrůda je nižší floribunda; asi do 60 cm. Květ je růžový, barva někdy kolísá od světle růžové po takřka červenou. Poupě je červeně tmavě růžové. Odrůda je jakousi zmenšeninou výchozí růže 'Märchenland'. Průměr květu je 7 cm. Květy jsou většinou asi po 9 květenstvích. Růže remontuje.

'Madlenka' byla v Průhonicích v pokusných výsadbách v letech 1966 až 1972. Nyní ji můžeme potkat v Průhonicích, Skaličanech u Blatné a v Olomouci.

‘Milena’ (1972), 211-19-64

Radiomutant po ozařování semen růžové floribundy grandiflory ‘Queen Elizabeth’ (Lammerts, USA, 1954).

Odrůda je velkokvětá floribunda výšky 100 až 120 cm. Barva květu je růžová s oranžovým nádechem, kterým se právě liší od výchozí odrůdy. Poupě je světle červeně růžové. Nevoní.

Průměr květu je 10 cm. Růstovými vlastnostmi se růže ‘Milena’ podobá výchozí odrůdě ‘Queen Elizabeth’. Růže remontuje.

Kvality odrůdy byly ověřovány v Průhonicích v letech 1964 až 1968. V soutěžním rozáriu v Hradci Králové obdržela růže v roce 1975 čestné uznání. Odrůdu ‘Milena’ můžete nyní potkat v Průhonicích, Skaličanech u Blatné a v Rajhradě u Brna.

‘Milevsko’ (1980), 119-1-68

Další navržená jména byla Jihočeská a Vesna. Jméno Vesna bylo navrženo také hned pro další dvě odrůdy (202-27-64, 38-1-68), které ovšem neprošly státními odrůdovými zkouškami.

Rodiče: Červená pnoucí jednou kvetoucí růže ‘Flammentanz’ (Kordes, Německo 1953) x světle růžová, sadovka, jednou kvetoucí (výjimečně ojedinele opakující květ) ‘Frühlingsduft’ (Kordes, Německo 1949).

Sadová růže výšky 120 až 150 cm. Typický je široký (bochníkovitý) tvar keře. Květ je světle růžový až růžový. Průměr květu je asi 6 cm. Květy jsou asi po třech v nepočtených květenstvích; nebo i jednotlivě. Růže bývá často řazena mezi jednou kvetoucí, ale jednotlivé květy se objevují až do podzimu. Odrůda je vysoce mrazuvzdorná a dá se dobře řízkovat.

Odrůda Milevsko byla v Průhonicích ve zkouškách v letech 1968 až 1978, i po úmrtí Ludvíka Večeři, kdy v práci pokračovala paní Marie Látová. Růže též vysazena v Olomouci a Hradci Králové. V roce 1980 poslány rouby do lesních školek Poloze, což je součást Libochovic.

Růže ‘Milevsko’ se nyní často u nás pěstuje a stala se pravidelnou součástí nabídky ve školkách. Oceňuje se pozoruhodný tvar a odolnost keřů.

‘Ostrava’ (1972), 2-15-64

Semenáč červeného čajohybridu ‘Queen of Bermuda’ (Bowie, Bermudy, 1956).

Floribunda nebo i sadová růže vysoká 100 až 120 cm. Květ třěšňově červené barvy, s temněšími stíny, nevoní. Průměr květu 8 cm. Květy většinou asi po 5 až 7 v květenstvích. Růže remontovala. Odrůda byla označována jako ‘Queen of Bermuda’ v sadovém provedení.

Odrůda prošla v Průhonicích zkušebním pěstováním v letech 1964 až 1967, později byla uznána za odrůdu. Byla v ceníku za Tučap (pan Havel) v roce 1969, byla kdysi vysazena v Olomouci

a v Borové hoře, leč už není ani na jednom z těchto míst. Odrůda byla řádně vedena v listině povolených odrůd okrasných rostlin, což můžeme sledovat průběžně od roku 1981 do 1996. Byla patrně každý rok popisována i v době, kdy tu už nebyla. Bohužel, není známo, že by růži 'Ostrava' někdo nyní pěstoval. Nekoupil ji někdo v Hlavňově (Tučapech) v sedmdesátých letech?

'Průhonice' (1974), 17-5-65

Rodiče: Bílý čajohybrid 'Message' (Meiland, Francie 1955) x červená pnoucí růže 'Eva' (Kordes, Německo, 1933).

Sadová růže výšky asi 200 cm, pěstovaná jako pnoucí u opory i přes 3 m. Květ je tmavě růžově červený. Průměr je 8 až 9 cm. Plné květy jsou po 4 až 6 v květenstvích; růže remontuje, tvoří velké ploše kulovité šípky. Je oceňováno, že tato sadová růže má typ květu typický pro záhonové růže.

Růže 'Průhonice' byla v letech 1965 až 1971 zkušebně pěstována v Průhonicích, později také v Kladně ve školkách komunálních služeb. V roce 1976 obdržela nejvyšší ocenění v soutěžním rozáriu – Zlatá růže města Hradce Králové. Odrůda je v našich významných rozáriích a nechybí v nabídce mnoha školek.

'Radka' (1975), 18-1-66

Navrhována byla jména v následujícím pořadí: Regina, Radka, Romana. Růže jménem 'Regina' (Urban 1983) se později mezi českými odrůdami objevila.

Rodiče: Světle červený čajohybrid 'Super Star' (Tantau, Německo, 1960) x prázdná světle růžově jednou kvetoucí botanická Rosa villosa (syn. R. pomifera, R. Roopae).

Radka je čajohybrid, výška rostliny asi 80 až 90 cm. Květ je výrazně dvoubarevný. Květní plátky jsou na líci tmavě růžově červené, na rubu a ve středu přechází v žlutou barvu. Růže slabě voní. Průměr květu je asi 10 cm. Růže remontuje. Odrůda Radka byla v Průhonicích zkušebně testována v letech 1966 až 1972. Dost často se nyní pěstuje. Nalezneme ji v Průhonicích, Skaličanech u Blatné, v Olomouci.

'Ribana'* , 7-3-65

Rodiče: Červený čajohybrid 'Queen of Bermuda' (Bowie, Bermudy, 1956) x světle červená floribunda 'Spartan' (Boerner, USA, 1955).

Růže byla vedena jako floribunda vysoká jen 50 cm. Květ kakostově červené barvy, báze plátků bílé. Průměr květu asi 8 cm, květy tvořily květenství po 7 až 10. Růže kvetla nepřetržitě.

Růže byla pokusně pěstována v Průhonicích v letech 1965 až 1971, v letech 1970 a 1971 také na Státním statku Milevsko. Dne 25. 2. 1972 bylo novošlechtění usnesením předsednictva

Státní odrůdové komise přijato do státních odrůdových zkoušek. Při přehlídce 16. července 1974 v Průhonících byla však růže vyloučena. V odůvodnění se píše, že novošlechtění přehlížená v předešlých letech byla barevně působivější a celkově hodnotnější. Růže asi neexistuje.

‘Vendulka’ (1974), 203-13-66

Rodiče: Bílý čajohybrid ‘Message’ (Meilland, Francie 1955) x světle červená floribunda ‘Spartan’ (Boerner, USA, 1955).

Floribunda (možná spíše čajohybrid) vysoká asi 70 cm. Květ růžový, ve středu žlutý; jemná vůně. Průměr květu 8 cm. Růže byla šlechtěna pro skleníkové pěstování a květní lodyhy byly zakončeny jedním květem (což neodpovídá floribundám), odrůda remontovala.

Odrůda prošla v Průhonících zkušebním pěstováním v letech 1966 až 1971, v letech 1970 a 1971 byla pěstována také ve Velké Chuchli v zahradnictví podniku Sady, lesy, zahradnictví hlavního města Prahy. V roce 1972 ji pěstovala šlechtitelská stanice o. p. Sempra v Jenči u Prahy. Byla oficiálně uznána za novou odrůdu. Byla svého času vysazena v Olomouci a v Sangerhausenu. V roce 1975 je udržováním odrůdy v matečnici o počtu 25 ks pověřena školka v Zaječicích. Odrůda je řádně vedena v listině povolených odrůd okrasných rostlin, což můžeme sledovat průběžně od roku 1981 do 1996. Neznamená to však, že by se někdo staral o to, zda růže opravdu existuje. Na tom, že naše stopa končí, se patrně podílí i celkový nezájem o pěstování skleníkových růží způsobený snadnými dovozy řezaných květů. Bohužel, není známo, že by růži ‘Vendulka’ někdo nyní pěstoval.

‘Vesna’*, 202-27-64

Radiomutant po ozařování semen růžové floribundy grandiflory ‘Queen Elizabeth’ (Lammerts, USA, 1954). Odrůda tedy byla stejného původu jako růže ‘Milena’, a také šlechtitelský cíl byl obdobný, totiž získat růži stejných růstových kvalit jako má ‘Queen Elizabeth’, ale odlišné barvy.

Z tohoto hlediska je zvláštní, že odrůda ‘Vesna’ (velkokvětá floribunda) dorůstala dle dochovaných popisů jen výšky 60 až 70 cm. Barva květu šarlatově červená, poupě broskvově červeně. Odrůda bez vůně. Průměr květu 9 cm.

Růže pokusně pěstována v Průhonících v letech 1964 až 1967, ale vyhlášení novou odrůdou v roce 1971 bylo zamítnuto, z důvodu větší citlivosti k padlí. Tato růže pravděpodobně není již pěstována.

‘Zlata’ (1975), 176-1-68

Navrhována byla jména v následujícím pořadí: Lenka, Heřmana, Zlata.

Aby byla situace komplikovanější, nalezneme u nás ještě další dvě růže pod jménem Zlata, ale sytější žluté barvy, které určitě nebyly vyšlechtěny v Průhonících. Ve Skaličanech u Blatné je to floribunda, v Borové hoře čajohybrid.

Semenáč žluté floribundy ‘Yellow Pinocchio’ (Boerner, USA, 1949), ‘Zlata’ je nižší a jemnější.

Zlata je typická floribunda nižšího vzrůstu, do 60 cm. Květ je dosti světle žlutý až bělavý, nikoliv tedy zlatý. Tmavší je poupě. Průměr květu je asi 9 cm. Růže remontuje.

Odrůda 'Zlata' byla v Průhonicích zkušebně pěstována v letech 1968 až 1974, letech 1972 až 1974 také v právě založeném rozáriu v Olomouci. Nyní se pěstuje v Průhonicích a Rajhradě.

'Zorka' (1975), 232-3-66

Navrhována byla jména v následujícím pořadí: Zorka, Zdena, Zita.

Rodiče: Růžový čajohybrid 'Rendez-vous' (Meiland, Francie 1953) x pnoucí červená růže 'Grimpant Tenor' (Delbard, Francie 1963).

'Zorka' je floribunda vysoká asi 80 cm. Květ má zvláštní ojedinělou svítivě karmínově růžově červenou barvu, která je proměnlivá i na jediné rostlině až do té míry, že dělá dojem dvou v sobě nasazených růží. Průměr jen volně plného květu je asi 9 cm. Růže remontuje, bylo ověřeno řízkování.

Růže byla pokusně pěstována v Průhonicích v letech 1966 až 1972, veliký úspěch barevných ploch v rozáriu v Olomouci vedl k vyhlášení za novou odrůdu. Pro svou zvláštní barvu květů je růže 'Zorka' pěstována v Průhonicích, Skaličanech u Blatné, Olomouci i jinde.

Další příběhy

'Nevěsta'*, 38-1-68

Pro novošlechtění byla navrhována jména v následujícím pořadí: Vesna, Nevěsta, Edita.

Rodiče: Prázdná červená růže s bílým okem 'Dortmund' (Kordes, Německo, 1952) x vzrůstná, bílá, jednou kvetoucí sadovka 'Frühlingsschnee' (Kordes, Německo, 1954).

Toto novošlechtění je dosti vzrůstná až 3 m vysoká pnoucí růže, případně sadová růže 2 m vysoká. Květ je bíle světle růžový, poupě růžové, dokvětá bílé. Od odrůdy 'Frühlingsschnee' se novošlechtění liší narůžovělou barvou, větší velikostí a plností květu.

Průměr květu je asi 9 cm. Květy jsou v květenstvích po 3 až 6. Růže je jednou kvetoucí s velkou tvorbou šípků.

V letech 1968 až 1981 byla tato růže zkušebně pěstována v Průhonicích. V roce 1972 si ji jako nadějně novošlechtění vyžádala (210 oček) šlechtitelská stanice o. p. Sempra v Jenci u Prahy. Komisionální přehlídky v letech 1980 a 1981 navrhly růži ponechat ve zkouškách vzhledem k odlišnosti od podobných odrůd. Pro potřebu Technických služeb města Mostu bylo z Průhonic zasláno 28 sazenic. Autorkou nově vznikající odrůdy byla jednoznačně (100% podíl) paní Marie Látová. Růže dokonce obdržela v soutěžním rozáriu v Hradci Králové v roce 1983 čestné uznání. I přes všechny tyto okolnosti nebyla nakonec růže uznána za novou odrůdu! Naštěstí však rostlina zůstala zachována v Průhonicích na Dendrologické zahradě (stojan č. 78) a také na Chotobuzi (č. 78).

Vzhledem k nesporným kvalitám navrhuji růži přemnožit a zachovat jako důležitý genetický materiál a doklad šlechtitelské práce. Protože číslo je nepříhodné pro zapamatování a první jméno Vesna bylo tehdy navrhované i pro Milevsko a neuznané novošlechtění 202-27-64, doporučuji pro růži používat pracovní název 'Nevěsta'* (Látová, Večeřa 1981).

6-35-64

Pro novošlechtění bylo původně navrženo jméno 'Radka', růže ovšem nedosáhla uznání. Toto jméno, jak víme, nyní patří jiné, výše popsané později vyšlechtěné růži Ludvíka Večeři 'Radka' (1975), 18-1-66.

Rodiče: Červený čajohybrid 'Queen of Bermuda' (Bowie, Bermudy, 1956) x také červený čajohybrid 'Friedrich Schwarz' (Kordes, Německo, 1952).

Novošlechtění bylo čajohybridem vysokým asi 90 cm. Květ rybzově až třešňově červený. Květní lodyha byla až 50 cm dlouhá a vždy zakončena jen jedním květem. Použití této růže pro řez bylo šlechtitelským cílem. Průměr květu asi 10 cm. Růže remontovala.

Novošlechtění bylo pokusně pěstováno v Průhonicích v letech 1964 až 1967, pak sám šlechtitel růži z uznávacího řízení stáhl pro špatný zdravotní stav. Definitivně byla vyloučena ze státních odrůdových zkoušek v roce 1970. Víc není známo.

25-1-66

Rodiči této růže jsou světle červený čajohybrid 'Super Star' (Tantau, Německo, 1960) a pnoucí červená růže 'Grimpant Tenor' (Delbard, Francie 1963).

Červená floribunda byla v roce 1972 mezi 14 vyvolenými růžemi, které byly předány k udržovacímu pěstování do šlechtitelské stanice o. p. Sempra v Jenči. Stále se udržuje v Průhonicích na Chotobuzi (č. 693).

218-3-66

Zde byl křížen růžový čajohybrid 'Rendez-vous' (Meilland, Francie 1953) a čajohybrid oranžově světle červený Bettina (Meilland, Francie, 1953).

Vznikla sadovka lososově růžová. Růži se dostalo té cti, že byla vysazena v Olomouci. Dostala se do plánu na přeočkování v Průhonicích v roce 1972. Dále však pěstována nebyla.

76-4-67

Jednalo se o semenáč tmavě červené pnoucí růže 'Don Juan' (Malandrone, Itálie, 1958).

Novošlechtění byla sametově červená floribunda; dalo by se říci tedy, že jakási zmenšenina výchozí růže. Při velkém přehlídkovém hodnocení v Olomouci roku 1975 dostalo novošlechtění z růží Ludvíka Večeři nejvíce bodů. V roce 1980 byla vysazeno v soutěžním rozáriu v Hradci Králové (plocha č. 50). Víc už nevíme nic.

34-1-68

V roce 1968 byl na odrůdu 'Dortmund' (Kordes, Německo, 1952) jednotlivě přenášen pyl z více odrůd (takto vznikla z kombinace 'Dortmund' x 'Dekor' i známá odrůda 'Ludvík Večeřa'). U 34-1-68 byla použita jako otcovská světle oranžová jednou kvetoucí růže 'Maigold' (Kordes, Německo, 1953).

Hybrid se choval jako sadová růže; dorůstal do výše 120 cm. Lesklým listem se asi blížil odrůdě 'Dortmund'. Barva byla dvoubarevná – na líci fuchsiově sytě růžová, na rubu bíle světle žlutá. I rozkvetlý květ působil jako celek dvoubarevně, protože se vnitřní plátky skláněly nad tyčinky. Volně plné květy (12 až 18 plátků) byly široké 8 cm. Květy byly v květenstvích po 16 až 30 květech. Růže remontovala.

Novošlechtění bylo v Průhonících pěstováno od roku 1968 až do 1980, kdy bylo (5. prosince) navrženo jako nová původní odrůda s doporučenými názvy Zdena, Hana, Věra; šlechtitelka Marie Látová. Na přehlídkách v roce 1974 i 1980 označena za perspektivní novošlechtění. Povolenu odrůdou se růže však nestala. Komisionální přehlídka 25. června 1981 navrhla vyloučení ze zkoušek. Jako důvod se uvádí, že květy nepůsobí pěkně, protože mají při odkvětu sklon k namodrávání a že odrůda svým vzhledem i vlastnostmi nepřevyšuje průměr. Tehdy mladé dvouleté růže rostly na Dendrologické zahradě, ale nyní tam nejsou. Růže zmizela.

38-2-68

Číslo napovídá, že původ novošlechtění je ve stejné kombinaci rodičů jako u výše popsané růže Nevěsta*, 38-1-68.

Jedná se o vzrůstnou až přes 4 m vysokou pnoucí růži. Květ je sytě růžové až červené barvy, průměr květu je 7 cm, rostlina tvoří mnoho šípků.

Pro potřebu Technických služeb města Mostu bylo z Průhoníc v sedmdesátých letech zasláno 35 sazenic. Toto novošlechtění v Průhonících na Dendrologické zahradě bylo dodnes zachováno (stožan č. 31), roste i na Chotobuzi (č. 79). Bude předmětem dalšího zkoumání.

35-1-69

Růže pocházela z kombinace růžové floribundy grandiflory 'Queen Elizabeth' (Lammerts, USA, 1954) a oranžově světle červené floribundy 'Zorina' (Boerner, USA, 1963).

Nevíme přesně, jak vypadala, ale neměla by být daleko od rodičů.

Toto číslo bylo dobře hodnoceno na přehlídce v Olomouci roku 1975 (je též na plánu očkování v Průhonících). Růže se dostala i na přehlídkovou plošku (č. 33) v Hradci Králové v roce 1978. Pak zmizela.

'České Práci Čest'

Název odrůdy (u jakékoliv odrůdy by mělo podle mezinárodního kódu každé slovo s výjimkou předložek začínat velkým písmenem) připomíná Böhmová jména růží z třicátých let, ale historie vzniku je jiná. Podle ústní informace od paní Látové Ludvík Večeřa našel (nebo byl spíše upozorněn údržbou) v Růžovém sadu na Petříně v Praze na růži, která zde vnikla patrně jako mutace odrůdy Excelsa. Zachránil ji a dal jí humorně a čistě pracovní označení České Práci Čest. Pod tímto jménem se dostala do Sangerhausenu (a tím do světa). Rok vzniku bývá někde uveden jako 1970, což dobře odpovídá popsanému.

Růže je pnoucí do výšky asi 2,5 až 3 m, dá se použít i jako půdopokryvná. Barva květu je růžová, sytější než u výchozí odrůdy, nevoní. Průměr květu je jen 3 cm, ale květy jsou vždy ve velmi početných květenstvích.

Růži nyní nalezneme v Průhonicích a v Brně Černých Polích. Odrůda často trpí padlím, z tohoto důvodu bylo od pěstování upuštěno ve Skaličanech u Blatné.

Literatura:

- BENETKA V. (1982): K československému sortimentu růží. – Zahradnictvo, r. 7, č. 7, s. 325
- BENETKA V. (1982): Naše nová pnoucí růže. – Zahradnictvo, r. 7, č. 7, s. 325
- JAŠA B. (1982): 10 let soutěžního rozária. – Zahradnictvo, r. 7, č. 7, s. 323
- MATOUŠ J. (1975): Medajlonek. – Zahradnické listy, 68, č. 12, s. 351
- STAŇKOVÁ-OPČENSKÁ E., VEČEŘA L., SOUKUP J. (1971): Pěstování skleníkových růží v jilovito-rašelinovém substrátu. – Acta Pruhoniciana, č. 24, s. 141-152
- VEČEŘA L. (1970): Výzkum velkovýrobní technologie růží I. a II. Etapa. – Závěrečná zpráva VÚOZ Průhonice, 1966-1970, 33 s.
- VEČEŘA L. (1972): Výsledky hodnocení sortimentu šejříků. – Zahradnické listy, r. 65, č. 5, s. 138-140
- VEČEŘA L. (1973): Stav a výsledky novošlechtění podnoží růží v ČSSR. – Zahradnické listy, 66, č. 9, s. 272-273
- VEČEŘA L. (1973): Vzrůstnost některých odrůd růží na podnožích Rosa canina pollmeriana a Rosa dumetorum laxa. – Zahradnické listy, r. 66, č. 7, s. 219-220
- VEČEŘA L. (1974): Zhodnocení účelnosti některých kombinací odrůd a podnoží venkovních růží, stav novošlechtění podnoží v ČSSR. – Acta Pruhoniciana, č. 32, s. 44-57
- VEČEŘA L. (1975): Výzkum světového sortimentu okrasných rostlin. Sortiment Rosa. – Závěrečná zpráva VÚOZ Průhonice, 1975, 550 s.
- VEČEŘA L. (1976): Růže, SZN, Praha, 186 s.
- Listina povolených odrůd okrasných rostlin, 1981, 1984, 1986, 1988, 1994, 1995, 1996. ÚKZUZ Brno.

Poznámka:

V Průhonicích jsou na všech třech místech (BÚ AV ČR, Průhonický park, část Chotobus; VÚKOZ Dendrologická zahrada a genofondová sbírka) pěstovány shodné odrůdy šlechtitele Ludvíka Večeři. Vzhledem k tomu jsou v textu souborně tato rozária uváděna pod označením Průhonice.

Obklopím tě růžemi, má lásko...

 (vyznání rodičům a růžím)

Tato věta se mi vybaví, když vzpomínám na dětství. Říkával ji můj táta mamince a svůj slib také vyplnil. Růže kvetly před domem, zdobily rabátka podél vjezdu do garáže, na zahradě se dělily o místo s nezbytnou zeleninou, rybízovými keři, několika angrešty a ovocným stromovím. Postupně zvítězily – jako pravé královny – i nad ranými bramborami. Kromě stinných míst pod vysokými stromy vyplnily celou naši zahradu a já jsem tenkrát napočítala přes tři sta keřů. Tatínek své růžařské vášni zcela podlehl, od jara do podzimu trávil všechen volný čas na zahradě. Vracel se až navečer opálený do bronzova, s rukama podrápanýma, jako by se popral se smečkou divokých kocourů. Tvrdil, že růžím nejvíce prospívá, zaléváme-li je vlastním potem a krví. Někdy přinášel i kytici, z níž se maminka vždy jaksepatří radovala a obřadně ji upravila do vázy na jídelním stole. U růží nejvíce oceňovala vůni, ale také se systematickostí téměř vědeckou sledovala, jak dlouho jednotlivé druhy vydrží ve váze. Prováděla tedy vlastně jakési své laické „hodnocení“, podobně jako později v rozáriu tzv. dámská komise. Také ona se zaměřila na skupinu velkokvětých a po čase vyhlásila svou „zlatou růži“. Její jméno jsem se však rozhodla utajit, maminka na ni byla totiž tak trochu žárlivá, a když si někdo přišel pro kytici (což se stávalo tradicí), prosila tatínka, aby „její“ růži ušetřil. Myslím, že to respektoval, a dokonce jich ještě několik naočkoval, takže mohla mít ve váze svou favoritku kdykoliv a stále se těšit z její krásy. Dnes už jsem pochopila, že to z jeho strany bylo takové tiché vyznání lásky.

Manželé Novákové

Už chvíli se marně se snažím navázat na úvodní vzpomínku, pohled z okna je tak líbezný, že se nemohu soustředit. Blankytnou oblohou zvolna plují bělostné obláčky jako chomáče vaty, zlatavé paprsky pozdního slunce proměnily okolní zeleň ve starobylý brokát. Co chvíli vyhlédnu směrem k brance a ponořím se očima do té krásy – tři bujně rostoucí sadové růže odtud vypadají jako veliká kytice. Květy cyklamenové barvy tryskají do všech stran, při pohledu ze dvora těší obyvatele domu, ale nezkratné květní výhony pronikají i plotem na ulici, upoutávají kolemjdoucí a vítají příchozí. Uvědomuji si absurdnost situace; rozhodla jsem se psát o růžích u nás doma, a zatím je to právě jejich krása, která mě odvádí od psaní.

Zavřela jsem tedy okno a zatáhla závěsy. Rázem nastala „noc“ a já upřela oči na monitor počítače. Musím! Slíbila jsem článek do jubilejního zpravodaje nejen Dr. Thomasovi, ale především sama sobě. Tedy spíš svému tatínkovi, jehož mysl pomalu odchází do vzdálených světů za milovanou manželkou, kterou skutečně obklopil růžemi, jak jí kdysi slíbil. Dnes už tu maminka s námi není, ale přebývá v nás. Stále vnímáme její přítomnost v našich podobách, gestech, zabarvení hlasu, v našem smýšlení i jednání. Zdálnivě utíkám od tématu, a přece – je tu

tolik souvislostí se světem růží. Vždyť i mateřská růže, z jejíhož stonku je odděleno nepatrné očko, předává krásu v něm zakódovanou dalším generacím svého druhu. Po čase vykvetou na novém keři květy téhož tvaru, uchvátí oči stejnou barvou a omámí nás svou vůní. Jak je to fascinující!

Vzpomínám na malé políčko s „očkovanci“, které můj tatínek vytrvale kypřil a zbavoval plevelů. Pichlavé šlahouny podnoží mu to nikterak neusnadňovaly, drásaly jeho předloktí do krve a zaplétaly se do sebe navzájem. Když jsem byla malá, připomínal mi ten záhon království Šípkové Růženky. Příliš jsem taťku nechápala, proč se tam tak pachtí, pěstovat třeba jiriny mi připadalo mnohem snazší. A pak přišla ta zázračná chvíle, kdy se spící kráska probudila a ze země vyrašily překvapivě jiné výhony, mnohem robustnější a červeně vybarvené. Náhle se objevilo i něžné ouško poupěte a zasněžilo zářivou barvou ušlechtilé růže. Květy se otevíraly do krásy, přibývaly jeden za druhým jako hvězdy na nebi, dokud se celá ta trnitá houština nezměnila v záhon nádherných růží. Tehdy jsem pochopila a uvízla jsem ve stejné trnité pasti jako můj tatínek. Nemohu zapomenout na ty krásné časy, kdy jsme pracovali spolu na zahradě patřící kdysi panu Havlů, a tedy předurčené růžím. Pachtili jsme se v potu tváře, abychom startovací políčko zbavili obtížného plevelu a udrželi půdu kolem keříků zkypřenou. Z jednoho konce na druhý a zase zpátky, však to znáte – nekonečný příběh. Pracovali jsme mlčky, v těch nezapomenutelných chvílích jsme si rozuměli beze slov. A tehdy jsme si také jako otec s dcerou byli nejbliž.

Původně jsem měla v úmyslu napsat článek o historii hradecké sekce Rosa klubu, o prvních nadšencích, kteří stáli u zrodu soutěžního rozária v Kuklenách a pak se podíleli na jeho dalším fungování v dobách ne vždy příznivých, chtěla jsem připomenout i nádherné výstavy růží, jejichž slávu odnesl čas. Vedly mě k tomu dva důvody: jednak cítím, že tím jsem povinována svému otci, který mezi tyto nadšence patřil, a pak - díky jeho osobnímu přátelství s nestorem hradeckých růžařů p. Jaroslavem Havlů se u nás doma ocitla část jeho pozůstalosti: písemnosti týkající se fungování rozária od doby založení až do smrti jeho zakladatele. Přičteme-li k tomu neoficiální archív mého otce, včetně fotografií z výstav, nabízí se tu skutečně bohatý materiál pro napsání zamýšleného článku.

Začala jsem tedy tím, že jsem oprášila první krabici a vysypala její obsah. S dojetím jsem brala do rukou střípky dávných časů, opatrně rozkládala na žehlicí prkno první plány rozária, prohlížela zažloutlé fotografie, pátrala v neznámých tvářích, abych mezi nimi tu a tam poznala některé členy hodnotící komise kuklenského rozária, náhle omládlé o desítky let. Objevila jsem také černě orámovanou zprávou o úmrtí pana Jaroslava Havlů. Z další obálky jsem vyjmula kartičku s poděkováním za účast na pohřbu jeho paní (na příložené fotografii je zachycena, jak stojí mezi rozkvetlými růžemi). A mezi těmito smutnými dokumenty bylo založeno jejich svatební oznámení. Bylo to nečekané a velmi působivé. Náhle se před mým vnitřním zrakem rozklenuh oblouk lidských osudů a já si uvědomila, že takto postupovat nemohu. Zároveň jsem pocítila, jak jsou životy pěstitelů a milovníků růží spojeny s královnou květin, jak prorůstá do jejich soukromí ve chvílích radostných i teskných. Vzpomněla jsem si na svou těžce nemocnou maminku, která věděla, že brzy zemře, a tolik si přála – až pro ni andělé přijdou – být oblečena do svých oblíbených šatů zdobených výšitými růžemi a mezi zchlazenými prsty, na srdci, které se chystalo utichnout, mít položený jeden sametově rudý květ na dlouhém stvolu...

Pochopila jsem, že v tomto rozpoložení nejsem schopná napsat článek vhodný k otištění ve Zpravodaji Rosa klubu, ale už jsem se nedokázala zastavit. Začala jsem tedy přebírat obsah

oné krabice a dělit je na „soukromé“ a „rozárium“. Druhá složka narůstala takovým tempem, že jsem ji zanedlouho musela třídit i podle uvedených letopočtů, počínaje rokem 1968, kdy byl Rosa klub založen. Začalo se stmívat a náš obývací byl dokonale zaplněný očíslovanými hromádkami: ležely na konferenčním stole, pod ním, na žehlicím prkně, na sedačce. Opět mi došlo, že takhle se kýženého článku nedopracuji, alespoň ne teď, na konci prázdnin. V duchu jsem vyslala do stále se vzdalující budoucnosti interní slib: jednou

Miroslav Novák s přítelem Jiřím Pozníkem

v důchodu to všechno roztřídím! Ba ne, opravila jsem se okamžitě, musí to být dřív, abych o tom mohla napsat další článek, což bych velmi ráda, pokud jsem vás dnes příliš neodradila svými soukromými vzpomínkami. Ne nadarmo se říká, že k cíli nevede jediná cesta, a tak jsem se vydala tou, která je mi nejbližší – světem vlastních vzpomínek, často mlhavých, mnohdy chronologicky zpřeházených, ale vzhledem k tématu vždy krásných. Přestože se blížím ke konci, vnímám všechno, co jsem doposud napsala, vlastně jako úvod. Ryze subjektivní obsah má tedy své opodstatnění, vždyť práce v Rosa klubu je dědictvím po mém otci a kde jinde bych tedy měla začít, než u vzpomínek na něj a na maminku, která za svou lásku a péči o nás byla obklopena růžemi.

Ale cesta do minulosti může být i zálučná, vede vás stále hlouběji a hlouběji, celé dlouhé hodiny... A tak mi nezbyvá, než přetřhnout silou vůle ten nekončící řetěz asociací a vrátit se do reality dnešních dnů.

Mé vyznání by však nebylo úplné, kdybych nevyslovila poděkování všem přátelům růžařům, kteří v životě mého tatínka tolik znamenali a svým způsobem znamenají stále. Nesmírně si vážím pochopení, které pro něj mají i v době jeho nemoci. Uvědomuji si, že právě oni tvoří nejcennější součást dědictví, které mi tatínek odkázal spolu s láskou k růžím. Byli to a jsou úžasní lidé: odborníci na slovo vzatí, profesionální šlechtitelé a zahradníci, nadšení laici a příznivci královny květin. Především o nich bych chtěla psát příště, protože mají můj obdiv a stali se nepostradatelnou součástí mého života. Vždy se už těším na další hodnocení v rozáriu, až se opět setkáme, na milé úsměvy, na pohodu, která tu díky nim vládne – atmosféru tak vzácnou v dnešní době. A je to ode mne i trochu zjištěné, velmi potřebuji jejich odborné zkušenosti, neboť tatínek už mi bohužel neporadí. Pokorně musím přiznat, že růže na naší zahradě nekvetou proto, že se o ně starám, ale přestože se o ně starám. Nechci to však vzdát, už kvůli tatínkovi, a také kvůli vám, milí přátelé růžaři.

Ještě jednou děkuji a přeji vám krásné dny, prožitě ve zdraví, radosti a okouzlení z podzimních květů růží...

*Mirka Párová,
dcera p. Miroslava Nováka z Hradce Králové*

Růže a Zlatý řez

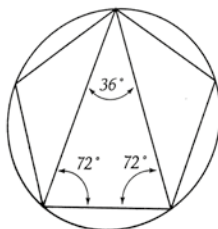

Mario Livio v knize **Zlatý řez** klade otázku „Co mají společné např. půvabné uspořádání okvětních lístků růže, slavný obraz Salvatora Dalího Poslední večeře Páně, nádherné spirálovité skořápky měkkýšů a rozmnožování králíků?“ Jeho odpověď zní: je to číslo φ (fi) a v knize je vše poutavě vysvětleno. A tento článek z ní čerpá.

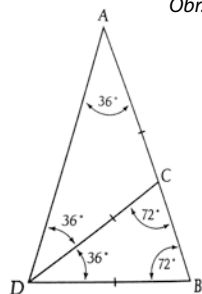
Je těžké nezačít jinak než matematikou. Ta objevila řadu zvláštních čísel, jako je neznámější číslo π (pí, Ludolfovo) pro poměr obvodu kruhu k jeho průměru, $\pi = 3,14159\dots$, nebo číslo e (Eulerovo) pro základ přirozených logaritmů, $e = 2,71828\dots$. Méně známé, ale s daleko širším vztahem k běžnému životu je číslo φ s názvy **zlaté číslo**, **zlatý poměr**, neznáměji jako **zlatý řez**, ale i **božské číslo**, $\varphi = 1,618034\dots$. Sami si je můžete kalkulačkou spočítat podle jeho známé definice zlatého řezu: stanovte na úsečce AB bod C tak, aby platilo $AC/CB = AB/AC$. Pokud si za délku úsečky AB zvolíte jedničku a délku neznámé úsečky AC označíte x , pak by mělo platit $\varphi = x/(1-x) = 1/x$, po úpravě $x^2 + x - 1 = 0$ a známý vzoreček pro řešení kvadratické rovnice dává dvouznačný výsledek $x_{1,2} = (-1 \pm \sqrt{5})/2$ a $\varphi = 1/x_1 = 2/(\sqrt{5}-1)$. Ale ani druhý kořen té kvadratické rovnice není zbytečný, protože $x_2 = -\varphi$, čili záporně vzatá hodnota čísla φ .

Společnou vlastností zvláštních čísel φ , π , e a dalších je jejich **iracionálnita**, tedy v matematickém smyslu (ne racionální, nikoliv v běžném významu jako nesmyslnost), neboť je nelze stanovit jako podíl (zlomek) dvou celých (přirozených) čísel, pojmenovaných jako čísla **racionální** (tedy rozumná). Jejich objev začal s úhlopříčkou čtverce se stranou rovné jedné - úhlopříčka má pak délku $\sqrt{2}$ a tuto hodnotu nelze stanovit jako podíl dvou celých čísel, není racionální, je tedy iracionální. Existenci iracionálních čísel si plně uvědomovali již řečtí filozofové, zejména Pythagoras a jeho žáci, zvaní pythagorejci. Byl to objev zásadního významu v teorii čísel a matematice, který zaplnil prázdná místa mezi celými a racionálními čísly na číselné ose a posiloval i mystickou víru, že v číslech a vztazích mezi nimi je zakódován smysl i chod vesmíru či Bůh. Pro číslo φ je možno předložit řadu ukázek, které k takovému výkladu navádějí.

Již staří Řekové zjistili souvislost čísla φ s pravidelným **pětíúhelníkem**, s pentagonem (podle řeckého πενταγωνς pentagony), tedy s pětíúhelníkem (πεντε pente – pět, γωνυς gonys - úhel). Zjistili, že součet úhlů v pravidelném n -úhelníku je $180 \cdot (n-2)$ stupňů, v trojúhelníku je to 180° , v čtverci je to 360° , v pětíúhelníku je to $540^\circ = 5 \cdot 108^\circ$, kde 108° je úhel, který nelze moc jednoduše sestrojít. Z toho pak plyne, že úhly v trojúhelníku tvořeném základnou a dvěma sousedními úhlopříčkami v pětíúhelníku jsou 36° , 72° a 72° a nazývá se **zlatým trojúhelníkem** – viz obrázek č. 1. Bod C vznikl v zlatém trojúhelníku ABD na straně AB půlením úhlu

(a)

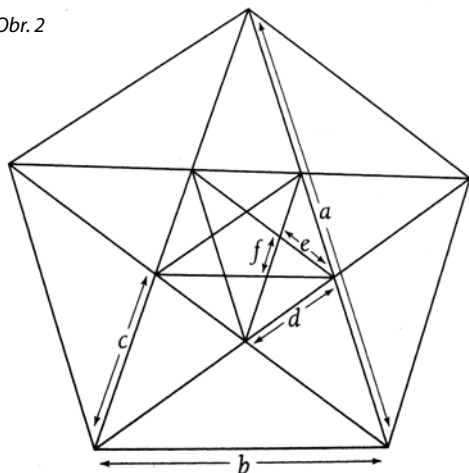
(b)

Obr. 1

v bodě D dělí stranu AB v přesně v zlatém řezu. Vzniklý trojúhelník BCD je opět zlatým trojúhelníkem a tak lze pokračovat. Tím to ale nekončí. Ve dvou sousedních trojúhelnících, které se nazývají **zlatými gnomóny**, je poměr strany k základně roven $1/\varphi$. Současně jsou tyto vlastnosti pravidelného pětiúhelníku návodem k jeho konstrukci (postup lze najít na internetu při zadání hesla „pětiúhelník“ nebo na googlu „pentagon“). A od pentagonu se dostaneme k **pentagramu** (podle řeckého πενταγραμμον pentegrammon - pentagram, γραμμη gramme - znak, písmeno, čára), čili k pěticípé hvězdě.

Obr. 2

Pentagram se dá do pentagonu vepsat a jejich strany jsou spolu vázány číslem φ – na obrázku č. 2 jsou některé strany označeny písmeny a, b, c, d, e, f atd. – každá je menší než přešlá v poměru, který se přesně rovná zlatému řezu, tedy číslu φ . Postupné vepisování a zmenšování pentagonů a pentagramů do nekonečna se dá použít k důkazu, že φ nemůže být racionálním číslem. Pentagram používali již pythagorejci jako symbol svého bratrstva a nazývali jej „Zdraví“, protože i vzájemný styk začali pozdravem „Přeji zdraví“ (tělu i duchu).

Číslo 5 měli ve zvláštní úctě, protože pětka pro ně představovala svazek prvního ženského (sudého) čísla 2 s prvním mužským (lichým) číslem 3, a jako taková byla pětka číslem lásky a manželství.

K značnému rozvoji a poznání hlubších vlastností čísla φ došlo až ve středověku zásluhou Leonarda Fibonacciho (1170 – 1240) z Pisy objevem čísel, dnes po něm nazvaných jako **Fibonacciho posloupnost čísel** (čti fibonačiči), kde každé z nich je součtem dvou předcházejících (používá se v IQ testech):

$$1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, 233, \dots$$

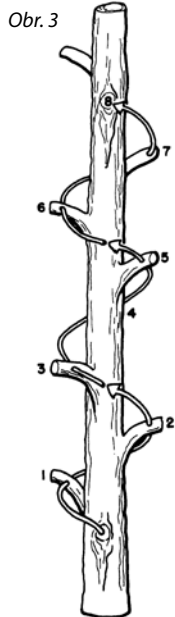
Když se vypočtou podíly sousedních čísel Fibonacciho posloupnosti začínají záhy oscilovat kolem hodnoty zlatého řezu φ , stejně jako hodnoty řetězových odmocnin nebo řetězového zlomku:

$$\varphi = \sqrt{1 + \sqrt{1 + \sqrt{1 + \sqrt{1 + \dots}}}}, \quad \varphi = 1 + \frac{1}{1 + \frac{1}{1 + \frac{1}{1 + \dots}}}$$

Pentagramu bylo a je používáno velmi často. Užili jsme si ho do sytosti po celou dobu od osvobození Rudou armádou do jejího odchodu, a to na vlajce, na peněžích, na občance, prostě všude. Pentagram používá jako znak řada dalších armád i firem a institucí. Neměl však původně smysl politický či ideologický, ale mystický či mocenský v oblasti vědění.

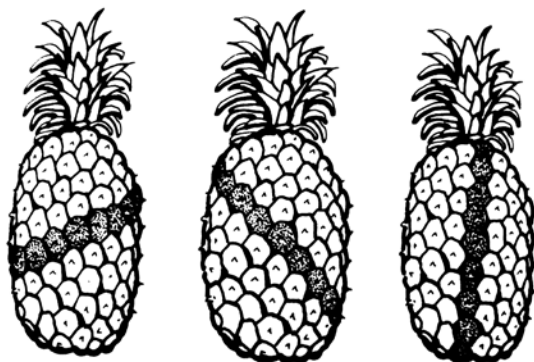
A nyní konečně k růžím. Nám růžařům je přece známé nádherné symetrické uspořádání okvětních plátek růže. U květu botanických růží s pěti okvětními plátků, který se dá „vepsat“ do pravidelného pětiúhelníku, je souvislost se zlatým řezem zřejmá. Pentagram se ale vyskytuje i jinde v přírodě. Neznáměji jej poznáme při rozříznutí jablka – jádérka jsou uspořádána do pentagramu a určitě nám přijdou na mysl pověry s tím spojené. Daleko racionálnější bude v tom obrazi vidět stupeň zralosti či nezralosti, míru zdravotního stavu jablka či kvality životního prostředí stromu a jeho okolí.

Tím to ale nekončí. Další etapa odhalení tajemství čísla ϕ v přírodě začala pozorováním jevu zvaného **fylofaxe** (z řeckého φυλλον fyl-lon – list, ταξις taxis – uspořádání nebo τασσω tasso – řadím) již ve starověku Theofrastem, Pliniem starším, ve středověku Leonardem da Vincim a dalšími, ale kvantitativně to bylo podchyceno až v roce 1754 švýcarským botanikem Charlesem Bonnetem (1720-1793). Ukázal, že např. u lípy jsou listy umístěny na dvou protilehlých stranách, což se označuje jako **fylotaktický poměr** $\frac{1}{2}$, u lísky, ostružiny a buku následuje jeden list za dalším po třetině obratu, čili fylotaktický poměr $\frac{1}{3}$, jabloně a meruňky po každých $\frac{2}{5}$ jedné otočky spirály, hrušně a smuteční vrby je mají každé $\frac{3}{8}$ obratu (nebo na 3 obrátky 8 listů - viz obrázek č. 3)

apod. **A stanovení fylotaktického poměru u listů botanických a šlechtěných růží by mohlo být domácím úkolem.** U šupin jedlových šišek nebo slupky ananasu se však objevují série druhotných spirál. Každý šestiúhelníkový dílek na povrchu ananasu je součástí tří různých spirál

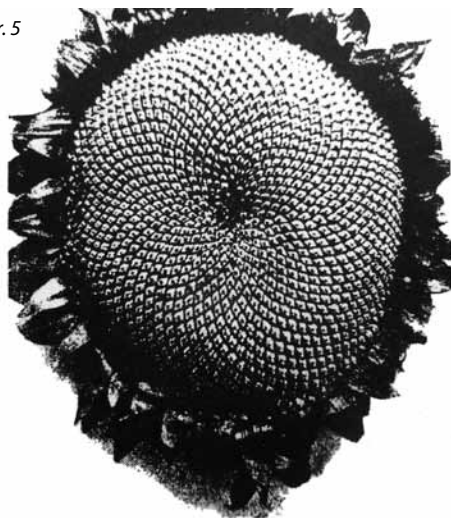
– viz obr. č. 4. Jedna z osmi rovnoběžných řad má mírný sklon vzhůru při pohledu zleva doprava, jedna ze 13 rovnoběžných řad směřuje strměji z pravé dolní části doleva nahoru a jedna ze 21 velmi příkrých řad vychází z levé poloviny spodku plodu k pravé polovině jeho vršku. Většina ananasů má na povrchu pět, osm, třináct a dvacet jedna spirál o vzrůstající strmosti. **Počty spirál jsou ale Fibonacciho čísla!** Obdobně

a snáze pozorovatelné je uspořádání semínek slunečnice, které mívá 34 a 55 spirál mířících jedním a druhým směrem, rekordní pozorované počty byly 233 a 144 – obr. č. 5.

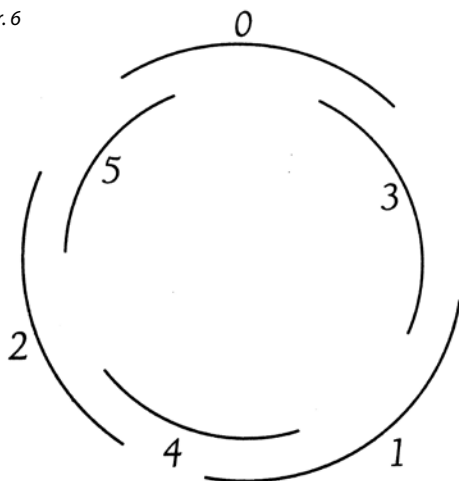
Spirálovitě uspořádané listy na stonku lze popsat pomocí **zlatého úhlu** $\psi = 137,508^\circ$, což je úhlovým vyjádřením čísla ϕ , neboť $\psi = 360.(1-1/\phi)$.

Obr. 5

mu studiu se musí něco obětovat!). Obrázek 6 předvádí schéma, podle něhož byly plátky počítány. Úhly definující pozici plátků (ve zlomcích celého kruhu) jsou převrácenou hodnotou celočíselných násobků čísla φ . Střed plátku 1 je 0,618-tou částí kruhu vzdálen od středu plátku 0 ve směru proti hodinovým ručičkám (tedy $222,5^\circ$, přičemž 0,618 je převrácená hodnota čísla $1.\varphi = 1,618$); střed plátku 2 je 0,238-tou částí kruhu vzdálen od plátku 0 (tedy $84,9^\circ$, přičemž 0,238 je převrácená hodnota čísla $2.\varphi = 3,238$); střed plátku 3 je 0,854-tou částí kruhu vzdálen od plátku 0 (tedy $307,4^\circ$, přičemž 0,854 je převrácená hodnota čísla $3.\varphi = 4,854$); plátek 4 je 0,472-tou částí kruhu vzdálen od plátku 0 (tedy 170° , přičemž 0,472 je převrácená hodnota čísla $4.\varphi = 6,472$); atd.

Obr. 6

Zlatý úhel je důležitou veličinou v biologii. Listy, které postupně rostou jeden za druhým, se nacházejí na hustě svinuté spirále, tzv. **genetické spirále**. Při pohledu svrchu lze sledovat úhel mezi osami následných listů. Všechny listy vyrůstají postupně zhruba ve stejném úhlu kolem stonku. Tento **úhel se blíží zlatému úhlu**. A to platí i pro uspořádání listů na stonku botanických růží, ale i o uspořádání okvětních plátků šlechtěných plnokvětých růží. Přesné pozice jejich hustě seskupených plátků objevíme, jestliže růži rozebereme plátek po plátku (nebo květ šikovně seřádneme – k takové-

Ale kam se ztratil zlatý úhel ψ ? Když od úhlu 360° nebo jeho násobků postupně odečteme výše uvedené úhly dostaneme $137,5^\circ = 1.\psi$, $275,1^\circ = 2.\psi$, $52,6+360=412,5 = 4.\psi$ atd.

To je všechno zajímavé a krásné, ale proč to tak je? Co vědí růže o panu Fibonaccim a jiných? Co je jim do zlatých úhlů a zlatých čísel? Nebo je to spíše naopak? Právě že čísla φ a ψ reálně existují (nezávisle na naší vůli, či proti našemu omezenému chápání, jsou to přece čísla iracionální a musela být vyvinutím značného rozumového úsilí objevena) je dění v přírodě i těmito čísly řízeno? Ano, je tomu tak! Ale proč?

Z čistě geometrického náhledu je uspořádání listů, a tím i oček a budoucích výhonů, podle rytmu, který se nikdy neopakuje zřejmě pro vývoj rostliny výhodnější, než třeba blízký úhel 120° , při kterém by se vše seřadilo do tří řad za sebou a mezi nimi by zelo zbytečné prázdno, nevyužitě pro pohlcení světla a fotosyntézu. **A zlatý úhel je zřejmě nejracionalnější ze všech iracionálních úhlů.** Na to ukazují úvahy, že růst probíhající dle zlatého úhlu vede ke strukturám, které jsou homogenní, všude stejné, i vzájemně podobné, tedy stejné i v menších měřítkách. Z dynamického, růstového pohledu vzato je známo, že fyzikální a chemické systémy se stabilizují ve stavech, které minimalizují **požadavky na energii.** A aby si to každá nová rostlina (třeba růže) nemusela vždy znovu energeticky vypořizovat, tak to má už předem naprogramováno v DNA.

Fibonacciho čísla se uplatňují v přírodě nejen v botanice, ale i v zoologii, např. logaritmická spirála (konstruovatelná pomocí rotujících zlatých trojúhelníků) skořápek měkkýšů, a jsou paleontologií doložené miliony let, podílí se na tvorbě rohů u berana či klů u slona. Logaritmické spirály se však vyskytují i ve vesmíru jako spirální galaxie. Mario Livio uvádí ve své knize nesmírný počet dalších příkladů, kde se projevuje zlatý řez, a to nejen v přírodě, ale zejména v malířství a hudbě s přídomkem krásna, a očekává, že se můžeme nadít objevu skrytých projevů zlatého řezu v dalších strukturách.

Devátá kapitola jeho knihy má název **Je Bůh matematik?** V ní uvádí i otázky, které byly vědci, filozofy a matematiky kladeny, zda existují čísla jako ϕ a ψ objektivně a lidé je jen objevují (např. Kepler napsal, že „geometrie dala Bohu vzory pro stvoření světa a spolu s Bohem přešla na člověka“), nebo zda je matematika lidským výmyslem, jehož úspěšnost byla dosažena evolučním procesem v matematice samotné a jejího poměřování s realitou (např. držitelka světového rekordu v IQ M. V. Savantová řekla: „Začínám si myslet, že matematiku lze vytvořit tak, aby popisovala cokoli, a hmota není žádnou výjimkou“). Autor knihy se nechce zabývat spojitostí matematiky a víry, ani tím, jak z fyzického světa mohou povstat vnímající bytosti. Upozorňuje spíše na to, že matematika není na konci svého vývoje a že se rýsují i jiné přístupy k popisu reality, než matematické rovnice třeba pro kvantovaný mikrosvět či obecnou teorii relativity, a to počítačové programy s jednoduchými algoritmy, které dokážou generovat složitost, jak píše Stephen Wolfram v knize *A New Kind of Science* (Nový druh vědy).

Poznámka Mario Livio publikoval svou knihu v roce 2002. To byl i rok, kdy vyšla Wolframova kniha *Nový druh vědy*. V roce 2011 jsme dále. Wolfram uvedl v život svůj zpoplatněný vyhledávač **WolframAlpha**, který na dotaz nevychrlí tisíce citací, ale na rozumný dotaz poskytne hotovou odpověď – více na internetu.

Mario Livio, narodil se 1945 v židovské rodině v Rumunsku, emigroval s rodiči do Izraele, vystudoval fyziku, je profesorem astrofyziky a věnuje se i popularizaci vědy. Jeho kniha *The Golden Ratio* (Zlatý řez – Příběh ϕ , nejpodivuhodnějšího čísla na světě) vyšla v roce 2002 a získala v roce 2004 International Pythagoras Prize za nejlepší popularizační knihu o matematice. Český překlad Petra Holčáka vydalo v roce 2006 nakladatelství Dokořán, má 256 stran a 128 obrázků. Vřele ji doporučuji k přečtení. Mnoho informací lze však získat i na internetu.

Dr. J. Thomas

V jednoduchosti je krása

Jednoduché květy růží stoupají v oblíbenosti. Mají sice jen pět nebo jen o málo více květních plátek, ale jsou krásné, je v nich návrat k přírodě, k prostému půvabu a nevyumělkovanosti.

Divoce rostoucí růže šlechtitelé ovšem výrazně vylepšili. Květy dnešních odrůd jsou větší, jejich barvy výraznější, zeleň keřů se často pod záplavou květů dočista ztrácí. A mimoto mnohé vyšlechtěné odrůdy květenství opakují až do podzimu. Mezi růžemi s jednoduchými květy nalezneme třiceticentimetrové miniatury i čtyřmetrové sadové růže; mohou být půdopokryvné i pnoucí. A určitě oceníme, že většinou jde o odrůdy nenáročné, s malými nároky na práci pěstitele. Projděme se nyní světem růží neplných květů a vyberme si tu, která nás potěší.

American Pillar

Stále oblíbená americká růže (Fleet, 1902) je pnoucí odrůda s tenkými výhony. Brzy doroste výšky tří metrů. Kvete sice jen v červnu a červenci, ale neobyčejně bohatě. Prázdný růžový květ s pěti plátky má šířku asi 5 cm. Růže je dostatečně mrazuvzdorná. Při pěstování po nás žádá jen předjarní probírku starších výhonů těsně u země.

Baletka

Slovenská půdopokryvná růže (Ježovič, 1990) vytvoří kompaktní porost o výšce asi 50 cm. Dá se ovšem také vyvazovat k opoře a vytvoří pak počátkem léta bílou stěnu dva metry vysokou. Úhledné květy mají šířku asi 4 cm. Jde o velmi otužilou odrůdu. Řežeme ji jen pro zarovnávání výšky porostu, nikoliv až k zemi.

Bischofsstadt Paderborn

U nás tato německá růže (Kordes, 1964) dorůstá asi do metrové výšky a řadíme ji mezi růže mnohokvěté – přesněji floribundy. V krajích s mírnějšími zimami je odrůda vyšší. Růže má neobyčejně výraznou červenou barvu. Prázdný květ je asi 8 cm velký a opakuje se během roku. Zaslouží si umístění na dobře viditelném místě, rádné přihnutí před zimou a po ní řez asi na polovinu výšky keře.

Dainty Bess

Zvláštní a krásná floribunda, tedy růže mnohokvětá, pochází z Velké Británie (Archem, 1925). Rostlina dorůstá asi 90 cm. Červeně růžové poupě se rozvíjí do barvy podstatně světlejší. Prázdný otevřený květ je světle růžově nafialovělý;

o velikost asi 9cm. Růže během roku opakuje kvetení. Nejlepší umístění bude v malé skupince v travnaté ploše. Na zimu nezapomeneme přihnout. Řežeme každoročně v předjaří asi na polovinu výšky rostliny.

Dortmund

Oblíbená německá růže (Kordes, 1952); pnoucí i sadová mírně převíslá odrůda. Červený prázdný květ s bílým středem má průměr 7 cm, výška rostliny je asi 220 cm, Růže má typický lesklý list a je vysoce mrazuvzdorná. Na podzim se květy doplňují se šípky, které u této odrůdy můžeme ponechat. Vyžaduje jen občas zmladit vyřezáním starých výhonů u země.

Filipes Kiftsgate, syn. Rosa filipes

Anglická pnoucí růže (Murrell, 1954) s tenkými ohebnými větvemi má jednoduché bílé asi 3 cm široké květy s 5 plátky, rostlina dosahuje až 6 m výšky. Kvete sice jen v červnu a červenci ale záplava květů je dokonalá a efekt veliký. Růže je vhodná i k popnutí starších stromů se sklánějícími se větvemi. V tomto případě ovšem růži nesázíme ke kmenu, kde je sucho a ulehlá půda, ale po obvodu koruny stromu

a výhony růže pak přivazujeme k tyčím a navedeme je na větve stromu. Řez omezíme na občasné odstranění nejstarších výhonů hned u země.

Frühlingsgold, syn. Spring Gold

Sadová růže vysoká po letech až 3 metry a asi 2 m široká se ve svém růstu moc omezovat nedá. Byla vyšlechtěna v Německu (Kordes) již roku 1937. Kvete pouze jednou za sezonu, ale velmi časně a intenzivně. Květy jsou jemně světle žluté s poněkud tmavším středem. Růže mívá 9 až 16 plátků, střed je volný. Květ dosahuje velikosti i 10 cm a voní. Koncem léta se ukáží efektní, tmavě červené, kulovité zplodštělé, až 3 cm velké šípky. Naprosto mrazuvzdorná růže vyžaduje jen občasné prosvětlení hustého keře. Hodí se do pásu stejně vysokých keřů i pro solitérní umístění.

Nevada

Mohutně rostoucí sadová růže dosahuje výšky až 2,5 m a také značně šíře. Byla vyšlechtěna ve Španělsku (Dot) již v roce 1927. Vyniká abnormálně velkými prázdnými bílými květy, jež mají průměr i 10 cm. Růže kvete mezi prvními někdy již koncem května. Květ později neopakuje. V období květu je ovšem na zahradě nepřehlédnutelná. I přes svůj

původ je tato odrůda naprosto otužilá a péči o ni můžeme omezit jen na občasné zmlazování odstraněním starých výhonů těsně u země.

Pretty Sunrise, syn. Yann Arthus-Bertrand

Velmi krásná francouzská novinka (Meilland, 2007) získává ocenění na výstavách. Dá se charakterizovat jako mnohokvětá nízká (asi 90 cm) sadová růže. V prázdném, asi 7 cm velkém květu nalezneme působivé prolnání barvy světle červené, růžové, žluté i oranžové. Růže během roku stále opakuje kvetení. Řežeme ji každoročně v předjaří asi na polovinu výšky rostliny.

Richard Strauss

Německá půdopokryvná odrůda růže (Noack, 1989) o výšce asi 80 cm. Prázdný růžový květ pozvolna ve středu přechází do skoro bílé barvy. Velikost květu je asi 4 cm, kvetení se během roku opakuje. Pěkná a otužilá odrůda se hodí i k pokrytí větších ploch. Mírný řez se omezuje na předjarní zkrácení výhonů a zarovnání výšky porostu.

Ryttila

Nová slovenská růže (Györy, 2002) je miniaturní případně půdopokryvnou odrůdou o průměru květu 3 cm. Prázdný fialově červený květ přechází ve svém středu do čistě bílé. Barva růže je velmi působivá. Výška rostliny bývá asi 50 cm. Kvalitní, otužilá odrůda bez nároků na větší řez.

Sun Tan

Odrůda je mnohokvětá růže; polyantka pocházející z Nizozemska (Interplant, 1995). Dosahuje výšky 80 cm. Působivý je načervenalý list, ale hlavně velmi ojedinělý oranžový prázdný květ. Odrůda remontuje, tedy opakuje kvetení během roku. Květy jsou velké 5 cm. Růže nalezne uplatnění jako zvláštnost pro pozorování z blízka. Při základním řezu v předjaří zkracujeme výhony o asi třetinu jejich výšky.

Jiří Žlebčík

upraveno dle článku v časopise Receptář, červen 2011

Pěstování a sortiment pnoucích růží

Pokud pomýšlíme, že někam vysadíme popínavé dřeviny, nelze růže pro výraznou barvu i většinou dlouhou dobu kvetení minout. Nejprve si musíme objasnit, že v přírodě jsou růže pnoucími rostlinami vlastně z donucení. Různé druhy divokých růží ve své domovině, což je hlavně jihovýchodní i západní Asie, jižní Evropa a trochu i Severní Amerika, obsazují hlavně lesostepi. Pokud se zatoulají do listnatých lesů; nastává boj o světlo. Stromy a vysoké keře jsou zde ve velké výhodě. Mnohé pnoucí rostliny, které se jim snaží vyrovnat, disponují různými úponky nebo se ovíjejí velmi ohebnými výhony. Růže nemají nic takového. Své doslova místo na slunci získávají jediné tak, že se o vyšší dřeviny v okolí opřou. A protože to ve větru není zrovna pozice moc jistá, pomáhají si při zaklesávání ostny. Ty ostny je potřeba zdůraznit, protože podle morfologie rostlin růže mají ostny nikoliv trny. Pro pěstitele z toho všeho plyne, že pnoucí růže musí k opoře uvazovat.

'Sympathie'

Co od pnoucích růží požadujeme? V první řadě musí konstrukci dobře pokrýt; tedy do šířky i výšky. Tím myslím v dohledné době několika málo let. Někdy totiž růže na vhodném místě po deseti letech překoná samu sebe a její výška je dvojnásobná než obvykle. To je výjimka potvrzující pravidlo, ale nelze s ní běžně počítat. Mnohé popínavé růže byly vyšlechtěny v klimatických podmínkách s teplejšími zimami ať již ve Středomoří nebo v přímořských oblastech západní Evropy a Severní Ameriky. U nás však každý druhý rok jejich výhony silně pomrznou a mají tedy jen metr; nikoliv 4 metry, jak je psáno v barevném katalogu. Výšku alespoň 150 cm až dva metry v našich podmínkách považuji za hranici toho,

aby mohla být růže vůbec zařazena do skupiny pnoucích.

Růže vhodné pro pěstování u opory se někdy (zejména v cizině) ještě dále dělí na ramblery (popínavé) se zvláště dlouhými, tenkými a ohebnými výhony, které kvetou jen jednou počátkem léta menšími květy (např. sytě růžová odrůda 'Excelsa'), a na climbery (pnoucí), jež mají výhony kratší a pevnější. Tyto růže opakují kvetení během roku a jejich květy jsou velké (např. červená 'Sympathie').

Každý si teď jistě řekne, že přece nebude pěstovat růži kvetoucí jen krátce, když si může vysadit odrůdu kvetoucí od června do září. Ale záležitost není tak jednoznačná. Remontující růže (opakující květ) totiž potřebují po ukončení prvního období květu vytvořit nové výhony s určitým počtem listů a pak teprve založí zase poupata. Tyto růže nekvetou pak tedy příliš bohatě. Naproti tomu ramblery dokážou vytvořit úžasnou záplavu květů; vlastně barevnou plochu, kde z odstupu několika metrů nevidíme zeleň listů. Mimoto, u jiných nádherných

dřevin tolerujeme, že vždy kvetou v roce jen dva nebo tři týdny (šeříky, rododendrony). Proč tedy to neodpustit některým růžím, zvláště když květ končí až v polovině července?

Někdy naleznete v nabídkách a katalogích růže označené jako „climbing“ Tyto představují mutace, které se odlišují od výchozí odrůdy (obvykle velkokvětého čajohybridu) jen delšími výhony (např. žlutě narůžovělá 'Climbing Gloria Dei'). Často u nás namrzají nebo vzhledem k velké zelené ploše mají jen málo květů.

Kam sázet

Pergoly a besídky

Loubí, pod nímž se prochází, by mělo být vysoké 2,2 až 2,5 m, vzdálenost příček asi 50 cm. Z hlediska rostlin je nevhodnějším materiálem na konstrukce dřevo. Jeho trvanlivost prodloužíme tím, že je nezapouštíme do země, ale přišroubujeme k zabetonovaným železným pásům ve výši asi 10 cm. U kovových konstrukcí provádíme kvalitní nátěry, protože uvolňování rostlin při opravě nemusí být snadné. Barvy volíme světlé, abychom zabránili přehřívání a následnému namrzání. Růže lze dobře vést ve vodorovné i převislé poloze. Kolem konstrukce ponecháme dostatek místa (zvláště u cesty), neboť jednotlivé letorosty, než je zachytíme, vyrůstají do prostoru. Úvazky děláme z umělé hmoty, případně z izolovaného drátu (pozinkovaný pálí) s rezervou pro zesílení větví.

Růže u zdi

Růže nikdy nesázíme těsně k budově, kde bývá trvalé sucho. O něco dále zase pravidelně zakapává z okraje střechy. Správné místo nalezneme asi půl metru od stěny. Šlahouny ke konstrukci lehce dosáhnou. Pnoucí růže v chráněné poloze mohou dosáhnout i rekordní výšky, třeba do prvního poschodí.

Soliterní umístění

Impozantní je růžový sloup v travnaté ploše. Sloupky dáváme do kruhu a z odvrácené strany jeden vynecháme, abychom si usnadnili přístup při řezu. Růže vysazujeme vně konstrukce; nejlépe tři. Také je možné vytvořit pro růže jehlan, ale na jeho vrcholu nebude pro výhony dost místa a budeme je muset i během vegetace zkracovat. Tím se opozdí opakování kvetení.

Oblouky a brány

Pěkně vypadá růžemi okrášlená vstupní branka do zahrady. Růže sázíme stejné z obou stran, aby si nekonkurovaly. Je třeba si uvědomit, že k jediné tyči nelze vyvázat mnoho výhonů. Vhodnější je tedy vyrobit vlastně malý tunel.

Růže na plotech

Použijeme odrůdy růží, které nebudou plot příliš převyšovat. Jinou možností jsou růže s tenkými slabými výhony, jež vedeme po plotě vodorovně. Jediná rostlina tak může pokrýt i 5 metrů délky plotu. Musíme si uvědomit, že růže rostou za sluncem. Pokud tedy budou vysazeny ze severní strany plotu, výhony s květy brzo prorostou na druhou stranu. Někdy je to situace nežádoucí, jindy působivý efekt.

Růže u stromů

Občas jsou k vidění velmi působivé snímky zejména jehličnatých stromů, které jsou do velké výšky porostlé kvetoucími růžemi. Pokud se o něco podobného pokusíte, nesázajte růže přímo u kmene pod korunu stromu, protože je zde trvalé sucho, ale až do míst, kde je půda vlhká. Pro popnutí stromů se hodí nejlépe velmi vzrůstné a nenáročné růže, i když pokvetou pouze v červnu a červenci. Dlouhé a ohebné výhony nejprve vyvážeme ke kolíku a pak k větvi stromu.

Sloupy a růže

Umístit pnoucí růže k holému sloupu nelze, protože se nedokážou přichytit. Je nutno do kruhu zatlouct několik tyčí nebo alespoň umístit nahoru vodorovně kolo a z něj spustit dole zajištěné izolované dráty. Odrůdy v tomto případě musí být nenáročné, dobře a rychle rostoucí.

Růže na terasách

Pnoucí růže se dají také vysadit nad zídkami u teras a výhony nechat volně viset dolů. Vhodné jsou odrůdy s tenkými výhony. Aby byl efekt dokonalý, musí mít zídka alespoň 150 cm. Ideální je, pokud je u paty místo a výhony mohou růst ještě dál po zemi.

Půdní kryt

Také pro tento případ se dají sice některé pnoucí růže zejména typu rambler použít, ale je-li prostor omezen, budou dlouhé výhony na obtíž. Asi tedy spíše jako půdní kryt vysadíme růže ze speciální skupiny půdopokryvných.

Stromkové růže

Pokud jsou pnoucí růže naočkovány v korunce, rostou dolů a označují se někdy jako smuteční. Pěstování se neliší od obvyklých stromkových růží. Výhony přiměřeně zkracujeme, zimní ochrana ohýbáním do půdy zde nepřichází vzhledem k velikosti závěsu v úvahu, proto obalíme větve netkanou textilií nebo pytlou. Vhodné odrůdy jsou drobnokvěté s tenkými výhony, aby se korunky nerozlomily.

Nádoby

Nejmrazuvzdornější pnoucí růže se dají pěstovat i v nádobách třeba na terasách nebo lodžích, ovšem jen při dodržení některých podmínek a pravidelné péči. Nádoby při výsadbě by měly mít objem alespoň 10l, otvory u dna i do boku, drenáž, misku. Pokud se růži bude dařit, může činit přesazování problém, vzhledem k přivázání ke konstrukci. Nádoba i konstrukce musí být stabilní, místo nesmí být na větru. Nevhodný je jak stín, tak i sluneční úpal. Musíme vysazovat do kvalitní půdy, používat na jaře a v létě plná hnojiva. Na zimu je potřeba růži chránit před silným promrznutím nádoby nějakou izolací. Pokud na růže přímo neprší, trpí sice méně černou skvrnitostí, ale mohou se nepříjemně šířit svlušky.

Výběr odrůd

Odrůd pnoucích růží u nás častěji pěstovaných jsou sice desítky, ale vzhledem až k nepřehledné záplavě záhonových růží velkokvětých i mnohokvětých, to zase není tak mnoho, abychom si neudělali pořádek. Rozdílů v době kvetení jsme si již vysvětlili. Pochopitelně nás zajímá i velikost květu. Ta podle odrůd může být od 3 až do 11 cm. Pnoucí růže jsou sice většinou plnokvěté, ale máme i dost pěkných odrůd s květy jednoduchými, které se uplatní hlavně v přírodních zahradách. Barevná nabídka zahrnuje hodně odstínů růžových i červených; najdou se bílé. Horší je výběr růží sytě žlutých a oranžových.

Tyto odrůdy jsou u nás choulostivější na namrzání. Mezi pnoucími růžemi zatím postrádáme typické „modré růže“; tedy ve skutečnosti světle fialové a růžově namodralé.

Poznámka:

U jednotlivých odrůd je v závorce jméno šlechtitele. Výška rostliny je průměrná hodnota z více míst ČR, květ měřen plně otevřený.

'Ilse Krohn Superior'

❧ BÍLÉ ❧

Albéric Barbier

Francouzská (Barbier) růže z roku 1900, pnoucí, plný bílý květ o průměru 8 cm, výška 250 cm, kvete jen v červnu a červenci.

Ave Maria

Česká (Böhm) odrůda z Blatné vyšlechtěná roku 1933, méně vzrůstná pnoucí růže použitelná i jako sadovka (tedy bez opory), plný bílý květ o průměru 6 cm, výška rostliny je jen 150 cm.

Bobbie James

Anglická růže z roku 1961, pnoucí odrůda, volně plný, bílý, vonící květ o průměru 5 cm, růže dosahuje výšky až 5 m, kvete jen v červnu a červenci.

Filipes Kiftsgate, syn. Rosa filipes

Anglická (Murrell) růže z roku 1954, má jednoduché bílé květy s 5 plátky široké asi 3 cm, dosahuje výšky až 6 m, kvete jen v červnu a červenci.

'Long John Silver'

Máňa Böhmová

Známa česká (Böhm) odrůda z Blatné vyšlechtěná již roku 1925, tato pnoucí růže má málo ostnů, plný bílý květ o průměru 7 cm, výška 300 cm, kvete jen v červnu a červenci, koncem léta často trpí padlím.

Swan Lake

Anglická (Mc Gredy) růže z roku 1968, pnoucí odrůda, plný bílý květ o průměru 10 cm, dosahuje výšky 250 cm.

'White New Dawn'

Fräulein Octavia Hesse

Německá (Hesse) růže z roku 1909, pnoucí, plný bílý květ o průměru jen 4 cm, dosahuje výšky 350 cm, kvete jen v červnu a červenci, koncem léta často trpí padlím.

Ilse Krohn Superior

Často pěstovaná německá (Kordes) růže z roku 1964, pnoucí odrůda, plný bílý květ o průměru 8 cm, dosahuje výšky 250 cm.

Long John Silver

Americká (Horvath) růže z roku 1934, pnoucí, případně i sadová odrůda, plný bílý květ o průměru 6 cm, dosahuje výšky 350 cm.

Venusta Pendula

Německá (Kordes) růže z roku 1928, pnoucí odrůda, plný květ s prázdným středem je bílý či lehce světle narůžovělý, poupata růžová, průměr květu je 5 cm, výška 250 cm, kvete jen v červnu a červenci.

White Dorothy Perkins

Anglická (Cant) růže z roku 1909, pnoucí odrůda, plný bílý květ o průměru jen 3 cm, dosahuje výšky 200 cm, kvete jen v červnu a červenci.

White New Dawn

Americká (Longley) růže z roku 1949, pnoucí odrůda, plný bílý květ o průměru 8 cm, výška 250 cm.

White Tausendschön

Anglická (Paul) růže z roku 1913, pnoucí odrůda, plný bílý květ o průměru 7 cm, dosahuje výšky 300 cm, kvete jen v červnu a červenci.

🌸 ŽLUTÉ 🌸

Aviateur Blériot

Francouzská (Fauque) růže z roku 1909, pnoucí odrůda, plný květ o průměru 9 cm, výška 300 cm, kvete jen v červnu a červenci.

Elfe

Nová oblíbená německá (Evers) růže z roku 2000, pnoucí odrůda, barva žlutobílá, vonící květ hustě plný o průměru 9 cm, výška 200 cm.

Golden Showers

Americká (Lammerts) růže z roku 1956, pnoucí odrůda, plný žlutý květ s volným středem o průměru 11 cm, výška 250 cm, odrůda je u nás poměrně choulostivá na namrzání, poupě žluté a pěkné, červené šípky.

'Golden Showers'

Leverkusen

Německá (Kordes) růže z roku 1954, pnoucí nebo i sadová odrůda (pak se dá počítat s výškou 150 cm), plný vonící květ světle žlutě bělavý, průměru květu 11 cm, výška 300 cm, pěkné šípky.

Nigh Noon

Německá (Lambert) růže z roku 1946, pnoucí odrůda, plný květ se zvlněnými plátky, barva světle žlutá přechází na okrajích do světle růžové, průměr květu 11 cm, výška 300 cm.

Royal Gold

Americká (Jackson, Perkins) růže z roku 1957, pnoucí odrůda, kterou lze případně použít i jako sadovku, plný žlutý květ o průměru 9 cm, výška 250 cm, odrůda je u nás poměrně choulostivá na namrzání.

🌸 ORANŽOVÉ 🌸

Alchemist

Německá (Kordes) růže z roku 1956, pnoucí odrůda, plný květ s hustě hvězdovitě složenými plátky, také barva je zvláštní, jde o směs růžové a oranžové, průměr vonícího květu je 9 cm, výška 300 cm, tato opravdu krásná růže kvete jen v červnu a červenci, je dobře řízkovatelná.

Aloha

Nová německá (Kordes) růže z roku 2003, pnoucí odrůda, plný květ s hustě hvězdčovitě složenými plátky, barva je směsí světlých tónů oranžové, růžové i žluté, poupě je červené, průměr voničího květu je 8 cm, výška 350 cm.

'Alchymist'

SVĚTLE FIALOVÉ

Aschermittwoch

Německá (Kordes) růže z roku 1955, pnoucí odrůda, plný květ s hustě hvězdčovitě složenými plátky, barva je smutná, světle fialově bílá, ojedinělá, průměr voničího květu je 9 cm, výška 220 cm, kvete jen v červnu a červenci, častěji trpí černou skvrnitostí.

Paul's Himalayan Musk

Anglická růže (Paul) z roku 1916, mohutná pnoucí odrůda je bělavě světle fialově růžová, průměr plného květu 4 cm, dorůstá až 5 m, kvete jen v červnu a červenci.

Veilchenblau

Německá (Schmidt) růže z roku 1909, pnoucí, případně sadová odrůda, volně plný, vonící květ, barva pro pnoucí růži zvláštní, intenzivně fialová přechází ve středu květu do velmi světle fialové, průměr voničího květu je pouze 4 cm, výška 300 cm, kvete jen v červnu a červenci, růže je málo ostnitá, všestranně otužilá.

RŮŽOVÉ

Albertine

Francouzská (Barbier) růže z roku 1921, pnoucí odrůda, plný vonící květ je světle růžové barvy, průměr květu je 8 cm, výška rostliny 350 cm, kvete jen v červnu a červenci, častěji trpí padlím.

Amaretto

Nová německá (Barbier) růže z roku 2006, pnoucí odrůda, plný květ je světle růžové a světle oranžové barvy, průměr květu je 8 cm, výška rostliny 250 cm.

American Pillar

Stále oblíbená americká (Fleet) růže z roku 1902, pnoucí odrůda, prázdný růžový květ s pěti plátky o průměru 5 cm, výška rostliny 350 cm, kvete jen v červnu a červenci.

Coral Dawn

Americká (Boerner, Jackson, Perkins) růže z roku 1952, pnoucí odrůda, růžový plný květ o průměru 8 cm, výška rostliny 320 cm.

Dorothy Perkins

Americká (Jackson, Perkins) růže z roku 1901, pnoucí odrůda, růžový plný květ o průměru jen 4 cm, výška rostliny 300 cm, kvete jen v červnu a červenci, častěji trpí padlím, odrůda je dobře řízkovatelná.

Excelsa

Americká (Walsh) růže z roku 1908, pnoucí *'American Pillar'* odrůda, tmavě růžový plný květ o průměru jen 4 cm, výška rostliny 200 cm, kvete většinou jen v červnu a červenci, častěji trpí padlím, odrůda je dobře řízkovatelná.

Indra

Německá (Tantau) růže z roku 1937, pnoucí odrůda, světle růžový vonící plný květ o průměru 8 cm, výška rostliny 300 cm.

Lawinia, syn. Lavinia

Německá (Tantau) růže z roku 1980, pnoucí odrůda, růžový plný květ o průměru 10 cm, výška rostliny 250 cm.

Marietta Silva Tarouca

Česká (Tantau) růže z Průhonic vyšlechtěná roku 1925, pnoucí odrůda, růžový plný květ o průměru 7 cm, výška rostliny 4 m, kvete většinou jen v červnu a červenci.

Mary Wallace

Americká (Fleet) růže z roku 1924, pnoucí odrůda, růžový volně plný květ o průměru 7 cm, výška rostliny 350 cm.

'New Dawn'

New Dawn

Velice známá americká (Dreer) růže z roku 1930, pnoucí odrůda, světle růžový plný květ o průměru 8 cm, výška rostliny 4 m, otužilá odrůda.

Rosarium Uetersen

Německá (Kordes) růže z roku 1977, pnoucí, případně i sadová odrůda, růžově červený plný květ o průměru 9 cm, výška rostliny 300 cm.

Rudolfina

Nová česká (Benetka) růže z Průhonic vyšlechtěná roku 2002, pnoucí sytě růžová odrůda o průměru 8 cm, výška 400 cm, kvete velmi bohatě v červnu a červenci, někdy květ i opakuje, pěkné, velké šípky, vynikající odrůda i z hlediska zdravotního stavu, odrůda je dobře řízkovatelná.

'Rudolfina'

Super Dorothy

Německá (Hetzer) růže z roku 1986, pnoucí odrůda, růžový plný květ o průměru jen 3 cm, výška rostliny 250 cm, jedna z mála růží typu rambler, která opakuje kvetení, odrůda je dobře řízkovatelná.

Tausendschön

Stále pěstovaná německá (Schmidt) růže z roku 1906, pnoucí odrůda, plný růžový květ o průměru 6 cm, výška rostliny 300 cm, kvete jen v červnu a červenci, častěji trpí padlím.

❧ ČERVENÉ ❧

Amadeus

Německá (Kordes) růže z roku 2003, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 8 cm, výška rostliny 300 cm.

Copacabana

Francouzská (Dorieux) růže z roku 1966, pnoucí odrůda, vonící červenofialový hustě plný květ o průměru 9 cm, výška rostliny 280 cm.

Danse des Sylphes

Francouzská (Mallerin) růže z roku 1959, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 9 cm, výška rostliny 250 cm.

Demokracie, syn. Blaze Superior

Česká (Böhm) růže z Blatné vyšlechtěná roku 1935, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 7 cm, výška rostliny 300 cm.

Dortmund

Oblíbená německá (Kordes) růže z roku 1952, pnoucí i sadová mírně převislá odrůda, červený prázdný květ s bílým středem o průměru 7 cm, výška rostliny 220 cm, růže má typický lesklý list, je vysoce mrazuvzdorná, dobře řízkovatelná, pěkné šípký.

'Dortmund'

Flammentanz

Německá (Kordes) růže z roku 1953, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 7 cm, výška rostliny 280 cm, kvete většinou jen v červnu a červenci.

Gruss an Heidelberg

Německá (Kordes) růže z roku 1959, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 8 cm, výška rostliny 300 cm, růže častěji trpí černou skvrnitostí i padlím.

Hamburger Phoenix

Německá (Kordes) růže z roku 1954, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 8 cm, výška rostliny 300 cm.

Köln am Rhein

Německá (Kordes) růže z roku 1956, pnoucí odrůda, červený plný květ s prázdným středem o průměru 7 cm, výška rostliny 280 cm.

Ludvík Večeřa

Česká (Večeřa, Látová) růže z Průhonic z roku 1976, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 7 cm, výška rostliny 4 m, kvete většinou jen v červnu a červenci, růže velmi otužilá, dobře řízkovatelná.

Parkdirektor Riggers

Německá (Kordes) růže z roku 1957, pnoucí odrůda, červený plný květ s volným středem o průměru 7 cm, výška rostliny 320 cm.

'Paul's Scarlet Climber'

Tropique

Francouzská (Delbard, Chabert) růže z roku 1956, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 8 cm, výška rostliny 350 cm.

'Santana'

Paul's Scarlet Climber

Osvědčená, stále hodně pěstovaná anglická (Paul) růže z roku 1916, pnoucí odrůda, květ červený s tmavě růžovým nádechem, plný, o průměru 7 cm, výška rostliny 380 cm, kvete většinou jen v červnu a červenci.

Santana

Velmi kvalitní německá (Tantau) růže z roku 1985, pnoucí odrůda, červený plný květ o průměru 8 cm, dlouhé poupě, výška rostliny 270 cm.

Sympathie

Možná nejvíce pěstovaná pnoucí růže, německá (Kordes) odrůda z roku 1964, červený plný květ o průměru 8 cm, dlouhé poupě, výška rostliny 320 cm.

TEMNĚ ČERVENÉ

Don Juan

Italská (Mamandrone) růže z roku 1958, pnoucí odrůda, temně červený plný květ o průměru 9 cm, výška rostliny někdy jen 150 cm, odrůda u nás často nedostatečně mrazuvzdorná.

FIALOVÉ

Bloomfield Courage

Anglická (Thomas) růže z roku 1925, pnoucí odrůda, květ prázdný s 5 plátky je fialově červený s bílým středem o průměru pouze 5 cm, výška rostliny 320 cm, kvete jen v červnu a červenci.

❧ VÝRAZNĚ DVOUBAREVNÉ ❧

Händel

Anglická (Mc Gredy) růže z roku 1965, pnoucí i sadová odrůda, plný květ je bílý s růžovým lemováním o průměru 9 cm, výška rostliny jen 160 cm, odrůda u nás často nedostatečně mrazuvzdorná.

Z původních druhů rostoucích divoce v přírodě se jako pnoucí růže dají pěstovat následující s jednoduchými bílými květy a 5 plátky. Průměr květu je 3 až 6 cm, růže kvetou jen v červnu a začátkem července, později květ neopakují.

'Händel'

Z východní Asie pocházejí:

Růže mnohokvětá (*Rosa multiflora*), výška 5 m, mnoho malých šípků v plodenstvích, což se dá využít při aranžování.

Růže Mulinganova (*Rosa longicuspis*), výška 4 m.

Růže Wichurova (*Rosa wichuraiana*) výška 2 m, dá se použít i jako půdopokryvná.

Původ ve Středomoří má:

Růže vždyzelená (*Rosa sempervirens*), jenž je zvláštní tím, že drobnější list má po celou zimu, výška 3 m. U nás zatím dostatečně mrazuvzdorná.

Zbývá dodat, že i některé sadové růže jsou vhodné pro výsadbu ke konstrukcím (např. pro oranžovou barvu by mohla být cenná odrůda 'Westerland'). Zvolíme ovšem jen ty sadové růže, které dostatečně rostou, ale přitom nevytvářejí mohutné a široké keře.

Nakupování a sázení

Ve školkách nejsou pnoucí růže moc oblíbené, prodá se jich málo kusů, půda se vzhledem k dlouhým výhonům špatně mezi řádky obdělává. Většinou je pro pnoucí odrůdy vyhrazena jedna řada někde u plotu. Při nákupu uplatňujeme stejná pravidla jako u jiných růží. Tedy nejlépe na podzim a přímo ve školce, protože se sazenice nikde dlouho neskladují, můžeme posoudit napadení černou skvrnitostí a padlím, vidíme ještě často i květy. Sazenice ve větších kontejnerech jsou i několikanásobně dražší než prostokořenné.

Půdu na místě výsadby zpracujeme do hloubky asi 30 cm, většinou nemusíme dávat umělá hnojiva. Vzdálenost mezi jednotlivými rostlinami volíme 1 až 2 m. Růže vysazujeme o 5 cm hlouběji, než rostly ve školce, zalijeme a na zimu přikopčeme. Také pnoucí růže stejně jako všechny jiné v předjaří po odhrnutí v prvním roku zřežeme na 1 až 3 zbývající očka.

Další pěstování

Jakmile se objeví delší letorosty, přivazujeme je ke konstrukci. Není dobré vyvazovat neizolovaným drátem, který rezaví a pak pálí rostliny. Také nevhodné jsou tenké zařezávající se provázky nebo motouzy, jenž vydrží venku jen krátce. K vývazkům se občas i po letech vrátíme a zkontrolujeme, zda se nezarůstají do větví.

Odkvetlé květy odstraňujeme až pod rozvětvením, tedy v celých květenstvích. Uštipování jednotlivých květů je časově náročné, zbylé stopky nevypadají pěkně a rostlina se náležitě nerozvětví. U vitálních otužilých odrůd můžeme ponechat část šípků, pokud mají okrasnou hodnotu. Narostlé pnoucí růže se moc před zimou chránit nedají. Při předjarním řezu odstraňuje výhony pomrzlé, polámané a vybočující do nevhodných míst. Průběžně pak vyřezáváme pilkou u země nejstarší výhony a rostlinu tím postupně zmlazujeme. Ponechané výhony rozmísťujeme ke konstrukci vějířovitě tak, aby každý měl dostatek prostoru.

Až pod povrchem půdy, kterou odhrneme, odstráníme výhonky z podnoží, kdykoliv se objeví. Mají světlejší barvu, jsou měkké a nelesklé.

Růže hnojíme plným minerálním hnojivem typu Cereritu na jaře v dávce asi 50 g (hrst) na jednu rostlinu. Z chorob je podstatná černá skvrnitost a padlí. Mezi odolností odrůd jsou značné rozdíly. Pokud jsou na zahradě růže již mnoho let nebo je místo v závětrí s větší vzdušnou vlhkostí, raději nesázíme odrůdy silněji náchylné k houbovým chorobám.

Kombinace s jinými rostlinami

Mnohé pnoucí růže mají tu nectnost, že u země nejsou olistěny. Tento prostor nevypadá nejlépe a přímo se nabízí vysazení rostlin, které růže barevně doplňují a vytvářejí s nimi působivé kombinace. Žádoucí jsou také rostliny kvetoucí v jiné době než růže. Doplňkové rostliny nesázíme blízko růží, kde je půda prorostlá kořeny, ale nejlépe v pruhu před růžemi.

Cibuloviny

Vhodné jsou skoro všechny nízké a středně vysoké cibuloviny, které odkvetou a zatáhnou dříve, než začnou kvést růže. Jde tedy hlavně o krokusy, ladoňky, sněženky, narcisy, hyacinty, tulipány, ladaníky (*Camassia*) i modřence. Tyto cibuloviny se dají dále doplnit dvouletkami jako, jsou pomněnky, macešky a sedmikrásky.

Letničky

Nejlépe vyniknou na stejnorodých plochách; nikoliv v jakékoliv směsi. K bílým a žlutým růžím se hodí modrá lobelka (*Lobelia*), modrý a červený sporýš (*Verbena*), modrý nestařec (*Ageratum*).

K růžovým a červeným růžím patří stříbřitý starček (*Senetio*) i pryšec (*Euphorbia*), bílý jednoletý šater (*Gypsophila*), jednoletá tařice (*Lobularia*) i bílý nestařec (*Ageratum*). Dále je pěkná žlutá gazánie (*Gazania*), žluté nízké afrikány (*Tagetes*), bílý hledík (*Antirrhinum*).

Trvalky a dřeviny

Z trvalek lze doporučit oměje (Aconitum), stračky (Delphinium), čemeřice (Helleborus), kamzičníky (Doronicum), levandule (Levandula), šanty (Nepeta), pryšce (Euphorbia), čistce (Stachys). Větší dřeviny do blízkosti pnoucích růží nesázíme. Po několika letech by nastalo nevhodné zastínění růží i konkurence v oblasti kořenů s nedostatkem vláhy a živin.

Nejčastější chyby

Růže „zplaní“, květy jsou nyní prázdné, bělavě světle růžové. Někdy vedle těchto květů jsou na jiných výhonech normální odpovídající vysazené odrůdě.

Při řezu u očkovaných růží nebyly odstraněny výhony z podnože, které přerostly uslechtilou část.

Obnažené kořeny, růže špatně rostou.

Chybou byla mělká výsadba, později nebyl dodáván kompost. Keře promrzají i prosychají, podporuje se tvorba výhonů z podnoží.

Velmi silné staré výhony, prosychající, málo oček.

Nebylo průběžně zmlazováno.

Některé růže v řadě přerůstají a konkurenčně ničí sousední.

Byla špatně zvolena skladba odrůd, které jsou nestejně vzrůstné.

Růže málo a pozdě kvetou na dlouhých lodyhách.

Většinou je na vině příliš zastíněné místo.

Pnoucí růže nevytváří dlouhé výhony a víceméně stále živoří.

Příčinou může být nekvalitní špatně připravená půda už při sázení, nedostatečné počáteční pletí a zalévání.

Růže dobře kvetou, ale nedorůstají odpovídající výšky.

Příčinou může být příliš radikální řez, tedy zkracování všech výhonů.

Rostlina předčasně opadává.

Listy „zmizely“ po silném napadení černou skvrnitostí.

List světle zelený s tmavšími žilkami.

Jde o chlorózu – nedostatek železa v pro rostlinu přijatelné formě.

Jiří Žlebčík

Historické růže jako vhodná volba do drsných poloh

'Rosa Mundi'

'Alain Blanchard'

'Charles de Mills'

'Jenny Duval'

Moje zahrada leží v lokalitě s podmínkami pro růže nijak ideálními. (SV stráž, na jaře a na podzim vlivem sousedního vzrostlého lesa velmi málo slunečního svitu, kyselá těžká jílová půda, vysoká vzdušná vlhkost a časté mlhy, mrazová kotlina v celkově velmi chladné oblasti s pozdním nástupem jara). V podstatě se jedná o místo vhodné spíše pro rododendrony než pro růže. Ale protože jsem umíněná, rozhodla jsem se pěstovat zde růže.

Klasické čajohybridy a hlavně pernetiánky a jejich potomci tu mají těžký život. Každoročně vymrzají téměř k zemi i přes zakrývání zemí, listím a chvojím. Oranžové kultivary typu Whisky, Wiener Charme, Valencie apod. tu nemají šanci vůbec. Ráda se s nimi pokochám při návštěvě školek či rozáříí, ale po několika marných pokusech je již do zahrady nechci. Přeji si, aby mi zahrada dělala radost, aby v ní bohatě kvetly keře zdravých životných růží, nechci mít v zahradě růžové „sanatorium a JIPku“, kde budu každý rok piplat neužité vznešené křehotinky. Dávám zásadně přednost růžím s deklarovanou mrazuvzdorností alespoň pro zónu 6, nejlépe ale 5, 4 a méně (viz Zpravodaj 96 str. 27 - většina republiky je zóna 6 a chladné oblasti zóna 5, uvnitř velkých měst bude zóna 7).

Musím se přiznat, když jsem před x-lety propadla růžím, tak jako každý začátečník jsem osazovala záhony právě těmihle křehotinkami. Nadšeně jsme s přítelkyní růžařkou sháněly všechny u nás dostupné velkokvětky a obzvláště jsme milovaly zlaté odstíny. Nehleděli jsme na odolnost, nezajímala nás mrazuvzdornost, jediné co bylo určující bylo nádherné poupě. Jenže praxe mě naučila, že „není zlato co se třpytí“. A přicházelo zklamání... Brzký nástup černé skvrnitosti byl u nich téměř pravidlem. Některé sbíraly sílu k druhému zakvetení dva měsíce. Jiné se zase zmožly jen na několik

(ikdyž nádherných) květů za sezónu. Někteří pracně získaní „exoti“ měli sice výstavní poupě, ale rozvité květ už nadšení nevzbuzoval, o tvaru keře ani nemluvě. Jiné třeba voněly, ale květ opadal snad již druhý den po rozvítí. A tak se postupně výsadby velkokvětek redukovaly - většinou samy po zimě. Dnes už z prvotního nadšení zbyly jen ty nejodolnější a nejoblíbenější, které příležitostně doplňují moderními odolnějšími odrůdami. Už nepreferuji u růží poupě, dnes dávám důraz na vůni a krásný rozvité květ, obzvláště je-li trvanlivý. Nejde mi o řezané kytice, ale aby bohatě kvetoucí keř zdobil zahradu a nevymrzal...

Velký vliv na mojí změnu preferencí mělo otevření hranic nejen pro lidi, ale i pro růže. Nejdříve přišly zahraniční knihy, pak nesmírná spousta informací po internetu a nakonec dorazily do české kotliny i ty dříve neznámé či nezískatelné odrůdy a skupiny růží.

Díky kvalitním publikacím o starých růžích, se začaly v mé zahradě objevovat zapomenuté historické růže. Mám je moc ráda. Splnily přesně moje představy. Každý rok mě okouzlují bohatostí kvetení, variabilitou růžových odstínů a hlavně vůní, která u velkokvětek bývá vzácná. Renesance zájmu o historické růže zažívá v západních zemích boom již desítky let (mimo jiné díky jejich propagátorovi Grahamu Thomasovi, růžaři Peteru Bealovi a desítkám zájmových organizací milovníků historických růží). Také u nás přibývá sběratelů starých odrůd, zvyšující zájem o ně je vidět i na změně v sortimentu růžových školek. Když jsme je prezentovali ve stánku Zahrádkáře na výstavě Růžová zahrada, lákaly svou vůní kolemjdoucí návštěvníky. Starší generace poznávala stolíčky a dost návštěvníků hrdě hlásalo, že je mají na zahradě dodnes. Velmi častým dotazem bylo, zda a kde, se tyto staré odrůdy dají koupit. A tak jsme na papírek museli psát tipy na školky, o kterých víme, že je mají v sortimentu.

‘Cardinal de Richelieu’

‘Alba Maxima’

‘Felicite Parmantier’

‘Incarnata’

'Mme Louis Leveque'

'Chapeau du Napoleon'

'Celsiana'

'Mme Hardy'

Mnoho starých růží zmizelo ze zahrad protože tzv. kvetly jen jednou a to je činilo v očích majitelů málo zajímavé. Vytačovaly je sice méně mrazuvzdorné a na péči náročnější, avšak remontující odrůdy. Ale málokterá z těchto opakujících odrůd se co do počtu květů za sezónu může vyrovnat množství květů na jednoukvetoucí růži. Je zajímavé, že dodnes nikdo nevyčítá šefíkům, forsythiím, magnoliím a podobným keřům, že se obalí květy jen jednou v roce, ale stejná vlastnost u růže byla důvodem pro její likvidaci. Přitom se jedná o ideální růže ke starým chalupám a pro ty, kteří nemohou či nechtějí věnovat volný čas okopávání a ošetřování růží. Stačí jednou za rok jim věnovat hodinu času a po odkvětu je lehce sestříhnout a zatvarovat keř, eventuelně zamulčovat proti plevelům.

GALLICY

Neznám odolnější a mrazuvzdornější růže než gallicy, jsou to velmi skromné a nenáročné růže. Vyžadují minimum péče v roce, rostou bez hnojení i zálivky. Odrůdy nabízejí jednoduché (žíhaná **Rosa Mundi**), poloplné (**Officinalis**, puntíkový **Alain Blanchard**) i velmi plné květy (**Charles de Mills**) v tónech od jemně bílorůžové (**Duchesse de Montebello**, **Belle Isis**) přes kouřově růžovou (**Jenny Duval**) po nejtemnější fialové vínovou (**Cardinal de Richelieux**) Nemají velké ostny, jen jemné osténce a štětiny. Vytvářejí přirozeně kompaktní keře, většinou 1–1,5 m výšky i šířky. Do výčtu jejich ctností patří záplava krásných voňavých květů jednou v roce začátkem června, kdy kráší zahradu 2–3 týdny. Nepodléhají tolik houbovým chorobám a to i bez chemické ochrany – v době květu jsou zdravé, později pokud se objeví černá skvrnitost, tak listy odolávají a neopadávají. Jedinou nectností může pro zahradu být jejich sklon k odnožování – nejlépe je vysadit je tam, kde se dají objet sekačkou.

ALBY

Podobně odolné a voňavé jsou alby v bílých (**Alba Maxima**, **Suaveolens**) a sladce růžových

tónech (**Königin von Denmark**). Opět jsou to růže voňavé a výborně mrazuvzdorné. Keře jsou to mohutné, dorůstají 1,5 až 2m, typ tvaru keře jako *Rosa canina*, mají matné šedomodré olistění a ostré ostny. Jsou výrazně odolnější chorobám než růže šípková. Kvetou také jen jednou v roce. Opět jsou to růže ideální do vyšších poloh, nevyžadující prakticky žádnou údržbu. Alby jsou růže typické pro německou vesnici, podle místních tradic ke každému nově postavenému domu musela být pro štěstí vysazena nějaká alba. Jsou to dlouhověké rostliny a protože si jich majitelé po generace vážili, tak do dnešních dnů přežily desítky odrůd, možná i více. Několik odrůd se dá koupit i v ČR (**Felicite Parmantier, Chloris, Incarnata**).

CENTIFOLIE a MUSCOSOY

Dobře zimovzdorné, ale méně odolné vůči houbovým chorobám jsou centifolie (**Fantin Latour, Centifolia Variegata, Juno**) a jejich mutace – muscosy (**Mousseux du Japon, Blanche Moreau, Mme Louis Leveque, Salet**). Stolístky a mechovky vynikají krásou extrémně plných květů s nádhernou intenzivní vůní. Právě pro tuto vůni byly u nás dříve ve veliké oblibě a pěstovaly se téměř v každé zahrádce. Ještě dnes je najdeme na venkově. Na to, jakou krásu květů poskytují vyžadují jen malou péči. Jsou vděčné za přihnojení, závlivku v suchém období a nejlépe se uplatní jako solitera – keř je pěkně fontánovitě tvarovaný, působí křehce (**Centifolia Muscosa**) a dosahuje výšky 1 – 1,5m. I tyto růže najdou uplatnění v drsných polohách. Určitě by vás zaujalo ono zvláštní mechování u fialové růže **William Lobb**, která je ze všech odrůd nejbujnější a dá se vést jako bujná proucí růže po fasádě. Nebo zvláštní zlistnatělé kališní lístky u **Chapeau du Napoleon**.

DAMASCENY

Ač by se to podle názvu nezdálo, v chladných polohách výborně porostou i damasceny, keře jsou to odolné a velké 1 až 2m. Květy se pohybuji

'Ispahan'

'Jacques Cartier'

'Comte de Chambord'

'Yolande d' Aragon'

'Honorine de Brabant'

opět v bílých (**Leda**) ale hlavně v růžových tónech. (**Celsiana**, nebo obě barvy na jednom keři – **York and Lancaster**) Z klasických damascén známých jako voňavé olejodárné růže, bych pro jejich vůni a odolnost doporučila například klasickou **Trigintipetalu**, nebo bílou **Mme Hardy**, která vstoupila do Síně slávy WFRS nebo nepřekonatelný **Ispahan** – historickou růži jež začíná kvést jako první a dokvétá jako poslední.

'Louise Odier'

PORTLANDKY

Z opakujících růží jsou výborně mrazuvzdorné nižší kompaktní keře portlandek. Jsou to potomci opakovaně kvetoucí damascény bifery (**Quatre Saisons**), podědily mrazuvzdornost, květ i vůni. Opakují kvetení celé léto až do podzimu v průměru každých 6 týdnů. Nejsou to příliš růže k řezu, mají pro ně typickou krátkou květní stopku, květy jsou jakoby přisedlé těsně k listům. Odstraňování odkvetlých květů urychlí opakování, navíc květy špatně čistí, takže by nepříspěly ke vzhledu keře. Nejznámější odrůdy **Rose de Rescht**, **Jacques Cartier**, **Comte de Chambord**, **Yolande d'Aragon** nebo **Arthur de Sansal** či **Mogador** potěší v zahradě každého milovníka starých růží. Pokud chcete jen tak zkusit na své zahradě pěstovat historickou růží, tak sáhněte mezi portlandky, jsou spořádané růstem do 1,2m, voní, bohatě kvetou a opakují kvetení.

'Mme Pierre Oger'

To by byl výčet těch opravdu odolných a mrazuvzdorných historických růží, respektive celých skupin, které lze takto označit. BOURBONKY a HYBRID PERPETUALY k nim nepočítám, protože se o nich všeobecně nedá říci, že jsou mrazuvzdorné. Navíc obě skupiny trpí černou skvrnitostí, takže rozhodně nepatří mezi bezúdržbové růže. Našly by se mezi nimi výjimky, ale není jich mnoho. Výborně mrazuvzdorná bourbonka je **Honorine de Brabant** a **Louise Odier**, slušně odolává také **Reine Victoria** a její sport **Mme Pierre Oger**. Hybrid Perpetualy mají odolnost jen

*'Mrs. John Laing'**'Ulrich Brunner Fils'*

průměrnou, snad jediné odrůdy **Ulrich Brunner Fils** a **Mrs. John Laing**. Obě tyto skupiny jsou na mé zahradě také velice náchylné na skvrnitost kůry, tím pádem je nutné je na jaře velmi hluboce řezat – snad opět vyjma výše uvedených odrůd.

Na závěr je třeba říci, že historické růže na rozdíl od ostatních růží nijak nezazimují.

Věra Milerová

Galliky v květu

Dodatek o mrazuvzdornosti Anglických růží

'Glamis Castle'

'Christopher Marlowe'

'Sharifa Asma'

Ve Zpravodaji č. 96 jsem psala o svých zkušenostech s anglickými růžemi na své zahradě a při té příležitosti jsem slíbila, že se k tématu vrátím, až všechny prověřím pořádná česká zima. Buduji jejich sbírku už přes deset let, postupně dosazuji novými odrůdami, tak, jak se objevují v nabídkách. Ale vyhledávám i ty, které dnes už David Austin z nějakých důvodů z prodeje vyřadil. Po minulých dvou zimách je myslím vhodná doba na jejich další celkové hodnocení a to nejen ohledně zimování, ale také ohledně růstu a kvetení za různých podmínek.

Zajímavé je, že jim vyhovuje lépe deštivé léto než suchá horká období, mají rádi vlhkou půdu a hojnost vody. Připadá mi, že se jim daleko lépe daří v polostínu než na celodenním slunci – v tom se od čajohybridů zásadně liší. Množství slunečního svitu má také vliv na intenzitu vybarvení květů, kdežto na slunečním úpalu jsou výrazně bledší. Katalogové barvy tak najdete na odrůdách až v podzimním kvetení. Samozřejmě základní podmínkou dobrého růstu je

'Othello'

'Gertrude Jekyll'

'Abraham Darby'

'Jubilee Celebration'

do hloubky zpracovaná, výživná půda.

Dobře opakují, jsou mezi nimi i rekordmani, kteří kvetou téměř nepřetržitě a velmi bohatě (Glamis Castle, Christopher Marlowe a Anna Boleyn). Většina z nich je silně voňavá (Evelyn, Jude the Obscure, Sharifa Asma, Charlotte, Othello, Noble Antony, Princess Alexandra of Kent, Gertrude Jekyll, Abraham Darby)

Jsou také odolné (teď začátkem srpna bez jakéhokoli postřiku proti houbovým chorobám jsou překvapivě zdravé). Jejich kladem je i to, že zejména odrůdy s plochými květy dobře zvládají deštivé počasí a netrpí botrytidou (vyjma odrůd s kulovitými květy Geoff Hamilton, Glamis Castle, Janet a Mayor of Casterbridge). Trvanlivost ve váze je srovnatelná s klasickými růžemi k řezu. Například na výstavě vydržely ve váze v dobrém stavu až do posledního 5. dne. Často se doporučuje jejich zapojení do trvalkových záhonů, moje zkušenost ale není dobrá. Austinky jsou hustě větvené a potřebují prostor a vzduch. Jen tak se udrží

'Benjamin Britton'

'Eglantyne'

'Sophy's Rose'

'Mary Rose'

'Pat Austin'

zdravé, dobře se vyvinou silné výhony a květy neklopí hlavičky (výjimkou je např. Jubilee Celebration, ta má květní stopku měkkou vřdy). Samozřejmě, záleží to vždy na vkusu pěstitele, a množství doprovodné výsadby. Doporučila bych střídmost a citlivost, neboť půvab květů

nejlépe vynikne v prostředí, které od nich příliš neodvádí pozornost.

Po zkušenostech z předcházejících let jsem u většiny odrůd opustila Austinem doporučovaný řez o třetinu a řezu hlouběji. Zhruba o polovinu. Po tomto zmlazení jsou keře sice menší, ale kompaktnější a zdravější, květy jsou větší a pevnější. Jen mohutnější odrůdy nemají rády zpětný řez do starého dřeva, musí se tudíž řezat s citem a méně.

Mrazuvzdornost austinek jako celku je uspokojivá. Kombinace loňské a letošní zimy všechny růže řádně prověřila. Mnoho pěstitelů si letos na jaře ztěžovalo na ztráty způsobené hlavně holomrazy v předjaří. Budiž austinkám ke cti, že ani jedna z mých více než 80 odrůd neutrpěla žádné mimořádné poškození.

Některé odrůdy dokonce zimu ani nezaznamenaly a tak jsem v zájmu zachování kompaktnosti záhonu musela chtít nechť ostříhávat zcela zdravé výhony - týká se to hlavně odrůd ze skupiny tzv. Old Rose Hybrids: Eglantyne,

Mary Rose, Redoute, Winchester Cathedral, Rosemoor, St. Cecilia a dnes již Austinem vyřazený Mayor of Casterbridge. Tyto odrůdy by na mé zahradě mohly růst bez zimního krytu a s trochu péče snesou jistě i drsnější podmínky než je moje zóna 5. Ponecháte-li je bez řezu,

vytvoří všechny výše uvedené odrůdy úpravný keř o výšce člověka, a to včetně odrůd Rosemoor a St. Cecilia, které dorostou údajně jen 3 stopy. Velice dobrou mrazuvzdornost vykazaly také A Shropshire Lad, Sharifa Asma, Benjamin Britton, Christopher Marlowe, Anna Boleyn, Sophy's Rose a Glamis Castle, překvapivě dobře přežily i některé žluté

odrůdy jako např. Teasing Georgia, Grace. Naopak nejhůř v porovnání s ostatními dopadl oranžový Pat Austin a Lady Emma Hamilton a čajově žlutý Tea Clipper a bíložlutý The Pilgrim. Ještě jeden postřeh, odrůda The Mayflower - Austinem deklarovaná růže pro drsné polohy s velikou mrazuvzdorností zmrzla až po úroveň krytu (a nejen mně, ale i mým přátelům).

A nakonec, zkoušela jsem několik odrůd, které lze vést nejen jako keře, ale údajně i jako pnoucí (Graham Thomas, Falstaff, Gertrude Jekyll, Golden Celebration, James Galway, Leander, Tess of the D'Urbervilles, Crown Princess Margareta) mají sice tendenci vystřelovat dlouhé pruty a do konce sezóny vytvoří vysoký keř, ale bohužel v naší české zimě namrzají – tudíž jsou na climber málo mrazuvzdorné. Dají se však úspěšně pěstovat jako vyšší keř, jejich výhony jsou poměrně samonosné a i při sestřihu na keř vypadá rostlina dobře. Vynikající mrazuvzdorností vyniká jednokvetoucí pnoucí Constance Spry a s důkladným zimním přikrytím by se mohly pnout také Teasing Georgia a A Shropshire Lad.

Tato skupina růží se začíná v České republice hodně pěstovat, jsou vyhledávané a značně populární. Pokud se na ně nekladou přehnané požadavky, tak splní vaše očekávání a stanou se ozdobou zahrady.

Věra Milerová

Austinky a lilie

104. mezinárodní soutěž nových růží v Paříži - Bagatelle

Tak jako každoročně i v tomto roce v červnu probíhala Mezinárodní soutěž novinek růží v Buloňském lesíku, v rozáriu Bagatelle.

Byl jsem pozván jako člen mezinárodní jury, abych se tohoto krásného setkání zúčastnil, nemohl jsem odolat a vydal se do Paříže. Ještě s předchozích setkání v Roeux a rovněž v Paříži jsem věděl o existenci nejstaršího rozáriu na území Paříže – L'Haye le Roses, situovaném na západní části Paříže v okrsku Marne. Od roku 1914 se zde konají přehlídky nových růží a v současné době je toto krásné rozárium nejstarším v Paříži. Hodnocení nových růží je prováděno laicky, skupinkami školáků a dalšími milovníky růží. Je tvořeno několika zahradami - botanickou, pro mezinárodní soutěže a jako genofond komercializovaných růží. Rozárium bylo založeno již v roce 1899 podle vzoru ještě staršího rozáriu v Lyonu jako rozárium klasické, se symetrickými vzory. Většina záhonů je olemována zastříhaným buxusem, jsou zde pergoly a množství nejrůznějších sloupů a podpor pro pnoucí růže, všechno je velmi symetricky a pravidelně vysázeno. Vedle krásného pohledu na jednotlivé růže, návštěvník ocení i celkové pohledy, které jsou velmi pěkné. Škoda, že při mé návštěvě byla velká část růží odkvetlá a zbývalo jen méně opravdu kvetoucích růží. Obával jsem se, zda podobná situace nebude v Bagatelle, kde se příští den - 16. 6. konala již 104. Mezinárodní soutěž nových růží. I když jsem se těšil na rozárium, bylo nutné překonat poměrně velkou vzdálenost metrem a pak ještě autobusem, zbytek pak pěšky. Metro v ranních hodinách v Paříži bylo nesmírně přeplněné, jen na to, abychom se dostali na nástupiště a pak do vlaku jsme museli vyčkat 20 minut v přístupových chodbách, nevětraných a s poměrně vysokou teplotou. Dostat se do metra vlastního pak byl skoro boj o přežití, protože několik vlaků odjelo, než se nám podařilo se do něho dostat. Většinou vystoupil jeden, dva cestující a stovka se jich do metra tlačila. V metru jste se nemusel držet, ono nebylo za co a díky množství cestujících nehrozil žádný pád ani při rychlém rozjezdu ani při prudkém zastavení. Po téměř hodině jsme dorazili do Buloňského lesíku, jeho části s rozáriem Bagatelle. Ještě nezačala vlastní soutěž a v rozáriu bylo více jak 120 osob, šlechtitelů, funkcionářů Světové růžařské federace, milovníků růží, členů mezinárodní poroty. Byl jsem přidělen do skupiny 15 z celkového počtu 20 a mohlo započít hodnocení.

Systém je trochu odlišný jak u nás, hodnocení provádí tak zvaná permanentní komise během celého vegetačního období a v každé skupině byl jeden její zástupce. V naší skupině byl žurnalista, parfumérka, která měla opravdu školený nos na rozlišování jednotlivých vůní. Hodnocení bylo do 100 bodů, z čehož až 60 bodů bylo pro hodnocení pro kvalitu květu, novost výpětku, odolnost a další důležitá kritéria, zbývajících 40 bodů bylo pro vůni. Francouzi této vlastnosti připisují velkou důležitost. Naše skupina hodnotila s věkou odpovědností, takže jsme z rozáriu odcházeli jako poslední, opět pod několika kapkami deště.

Podrobnější výsledky lze získat na internetové adrese: http://www.worldrose.org/trials/2011/paris/trl_paris.asp

První cenu získala:
Hansestadt Rostock
šlechtitel TANTAU – Německo

Druhou cenu
Peace and Love
šlechtitel C. WARNER – Anglie

Certifikát Ground cover
Clear Clover
šlechtitel Poulsen – Dánsko

Certifikát Floribunda
Blue Eyes - šlechtitel Jameson
– Velká Británie

Certifikát Floribunda
MEIzanbaizt
šlechtitel Meilland – Francie

Současně probíhala také 26. Ročník soutěže o nejhezčí růži pro užití v krajině - parcích:

1. cena
Moraya Rouge
Andrea and Raten–Francie

2. cena
Apricot Drift
Meilland – Francie

Certifikát
Larrisa
Kordes – Německo

Zvlášť byla rovněž vyhlášena nejhezčí růže, hodnocená dětmi a nejvoňavější růže:

Johan Wolfgang Goethe
- cena dětí

SAUparmi
Sauvageot – Francie
- jako nejvoňavější růže

Na závěr soutěže nás provedl ředitel zahrady Bagatelle spolu se stážistkou z Polska, která v tomto krásném prostředí získávala podklady pro své postgraduální studium. Byla to moje druhá návštěva tohoto krásného rozária a vždycky mě překvapí něčím novým a neopakovatelným, je štěstí, že moje domácí zahrada (nejen růžová) je prostorově limitována a tudíž, že mi nezbývá než jen obdivovat tyto krásné květiny, které mi učarovaly. Po návratu zpět jsme vyhledávali zlatou růži Hradce Králové a naše rozárium je také velmi krásné a v tomto roce přilákalo velké množství návštěvníků z širokého okolí.

MUDr. Stanislav Konštatský, CSc.

Mšice vlastní více genů než člověk

Mšice – hmyz, který má díky své dědičné výbavě schopnost produkovat potomky bez otce, nebo naopak po námluvách.

Na neustále rostoucí seznam pozemských organismů, jimž genetici přečetli kompletní dědičnou informaci, přibyla jako velmi významná položka mšice kyjatka hrachová *Acyrtosiphon pisum*. Jak napovídá její jméno, saje tato drobná zeleně zbarvená mšice šťávy ze stonků a listů hrachu. Žije v početných koloniích a napadá i další motýlokvěte rostliny jako vikev, čočku, fazol, vojtěšku nebo jetel. **Zemědělci a zahrádkáři proto kyjatku nemají v lásce. Vědci si ji však oblíbili jako laboratorního živočicha.**

Záplava klonů

Mšice vedou pozoruhodný život. V létě během vrcholné vegetační sezony klonují bezkřídlé samice mšic samy sebe, když produkují záplavu nových samiček z neoplozených vajíček. Jakmile začne být mšic na jednom místě příliš mnoho, vyprodukuje matka okřídlené klony, které se rozletí do okolí a dál se pak klonují na nových stanovištích. S příchodem kratších podzimních dnů se mezi mšicemi objeví samice a samci schopní páření. Samice naklade oplodněná vajíčka, která na rozdíl od svých rodičů přečkají bez úhony zimu. Zjara se z nich vyklube další pokolení samic, jež se začnou rozmnožovat jako klony. Za rok se tak stačí vystřídat kolem dvaceti generací mšic.

Mšice sají šťávy, které proudí listy a stonky rostlin. Ty jsou sice bohaté na cukry, ale chybí v nich další základní živiny, například životně důležité aminokyseliny. Jiní živočichové by na této dietě záhy uhynuli na podvýživu. Mšici před takovým koncem zachrání mikrobiální podnájemníci, jež hostí ve specializovaných buňkách těla. Bakterie *Buchnera aphidicola* vyrábí pro mšici nedostatkové živiny a na oplátku dostává cukry, jichž má mšice habaděj.

Mšice předává potomkům bakterii jako věno. Svým klonům ji vkládá do organismu přímo. Pro potomky, kteří jsou počati při podzimním páření samců a samic, ukládá matka bakterie do vajíčka. O klíčovém významu tohoto dědictví svědčí fakt, že někdy mšici zabije změna jedné písmene genetického kódu v DNA bakterie.

Kyjatka hrachová neprodělá ani na tom, když nabídne ve svém těle útočiště dalším bakteriím. Například bakterie *Hamiltonella defensa* působí v těle mšice jako bodyguard. Když se pokusí do těla mšice naklást vajíčka lumek, aby jeho larvy během vývoje mšiči zaživa sežraly, bakterie larvy lumčíka zahubí. Bakterie *Regiella insecticola* zase plní roli zdravotnické služby. Mšice nakažené touto bakterií jsou výrazně odolnější k infekci smrtící houbou *Pandora neophidis*.

Co umí geny

Dědičná informace kyjatkky hrachové se skládá z bezmála půl miliardy písmen genetického kódu a uloženo je v ní asi 35 tisíc genů. To je o 10 tisíc více, než kolik se nachází v DNA člověka, a zhruba dvojnásobek ve srovnání s počtem genů jiných druhů hmyzu. Mšice si celou řadu genů „zazálohovala“. Vytvořila si jejich kopie a ty uložila do své DNA.

Rezervní geny využila k vývoji nových genů, díky kterým získala nové výhodné vlastnosti. Přídatné kopie umožňují také zvýšení výkonu jednotlivých genů. Právě tento dědičný potenciál zřejmě dovoluje mšičím tak zásadní proměny, jaké představuje přechod od letních klonovaných generací k podzimní generaci stvořené k námluvám.

V dědičné informaci mšice se nachází také důkladná genetická výbava pro identifikaci rostlin, na kterých najde mšice vhodnou potravu. Zároveň je mšice vybavena geny ke zneškodnění toxických látek, jejichž produkci se proti ní napadená rostlina brání.

Kyjatkám hrachovým ale mnohé geny překvapivě chybí. Postrádají například řadu úseků dědičné informace důležitých pro správnou funkci imunitního systému. Snad je to genetická „úlitba“ mikrobiálním podnájemníkům, kterým se lépe daří v organismu s oslabenou imunitou. Symbiotické bakterie na oplátku chrání mšiči proti chorobám i cizopasníkům. Je ale možné, že si kyjatkky mohou dovolit chabý imunitní systém díky své úžasné plodnosti. Množí se tak rychle a masově, že je může ohrozit jen máloco.

Mšice postrádají i některé geny pro látkovou výměnu. Jde o metabolické procesy, které za hostitele vykonávají symbiotické bakterie. Kyjatka hrachová a bakterie *Buchnera aphidicola* si některé molekuly při metabolických procesech opakovaně předávají. Hrají jakýsi biochemický ping-pong, kdy mšice převezme molekulu od bakterie, upraví ji a pak ji předá zpět bakterii. Ta provede další dílčí úpravu molekuly a výsledný produkt biochemické reakce opět vrátí mšiči.

Vědce překvapilo, že navzdory velmi dlouhému a těsnému soužití bakterie *Buchnera aphidicola* s mšičí kyjatkou došlo mezi oběma organismy jen výjimečně k výměně genů. Pár genů si však mšice od této bakterie přece jen vypůjčila. Ty jsou spuštěny v buňkách, ve kterých mšice hostí bakterii. Hostitel je zřejmě využívá pro služby, jež skýtá svým bakteriálním hostům. Zároveň si však udržuje s pomocí vypůjčených genů nad bakterií kontrolu, aby se v hostitelském organismu příliš „neroztahovala“.

Postřiky zaplatí výzkum

Mšice není zdaleka prvním zástupcem hmyzu, jehož dědičnou informaci vědci přečetli. Kompletně je znám například genom bource morušového, mušky octomilky, brouka potemníka nebo včely medonosné. Všichni tito „přečtení“ představitelé hmyzí říše prodělávají během života složitý vývoj a v průběhu tzv. dokonalé proměny se zakuklí. Kyjatka hrachová je prvním

„přečteným“ představitelem primitivnějších forem hmyzu, které prodělávají tzv. nedokonalou proměnu. Při ní se z vajíčka vyvíjí dospělec postupně přes řadu přechodných stadií, ale neprochází stadiem kukly.

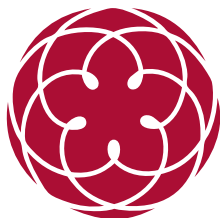
Mšice patří k významným škůdcům zemědělských plodin a každoročně páchají na polích, v sadech i ve sklenících škody dosahující mnoha miliard dolarů. Kromě jiného přenášejí i původce nebezpečných chorob rostlin, například rostlinné viry.

To byl jeden z důvodů, proč se mezinárodní konsorcium The International Aphid Genomic Consortium rozhodlo pro přečtení genomu mšice kyjatky hrachové. Více než 350 vědců z 83 institucí v 18 zemích spojilo síly a prozkoumalo genom mšice i jejích bakteriálních podnájemníků. Kyjatka hrachová nepatří k nejhorším metlám polí. Vědci jsou však přesvědčeni, že poznatky o její DNA odhalí slabiny i hospodářsky mnohem významnějších druhů mšic. Například mšice zhoubné, která ničí úrodu obilí, nebo mšice broskvoňové, jež přenáší choroby na ovocné stromy a některé zemědělské plodiny. Britský entomolog Charles Godfray z University of Oxford je přesvědčen, že informace využitelné pro vývoj nových postřiků proti mšicím zaplatí náklad na přečtení DNA kyjatky už v nejbližší budoucnosti.

Souhrnné informace o genomu kyjatky hrachové přinesl prestižní vědecký časopis PLoS Biology. Dílčím otázkám týkajícím se genomu kyjatky věnoval celé speciální číslo časopis Insect Molecular Biology.

Jaroslav Petr

O autorovi: Autor je profesorem České zemědělské univerzity a pracuje ve Výzkumném ústavu živočišné výroby v Praze-Uhřetěvsi. Přezato z Lidových novin z 9. března 2010

ROŽMBERSKÝ ROK

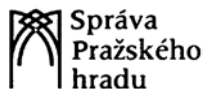
Rok růže - Rožmberský rok

O projektu Rožmberský rok 2011 – www.rozmberskyrok.cz

V roce 2011 uplyne 400 let od úmrtí posledního mužského potomka jednoho z nejvýznamnějších šlechtických rodů Rožmberků Petra Voka. Po celý rok budou odkaz tohoto rodu připomínat dvě výstavy v Praze, speciální výstavy a akce na jihočeských hradech a zámcích, rožmberské expozice muzeí zřízovaných Jihočeským krajem, slavnosti jihočeských měst a obcí, divadelní představení ze života Rožmberků a mnoho dalších akcí.

Rožmberkové zastávali od první poloviny 13. století nejvyšší funkce na dvorech českých králů a po staletí výrazně ovlivňovali vnitropolitické i mezinárodní události. Na svém panství v jižních Čechách budovali města a rezidenční sídla, iniciovali vznik důležitých institucí, energicky a progresivními metodami rozvíjeli ekonomiku a řadu dodnes funkčních hospodářských aktivit. Rožmberské dědictví jako celek představuje podstatnou součást historie a identity českého státu. Projekt Rožmberský rok 2011 si klade za cíl připomenout široké veřejnosti rozmanitými formami význam tohoto výjimečného českého rodu, a vzdát mu tak patřičný hold.

Hlavními partnery projektu jsou:

dalšími partnery jsou Hlavní město Praha, Ministerstvo kultury ČR atd.

Je to velkolepý projekt a na www.rozmberskyrok.cz nebo www.npu-cb.eu/rozmberskyrok-2011 naleznete podrobný kalendář akcí uspořádaných v rámci Rožmberského roku, takže zbývá ještě čtvrt roku něco shlédnout.

Nejvýznamnější akcí je:

Výstava Rok Růže, Pražský hrad – Rožmberský palác, 17. 12. 2010 – 1. 12. 2011

V listopadu 2011 uplyne 400 let od smrti Petra Voka: po meči vymírá slavný rod vládařů Rožmberských. Kdo však byli oni Rožmberkové, kteří se ve své době významem srovnávali s postavením krále? Jaká byla jejich doba a proč se čtyři staletí jejich vlády tak nesmazatelně vryla do tváře jižních Čech, že dodnes nalézáme na každém kroku stopy jejich působení? Pojďme se vrátit do časů minulých, kdy jih Českého království ovládali velmoži rodu Rožmberků, do údobí, ve kterém se červená pětিলistá růže skvěla v erbech sídel od rakouského Haslachu až po středoecké Sedlčany.

Jste srdečně zváni do prostor Rožmberského paláce Pražského hradu, kde na Vás dýchne historie, rozvíta do Roku Růže – výstavy, která Vám nabízí nejen ucelený pohled na život vládařů rodu rožmberského, ale představí Vám i běžný život lidu na přelomu středověku a raného novověku. K jeho prezentaci si autoři dovolují předložit vedle nástinu „velkých“ politických dějin i exkurz do všedního dne dominia a přílytku aristokrata či ozřejmit nelehkou úlohu ženy ve společnosti na přelomu středověku a raného novověku.

V prostorách Rožmberského paláce Pražského hradu bude celoroční výstava probíhat ve třech místech - hlavním sále, kde bude zajímavá i interaktivní expozice, v kinosále, kde se budou promítat filmy a dokumenty spjaté s Rožmberky a poslední součástí bude infocentrum, kde budou k dispozici propagační materiály a také suvenýry k zakoupení.

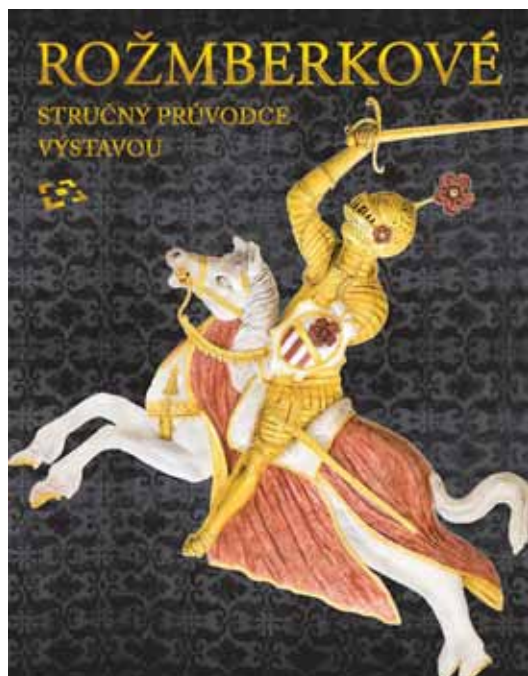
Vážení návštěvníci, vítějte na putování o dvou desítkách zastavení, jež přibližují vybrané obrazy ze života významného šlechtického rodu pánů z Rožmberka.

Doba trvání výstavy: 17. 12. 2010 – 1. 12. 2011, Otvírací doba: 9:00 – 16:00

Místo konání: Pražský hrad – Rožmberský palác

Výstava Rožmberkové, rod českých velmožů a jeho cesta dějinami Valdštejnská jízdárna v Praze, Malá Strana 19. 5. - 21. 8. 2011

Výstava Rožmberkové, rod českých velmožů a jeho cesta dějinami, představila podstatné momenty dějin rodu Rožmberků a poprvé v historii shromáždila na jednom místě reprezentativní soubor více než 400 uměleckých děl a jiných dokumentů spjatých s rožmberským kulturním dědictvím. Na výstavě se objevily např. obrazy Mistra Třeboňského oltáře, restaurované a vědecky překvapivě nově interpretované obrazy s mytickým námětem Dělení růží ze zámku v Telči, dosud nikdy nevystavený iluminovaný rukopis oslavné básně **Rosa Rosensis** od Jacoba Cantera z konce 15. století, zcela neznámé renesanční portréty Petra Voka z Rožmberka s vyoobrazením legendárního řádu lebky. Vystaveny byly také dopisy proslulé Perchty z Rožmberka (Bílé paní) nebo populární pijácká pokutní registra Petra Voka z Rožmberka.

Výstava nazvaná „Rožmberkové, rod českých velmožů a jeho cesta dějinami“ měla ambice stát se podobně prestižní jako již uskutečněné výstavy Rudolf II. a Praha, Karel IV. – Císař z boží milosti nebo Albrecht z Valdštejna a jeho doba. Exponáty byly na výstavě průběžně obměňovány, tak aby mohla být výstava navštívena i opakovaně.

K výstavě vyšla publikace kolektivu autorů **Rožmberkové. Stručný průvodce výstavou**, kterou vydalo českobudějovické odborné pracoviště Národního památkového, 204 stran, 190 × 245 mm, křídový papír, téměř 200 barevných fotografií, 230 Kč

Zimní očkování růží v ruce, včetně vypěstování podnoží, tak zněl původně nadpis metody Vitalije Pavloviče Kalinkina z Ukrajiny, otištěné ve Zpravodaji č. 98. Bohužel, vyšla bez nadpisu a způsob, jakým byla prezentována, ji značně zpochybnil. Proto považuji za nutné vysvětlit i její princip, dokázat že a jak funguje.

O tom, že jde o osvědčenou a velice praktickou metodu, jsem se přesvědčila již před 25 lety a zároveň prozkoumala i naši odbornou literaturu, abych mohla porovnat, jaké metody zimního množení růží v ruce máme k dispozici u nás. Zjistila jsem, že buď by měl amatér podle nich problém růže naočkovat nebo je nelze použít v bytových podmínkách a s výjimkou jediné, (tou je metoda ing. Keskeviče), se všechny shodují na požadavku udržovat podnože po dobu 2-3 týdnů v teple pro rozproudění mízy. Pochopitelně! Profesionál, který v teplém skleníku očkuje růže od prosince do února, průběžně umísťuje nahrnkované podnože pod parapet a když zjistí, že raší, jde očkovat nebo roubovat. Je to osvědčené, všechny vyraší a za jak dlouho, je pro něj nepodstatné a proto se tím ani nezabývá. A tak se v literatuře neustále opakují ony 2-3 týdny.

Stačí jen trochu zapřemýšlet, abychom pochopili princip Kalinkinovy metody. Vychází ze znalosti fyziologie rostlin. Po namočení podnože do teplé vody dochází k rozproudění mízy velice rychle. Vzpomeňme na „barborky“. 14-21 dní jim v prosinci postačí k tomu, aby nejenom vyrašily, ale dokonce i rozkvetly. Tedy i naše podnože v této době vyžadují k rozproudění mízy ty 2-3 týdny tepla, ale hlavně vláh. Jak známo, čím blíže k jaru, tím víc se tato doba zkracuje, takže v lednu už jim stačí jen 7-10 dní. Je to způsobeno tím, že kořenový vztlak, který žene mízu, se postupně zvyšuje a nejvyšší je právě na jaře. Podle fyziologických zákonů je závislý především na množství vody v půdě, teplota je až druhořadá.

Vitalij Pavlovič zvolil k očkování začátek února, kdy podnože založené ve sklepě ve vlhkých pilinách, už začínají přirozeně rašit. Proto se přenesou do tepla pouhých 3dny před očkováním a dokončení procesu rašení se podpoří máčením po 12 hod. v teplé vodě a následným uložením na 48 hod. do temna a tepla polyetylenového sáčku. To, že jde o metodu po všech stránkách dokonale propracovanou dotvrzuje i to, že přítel Kalinkin zvolil k očkování Forkertův způsob, který lze použít i u podnoží, které by ještě neměly dost mízy. Touto metodou namnožil za dlouhá léta desetitisíce růží. Očkování v ruce jistě ocení nejen „dříve narození“. Následná péče o očkovance není náročná ani na prostor. Pro 30-45 očkovačů vystačíme s větším květináčem. Vždyť Vitalij Pavlovič umístil v bedniče 60 x 40 x 27 cm, podle síly podnože, 150-220 očkovačů.

Tato metoda má pro nás hned několik výhod. Na podzim je vždy dostatek vyzrálých roubů. K očkování využijeme zimní období, kdy začátkem února už netrpělivě vyčkáváme jaro. V létě nám pak zbývá více času na potěšení s růžemi.

K tomu, abychom probudili zájem o růže u našich potomků, vede poněkud obtížnější cesta, zvláště u těch –náctiletých. Obrázky na počítači si sice rádi prohlédnou – to je to A, ale pokud jim vzápětí nenabídneme i B, znužení rychle odejdou jinam. K zahradničení je přivedeme pouze tím, že jim dáme pocítit radost z tvůrčí práce, kdy jim doslova pod rukama vyroste a vykvete růže, která vznikla jejich přičiněním.

A jak na to? S řízkováním už neuspějeme – to je pro ty mladší. Teenagerům musíme nabídnout něco odbornějšího a z očkování udělat prestižní záležitost – vždyť ho neovládá většina dospělých. Také zdůraznit, že je náročné na přesnost, rychlost, čistotu, vyžaduje cvik a kdo to zvládne je „jednička“. Na letní očkování můžeme klidně zapomenout. V době, kdy jsou podnože v plné míze, není náš potomek k máni. Má přece prázdniny a dává přednost jiným aktivitám.

Zato v zimě máme více příležitostí najít společnou řeč. A právě zde můžeme s výhodou použít tuto metodu očkování. Náš –náctiletý si namnoží růže, o které bude i nadále pečovat. Tím se znásobí jeho radost z vlastního díla a v létě už se může pochlubit kamarádům a později je i růžemi obdarovat.

Kdo vlastní Zpravodaj č. 76, najde v něm článek „Zimní množení růží v ruce“. Je to nešťastný pokus, jak skloubit Kalinkinovu metodu s těmi našimi, a růže podle něj nenaočkujeme. Už jen proto ne, že očka z těch vymáčených roubů předčasně vyraší a potom uhynou. Máčet rouby 4-6 hodin v teplé vodě, jak nabádá anonymní autor, je naprosto scestné. Potřebujeme podnož v plné míze, proto ji máčíme, roub naopak v klidu, proto ho máčet nesmíme. Vždyť musí nejprve srůst s podnoží a teprve potom vyrašit. Vyraší-li dřív než s ní sroste, nemá z čeho čerpat vláhu a živiny a proto uhynie. Původní autor doporučoval výše uvedené máčení pouze v případě, že by některé rouby při skladování zaschly. Pokud budeme rouby dezinfikovat, tak jen krátce: 20-25 min.

Závěrem:

Kalinkinova metoda vychází ze znalosti fyziologie rostlin. Nejen že funguje, ale šetří energii (vytápění skleníku) i prostor (byť bez spousty květináčů). A proto po porovnání s ostatními, u nás známými metodami, se jeví jako nejvhodnější k zimnímu naočkování i většího množství podnoží v ruce v bytových podmínkách.

Pokud vás zaujala, nezapomeňte si opravit chyby, které vznikly při přepisování textu. Jsou uvedeny v článku „(Nejen) o zimním očkování růží“ ve Zpravodaji č. 99. Potom už zbývá jen pozorně ji prostudovat, připravit podnože a v zimě se dát do díla.

Mnoho úspěchů v tomto způsobu očkování i s budoucími růžaři!

Mgr. Miroslava Dostálová

Rosa Klub Slovakia v spolupráci so Slovenskou ružiarskou spoločnosťou Pridunajsko, Rosa Klubom Zvolen a Ružiarskou spoločnosťou M. H. Chotekovej v Dolnej Krupej usporiadali

výstavy ruží

v Dunajskej Lužnej v dňoch 28. a 29. 5. 2011, vo Zvolene 11. a 12. 6. 2011 a v Dolnej Krupej 18. a 19. 7.

Výstavy sa stretli s mimoriadnym záujmom, majú svoju tradíciu, sú usporiadané v pravidelných termínoch a sú prispôbené počasiu a miestnym možnostiam. Zúčastňuje sa na nich stále väčší počet návštevníkov. V tomto roku pri obrovských horúčavách na Južnom Slovensku poriadatelia ústúpili od Medzinárodnej výstavy v Dunajskej Lužne z dôvodu presunu na skorší termín výstavy, čo organizačne nie je možné zabezpečiť. Predbežne je táto výstava naplánovaná na budúci rok.

Rosa Klub Slovakia

Výstava ruží v Dunajskej Lužnej

Výstava ruží ve Zvolene

Výstava ruží v Dolnej Krupej

Slávnosti ruží v Dolnej Krupej

Tradícia pestovania ruží v Dolnej Krupej siaha až do 1. polovice 19. storočia, kedy v kráse ruží našla potešenie Mária Anna Brunsviková – manželka najznámejšieho majiteľa kaštiela Jozefa Brunsvika. O skutočnú slávu na poli ružiarstva sa však zaslúžila „ružová grófká“ Mária Henrieta Choteková (1863 – 1946) zakladateľka a majiteľka rozária v Dolnej Krupej. Mladá grófká bola príslušníčkou slovenskej vetvy starej českej šľachtickej rodiny Chotekovcov, ktorá vznikla po spojení rodov Brunsvik-Chotek sobášom v roku 1813.

Jej veľkolepá ružová záhrada zažívala najväčší rozkvet v prvých troch desaťročiach 20. storočia. Majiteľka rozária bola uznávanou odborníčkou v celoeurópskom meradle. M. H. Choteková prednášala na ružiarskych výstavách a kongresoch, publikovala odborné články a obracali sa na ňu aj s prosbami pri posudzovaní ruží, ktorých pôvod bol nejasný. Aj to svedčilo o jej výnimočných vedomostiach. Dôvera, akú požívala medzi v ružiarskom svete, bola vskutku výnimočná. Preto ju právom považujeme za priekopníčku ružiarstva u nás

Bohužiaľ z rozsiahleho rozária sa do dnešných dní nič nezachovalo. Posolstvo, prácu a pamiatku grófkky M. H. Chotekovej si ale pravidelne pripomínane na Slávnosti ruží v kaštieli a parku v Dolnej Krupej. Kultúrno-spoločenské podujatie prebieha každoročne v čase kvitnutia ruží v mesiaci jún. Posledný 4. ročník s témou *Ruža – kráľovská ozdoba* interaktívne oslovil aj detského návštevníka. Deti vystavovali svoje výtvarné práce inšpirované nosnou témou, vyskúšali si aranžovanie a herbárovanie ruží. Neoddeliteľnou súčasťou podujatia je výstava ruží, ktorej sa zúčastňujú hlavní partneri - Botanická záhrada Univerzity Komenského v Bratislave a Arborétum Borová hora vo Zvolene, záhradníctva, súkromní pestovatelia a šľachtitelia ruží zo širokého okolia.

Tento rok po prvýkrát prebehla počas výstavy návštevnícka anketa Ruža roka 2011. Zo stovky ruží prvé miesto titul Ruža roka 2011 získala ruža *Sentimental* z USA vystavovateľa Ing. Františka Glváča s počtom takmer 100 hlasov. Dvojfarebná floribunda šľachtiteľa Carutha z roku 1997 bola ocenená aj Americkou ružiarskou spoločnosťou.

Druhé miesto patrilo „domácej ruži“ *Nočná panna*, ktorú v roku 2002 vyšľachtil Ing. František Glváč, súčasný predseda Rosa Klubu Slovakia. Ruža nádhernej tmavočervenej

farby jemne vonia a zaraďuje sa do skupiny čajohybridov. V poradí tretia v ankete skončila ruža *Diana – Princess of Wales* (šľachtiteľ Keith Zary 1998). Ruža patrí medzi najkrajšie na svete.

Podujatie Slávnosť ruží 2011 spestrili hudobné a tanečné vystúpenia základných umeleckých škôl, ktoré pripomenuli hudobnú tradíciu Dolnej Krupej. Najznámejšia legenda, ktorá šíri meno kaštiela nielen doma, ale aj ďaleko za hranicami, je spojená s menom hudobného génia Ludwiga van Beethovena. Ten pravdepodobne v roku 1800 až 1806 viackrát navštívil rodinné sídlo Brunsvikovcov – kaštieľ v Dolnej Krupej. Vtedy sa tu schádzali vzácní hostia a početné

príbuzenstvo, medzi ktorými vraj nemala chýbať ani adresátka slávneho „listu nesmrteľnej milienke“. Okrem expozície venovanej Beethovenovi a jeho vzťahu k Slovensku si návštevníci kaštiela mohli pozrieť aktuálne výstavy Slovenského národného múzea – Hudobného múzea, ktoré je spoluorganizátorom všetkých ročníkov podujatia.

Vystúpenia miestnych folklórnych súborov zase prezentovali tradičnú ľudovú kultúru trnavského regiónu, ktorú grófká Choteková tak obľubovala. Vďaka jej dobovej fotografii dnes vieme ako vyzeral sviatočný kroj obyvateľov obce. Samozrejme vo vinárskom kraji nemôže chýbať ani ochutnávka vína. Spoločensky

významným bodom programu dvojďňovej Slávnosti ruží je slávnostná svätá omša za grófsku rodinu Brunsvik-Chotek.

Tiež si počas Slávnosti ruží často pripomíname najväčšieho uhorského šľachtiteľa Rudolfa Geschwinda (1829 - 1910). Grófká Choteková kúpou unikátnej kolekcie ružiarskych výpestkov zachránila vzácny genofond ruží, ktoré potom ďalej šľachtila. Práve minulý rok to bolo presne 100 rokov, keď M. H. Choteková 18. júna 1910 prišla osobne za Geschwindom na obhliadku jeho zbierky do Krupiny. Po prevoze ruží do Dolnej Krupej ich vysadila vo svojom rozáriu. Tak sa stalo, že do jej rozária sa naraz dostalo až 2 000 nových ruží.

Kultúrno-spoločenské podujatie Slávnosť ruží samozrejme nie je jedinou aktivitou Ružiarskej spoločnosti Márie Henriety Chotekovej. Starostlivosť o ruže, výsadba ruží na verejných priestranstvách obce, v historickom parku pri kaštieli, historický a archívny výskum, to všetko sú činnosti Ružiarskej spoločnosti M.H. Chotekovej, ktorá je zložkou Rosa Klubu Slovakia.

Mimoriadne si ceníme vynikajúcu spoluprácu so Zámkom Veltrusy, Kačina a Mártonvásár.

V súčasnosti medzi priority Ružiarskej spoločnosti patrí záchrana kultúrnej pamiatky – Mauzólea Chotekovcov z konca 19. storočia, kde je pochovaná aj posledná príslušníčka rodiny žijúca v Dolnej Krupej Mária Henrieta Choteková. „Jej pohreb bol výnimočný. Presvedčila som sa, že Krupania nezabudli, ako im pomáhala a koľko dobra pre nich vykonala.“ spomínala sestra Hildegarda, ktorá staručkú grófkú opatrovala „vencov a kvetov bolo neúrekom. Fúkal silný vietor, že z kostola susediaceho s chotekovskov hrobkou strhávalo škridlu. Asi sa s ňou takto lúčila príroda, ktorú nadovšetko milovala...“ Z najnovšej knihy Stanislava Petráša Ružová grófká a jej svet.

Každý ročník Slávnosti ruží šíri ďalej odkaz filantropky grófký Chotekovej a čarovné miesto - kaštieľ Dolná Krupá si získava stále nových priaznivcov a obdivovateľov. Veríme, že po návšteve Slávnosti ruží v budúcom roku 2012 budete tiež medzi nich patriť.

Mgr. Jana Huttánová
Ružiarska spoločnosť Márie Henriety Chotekovej
Foto: František Glváč a Jana Huttánová

Tabulka typů poškození žírem škůdců a období účinných zásahů proti nim

Příznaky napadení	Důvod poškození	Název škůdce	Měsíce výskytu	Poznámka
Listy jsou podél žilek poseté drobnými žlutavými skvrnkami, jemné pavučinky na rubu listů	0,5 mm velký žlutý až oranžový roztoč na rubu listů	Sviluška <i>Tetranychus urticae</i>	6 - 8	Výskyt za horkého a suchého počasí
Bělavé tečky až skvrny s nepravidelným okrajem na listech	3 - 4 mm velké bělavězelené larvy a dospělci pidikřísků sající na rubu listů	Pidikřísek růžový	5 - 8	Výskyt převážně za horkého počasí, po vyrušení rychle odskakují a odlétají
Drobné zkornatělé jizvy a zduřeny na jednoletých výhonech	Závaly po nakladení přezimujících vajíček dospělci pidikřísků	<i>Typhlocyba rosae</i>	9 - 10	Je vhodné odstranit a zlikvidovat napadené části
Zkadeřené, zdeformované a proděravělé listy, zakrnělé slepé výhony a deformované zdužnatělé květy	Reakce na jedovaté sliny savých asi 7 mm velkých zelených a hnědých podlouhlých ploštic klopušek	Klopušky <i>Lygus sp.</i>	5 - 7	Velmi plaché, jejich výskyt signalizuje až poškození listů
Listy růží svinuté do ruliček	Následek žíru 9 mm velkých larev pilatěnky	Pilatěnka drobná <i>Blennocampa pusilla</i>	5 - 6	Často stačí regulovat populaci pilatěnek likvidací napadených listů
postupné vyžírání pletiva listů, zůstává pouze žilnatina	Až 2 cm velké modrozelené housenky	Pilatěnka růžová	5 - 6 8 - 9	Dvě generace do roka
Nařiznuté svislé jizvy na mladých výhonech	8 mm velké černožluté vosičky	<i>Arge rosae</i>	5 + 7	Samičky kladou vajíčka do zářezu

Skeletované pletivo listů mezi žilnatinou a vykousaná poupata	1 cm velká žlutozelená housenka	Pilatka listová <i>Caliroa aethiops</i>	5 – 6	
Pavučinami spředené zámotky z listů, ožraná poupata a listy	Zelenočerné housenky velké 2 cm žijící ve společenství	Obaleč růžový <i>Archips rosana</i>	4 - 6	
Vykousané pravidelné kruhové a oválné výseče z listů, hlavně u světlolistých odrůd	Samotářsky žijící včela sbírá materiál na stavbu hnízda	Včela čalounice <i>Megachile centuncularis</i>	5 - 6	Chemická ochrana není vhodná, způsobená škoda není významná vzhledem k užitečnosti včel
Malé bílé nebo černohnědé štítky přilepené k letorostům	asi 2 mm velká štítenka přísátá na výhonu chránící se štítkem	Štítenka <i>Aulacaspis rosae</i> nebo <i>Mytilococcus ulmi</i>	5 – 7	Larvální stádium bez štítku
			8 - 10	Štítek vyvinutý, nutno použít systemický přípravek
Oslabené výhony, Červenohnědé pukličky přilepené na letorostech	Až 6 mm velké puklice sající na výhonech	Puklice švestková <i>Eulecanium corni</i>	3 - 5	Líhnutí první generace
			6 - 8	Líhnutí druhé generace
Vrcholek výhonu zasychá, pruty zastavují růst a nekvetou, pod ostny jsou malé dírký a kupičky výkalů, výhon je na řezu dutý, silně napadený prut odumírá celý, slabě napadený výhon žije až do zimy, kdy také zahyne	15 mm velká bílá larva pilatky vyžírající dřeň směrem vzhůru, vstupní otvor je pod ostnem, výstupní pod zaschlým vrcholem	Pilatka dřeňová <i>Monophadnus elongatulus</i>	5 - 6	Líhnutí vajíček = lze použít běžný insekticid
			6 - 7	Zabírají jen systemické přípravky, napadené výhony je třeba likvidovat

Pod ostny malé otvory a kupičky černých výkalů, výhon oslabený, ale často dokáže stále růst i nekvalitně zakvést, později také odumírá či nepřezimuje	10 mm velká bílá larva prozírá dřev směrem dolů	Pilatka prýtová <i>Ardis bruniventris</i>	4 - 6	Stejný postup jako u pilatky dřevňové, napadené pruty je nutné ihned odřezat až do zdravého dřeva
Vývoj pupat se zastavuje, vadnou a žloutnou, květní stopka je zřetelně nalomená, později pupata zasychají a odpadávají	3 mm velký plachý černý nosatec klade svá vajíčka do pupat a podkousnutím stopky zastavuje jejich vývoj	Květopas jahodníkový <i>Anthonomus rubi</i>	5 - 6	Preferuje rané botanické, drobnokvěté a jednoukvetoucí růže, v místech silného výskytu zničí až 90% pupat
Bílé skvrny na okvětních plátcích, později zasychající, květy zakrnělé, pupata předčasně opadávají	Sání larev a dospělců třásněnek	Třásněnky <i>Thrips physapus</i> a <i>Taeniothrips atratus</i>	5 - 8	Za horkého a suchého počasí
Rozčepýřené pomuchlané květy	Následek cesty 2 cm velkého zlatězeleného zlatohlávka za nektarem	Zlatohlávek zlatý <i>Cetonia aurata</i>	5 - 7	Růžím neškodí a pro svou vzácnost a krásu by měl být chráněn
Ožrané listy, okousaná pupata i rozkvetlé květy	Požer až 1 cm velkého modrozeleného oválného brouka	Listokaz zahradní <i>Phyllopertha horticola</i>	5 - 7	Hojně rozšířený, preferuje světlé barvy květu, škodí nejen na růžích
Ožrané květy a pupata, vykoušané prašníky	Následek žíru až 15 mm velkého černého brouka s bíle tečkovanými krovkami	Běloskvrnec tečkovaný (Zlatohlávek tmavý) <i>Oxythyrea funesta</i>	5 - 7	Zákonem chráněný, původně jihoevropský brouk, který se v ČR začal šířit v posledních několika letech

V. Milerová

Výživa a hnojení růží

I ta nejideálnější černozem bohatě zásobená živinami se při letitém pěstování růží unaví. Od svých růží žádáme, aby byly zdravé, bujné a bohatě kvetly, proto je nutné, abychom je dobře zásobili živinami, které pro svůj růst potřebují. Největší pozornost je při hnojení třeba věnovat pěti zásadním prvkům – dusíku, fosforu, draslíku, vápníku a hořčíku, protože jejich spotřeba během vegetace je velká a jsou zásadní pro úspěšný růst a kvetení.

Dostatek dusíku je podmínkou růstu zelené hmoty, je nevyhnutelný pro tvorbu chlorofylu a nezbytnou součástí bílkovin a aminokyselin v rostlině. Fosfor je nutný pro tvorbu reprodukčních orgánů čili květů, je součástí bílkovin v buněčném jádru. Je také nezbytný pro výrobu energie fotosyntézou. Draslík napomáhá vyhrávání pletiv a zlepšuje odolnost rostlin vůči suchu, je nezbytný pro tvorbu uhlovodíků v rostlině. Vápník je součástí buněčných stěn. Hořčík je nutný pro růst a pro tvorbu semen, je součástí chlorofylu a nezbytný při procesu dělení buněk.

Každý druh rostlin má své specifické nároky na množství jednotlivých živin, pro zdravý růst také potřebují rostliny mít k dispozici živiny ve správně vyváženém poměru. Růže obsahují až 90% vody, zbytek tvoří sušina. Obsah živin v sušině růží se liší nejen podle fáze růstu, ale také v jednotlivých částech keře:

	Obsah živin v %				
	N	P	K	Ca	Mg
listy	3,35	0,3	2,2	1,15	0,46
květní stvol	4	0,75	2,4	1,5	0,37

Ve fázi bujného jarního nárůstu zelené hmoty stoupá spotřeba dusíku v poměru oproti ostatním živinám, zhruba v polovině vegetace, v době, kdy je většina zelené hmoty již narostlá, stoupne potřeba draslíku nutného k vyhrávání pletiv. Spotřeba fosforu je po dobu vegetace více méně vyrovnaná. I tento měnící se poměr je při hnojení třeba respektovat.

Je dobré znát nároky růží na jednotlivé živiny a zohlednit je při výběru hnojiv, která budeme aplikovat. Vyvarujeme se tak možných fyziologických poruch růstu způsobených nedostatkem nebo naopak přebytkem některé z živin v půdě.

nedostatek	prvek	nadbytek
Olistění celkově světlé a úzké, růst slabý a zakrnělý	Dusík (N)	Vytáhlé temně zelené přírůstky, málo květů špatného vybarvení, pletivo vodnaté

Fialové zbarvení střední žilky a rubu listů, zasychající špičky listů, tenké slabé nekvetoucí přírůstky	Fosfor (P)	Tmavěhnědé skvrny na listech, velké množství drobných špatně vybarvených nekvalitních květů
hnědě olemované mladé listy, kadeřavění listů, stáčení okrajů listu dolů, rostliny citlivé na sucho a mráz	Draslík (K)	Mozaika bílých skvrn na pletivu listu, skvrny postupně zasychají a vypadávají
žluté až červené mramorování starých bledězelených listů, okraje listů se stáčeji nahoru, souvisí s nadbytkem vápníku či draslíku	Hořčík (Mg)	Vyvolává druhotný nedostatek železa
Chloróza začínající od mladých listů, žilnatina zůstává zelená, nejčastěji vyvolaná nadbytkem vápníku a nesprávným PH	Železo (Fe)	Téměř se nevyskytuje Pro rostliny toxický
Chloróza začínající od nejstarších listů	Mangan (Mn)	Vyvolá druhotný nedostatek železa
Téměř se nevyskytuje, zasychání plošek mezi listovou žilnatinou, praskání listů, většinou vyvolaný nadbytkem draslíku	Vápník (Ca)	Neschopnost přijímat železo, fosfor, draslík a hořčík

Po růžích žádáme, aby poskytovaly co nejvíce květů, zároveň jim ale odebíráme až 600g zelené hmoty spolu s odkvetlými květy při pravidelném sestřihu v průběhu sezóny. To pro rostlinu představuje v průměru ztrátu 2,7g N + 0,26g P + 2,1g K + 1,2g Ca, kterou se bude snažit nahradit z půdy. Také to znamená orientační množství živin, které bychom minimálně měli každému růžovému keři v sezóně poskytnout hnojením okamžitě přijatelnými hnojivy.

Jako rychlá a jednoduchá volba se přímo nabízí průmyslově vyráběná hnojiva obsahující přesně uvedený poměr živin v koncentrované formě, snadno rozpustných ve vodě a tedy nejrychleji pro rostliny dostupných. (V případě růží je nezbytné zcela vypustit hnojiva s obsahem chloru, protože růže jsou na chlor citlivé, vadí jim i soustavná závlhka chlorovanou vodovodní vodou). Tato hnojiva mohou sloužit k doplnění chybějících živin a případně k úpravě PH půdy. Jejich používání však může kvalitu půdy naopak zhoršit, neboť soustavná aplikace průmyslových hnojiv zasoluje půdu. Navíc nedodávají půdě žádné organické a humusotvorné látky. Používání průmyslových hnojiv by tedy mělo být pouze doplňkem k hnojení organickými hnojivy. Kromě v nich obsažených živin dodáme půdě také humus, užitečné mikroorganismy a stimulační růstové látky. Zlepšíme také strukturu půdy, těžké půdy se vylehčí, naopak u lehkých písčitých půd selepší jejich zadržnost vody. To vše povede k nárůstu kořenového systému a k viditelně mohutnějším keřům růží. Rozklad organických hnojiv v půdě trvá i několik let, jejich přítomnost v půdě tedy slouží růžím jako dlouhodobá zásobárna přirozených živin. Ideálním obdobím pro aplikaci je podzim nebo brzké jaro, kdy organickou hmotu zapravíme 10-15cm hluboko do půdy. Pokud by totiž zůstala na povrchu došlo by k přeměně dusíku

na čpavek a jeho vyprcháání. Chceme-li organické hnojivo použít jako okamžitě působící živiny ve formě pro rostliny snadno přijatelné, připravíme si hnojivou zálivku. Necháme cca 1 kg organického materiálu vyluhovat v 10 litrech vody po dobu jednoho až dvou týdnů. Výluhem zředěným 1:1 zaléváme výsadby buď ihned po silném dešti, nebo alespoň po vydatné předchozí zálivce.

Průměrný obsah živin v organických hnojivech v %					
	N	P	K	Ca	Mg
Kravský hnůj	0,42	0,10	0,42	0,32	0,7
Koňský hnůj	0,65	0,13	0,52	0,21	-
Ovčí hnůj	0,85	0,14	0,66	0,25	-
Prasečí hnůj	0,45	0,08	0,46	0,22	-
Slepičí a holubí trus	1,70	0,70	0,40	1,40	-
Králičí hnůj	0,52	0,20	0,93	0,46	-
Husí a kachní trus	0,80	0,44	0,66	0,92	-
Močůvka	0,24	-	0,45	0,02	-
Hnojůvka	0,10	0,009	0,42	0,01	-
Kravská kejda	0,42	0,08	0,35	0,18	0,05
Prasečí kejda	0,61	0,15	0,19	0,18	0,05
Zkompostovaný hnůj	0,55	0,10	0,34	0,32	-
Zahradní kompost	0,53	0,16	0,15	0,59	-
Kompost z trávy	0,27	0,05	0,16	0,78	-
Kompost z listí	0,52	0,10	0,10	-	-
Zetlelá sláma	0,60	0,09	0,91	0,21	-
Zelené hnojení	0,48	0,04	0,29	0,29	0,06

World Rose News 22, červen 2011

Světové růžařské noviny vycházejí nyní již elektronicky a lze je zdarma stáhnout na adrese www.worldrose.org//WorldRoseNews. Tak využijte laskavě tuto možnost. Dostanete se k novinkám dříve a v úplnosti místo níže uvedených opožděných úryvků.

Zprávy o dvou největších letošních živelných pohromách, a to z míst kde se konala celosvětová shromáždění, podávají přímo místní přátelé-růžaři. Na Novém Zélandu postihlo ničivé zemětřesení 22. února Christchurch, zničilo budovy, silnice, zahrady, ale i rozvod vody a odpadovou kanalizaci, ale život jde dále. To po zemětřesení v Japonsku 11. března přišlo způsobenou vlnou tsunami o život 150 tisíc lidí a desetitisíce domů (*ale dodávám, že média u nás i jinde se vyžívala zcela nezdůvodněnými obavami z vlivu zničené jaderné elektrárny ve Fukušimě na naše životy*). Japonci sice odložili 12. mezinárodní konferenci o starých růžích, plánovanou na květen 2011, o rok, ale nezrušily plánované růžařské akce, aby i touto cestou přispěli ke smíření s osudem.

Členové Klubu šlechtitelů růží při WFRS (Austin, Barni, Delbard, Gaujard, Guillot, Laperriere, Meilland, Orard, Petrovic, Reuter, Ferrer) zahájili zvláštní tříleté testování 85 odrůd růží na aklimatizaci v Šenženu v Číně.

Přípravy na setkání ROSAFRICA v říjnu 2012 jsou v plném proudu a aktuální informace lze najít na adrese www.rosaffrica2012.co.za. Lze doufat, že se zúčastní i někdo z Rosa klubu? Bezpečnost účastníků bude určitě zajištěna.

Následující setkání členů WFRS se uskuteční v Lyonu 2015. Krásným úvodem do růžařského Lyonu je článek Daniela Boulense.

A LIFE WITH ROSES je titul knihy Davida Rustona, fanatického růžaře z Austrálie, nakladatel Rosenberg 2011.

Chcete si rozšířit růžařský obzor? Na <http://www.helpmefind.com/roses> naleznete vše nejen o růžích, ale i o školkách, akcích apod. (samozřejmě nikoliv o Česko). Špičkové MODERN ROSES 12 existují i v elektronické verzi. Novinkou je ROSE DATABASE DG Douga Gregoryho a jeho DVD za 50 AUD, dgregory24@bigpond.com.

Sotheby's London prodávala v aukci v prosinci 2010 52 originálů akvarelů Redoutého růží za dvaapůl milionů liber. Okolnosti aukce popisuje Charles Quest-Ritson.

Růžaři se loučí se svými významnými členy: s Prof. Gianfrancem Fineschim, zakladatelem známého rozária v Cavriglii (Itálie), s baronkou Jacqueline Humery, známou francouzskou zahradní architektkou a s Prof. Josephem Sieberem, významných znalce peren a růží z Mnichova.

J. Thomas

Heritage Rose Group Newsletter, březen 2011

BY ANY OTHER NAME je název časopisu Skupiny pro staré růže (**Heritage Rose Group**), vedené Davidem Rustonem, při WFRS. V březnu 2011 vyšlo šesté číslo a je k dispozici v elektronické podobě s obsahem: The Magic of Ninfa, Memorial to Trevor Griffiths, The Planting of the Heritage Rose Garden in Ooty, South India, Hazel le Rougetel, The Roses of Armstrong Park, Ruth Knopf honoured as a Great Rosarian of the World, Teas and Noisettes in South West France, The Great Redouté sale-December 2010.

Ninfa leží v severní Itálii a je tam sídlo hrabat ze Seramety, rodiny Caetani (jeden z předků byl papežem). Magická zahrada kolem ruiny hradu byla založena v 20. století a je v ní vysázeno tisíce ozdobných rostlin, včetně růží. Publikace The Garden of Ninfa vyšla v roce 1999.

Trevor Griffiths, jeden z nejuznávanějších růžařů v Timaru na Novém Zélandě, zemřel v roce 2010, který napsal osm knih o růžích.

Založení rozária starých růží v Ooty je dílem indického rhodologa Viraraghavana.

Hazel le Rougetel (autorka knihy A Heritage of Roses) zemřela v Hampshire v prosinci 2010. K tomu jménu se dostala sňatkem s pilotem RAF v roce 1940. Byla uznávanou zahradní architektkou.

Louis Armstrong Park v New Orleans má jeden z nejkrásnějších rozárií starých růží v USA a zde je uveden úplný soupis odrůd.

Ruth Knopf byla jmenována osmou Velkou světovou růžařkou, vedle Petera Bealse, Ralpha Moora, Miriam Wilkinsové, Rogera Phillipse & Martyna Rixe, Petera Harknesse a manželů Viraraghavanových. Ruth se zasloužila o zachování a identifikování mnohých zapomenutých růží.

Jsou připomenuti významní francouzští šlechtitelé: Berland, Bernéde, Brassac, Chauvry, Lartay, Pradel, Puyravaud, Beauvillain.

V článku o aukci 52 originálů avkarelů Redoutého (z původních 170) z let 1817 -1824 se dovídáme, že se mělo zato, že byla během následných politických zmatků zničena. Zjistilo se však nedávno, že je koupil francouzský král Karel X. a daroval je své snaze hraběnce de Berry. Ta prchla roku 1830 z Francie, posléze do Benátek a akvarely prodala roku 1854 své sestře Tereze Kristýně, císařovně v Brazílii. Tam je potomci zdělili, až je v roce 1940 (nebo 1951?) prodali Lordu Heskethovi II. a ten je dal do dražby. Koupil je za 2,7 mil. liber, zřejmě někdo ze Středního východu. Zda existují i zbývající akvarely není známo.

J. Thomas

Právě dorazila smutná zpráva, že letos v září ve věku 98 let zemřela paní Irene Golebiowska, zakladatelka Polské společnosti (towarzystwa) přátel růží, s níž byl Rosa klub ve svých začátcích v roce 1968 v čilém styku. Bohužel se nenašel nikdo, kdo by po roce 1989 dokázal spolek udržet při životě. Čest její památce! Bližší informace lze vygooglovat.

Drobnosti

Půdní mikrobi hrají klíčovou roli v ekosystému s množstvím životně důležitých funkcí pro rostliny, jako je výživa, oběh dusíku a uhlíku a struktury půdy. Půdní mikrobi tvoří významnou část genetické diverzity na Zemi. Např. 1 gram půdy obsahuje 10^{10} až 10^{11} bakterií, 6000 až 50 000 druhů bakterií a až 200 m hyf (např. houbové vlákno tvořící podhoubí). Přes tuto důležitost a pro tuto složitost jsou půdní mikrobi zatím ne dost probádány.

(dle přehledného článku Unseen magority ... Van Der Heiden, Bardgetta a Van Straalena v Ecology Letters, 11. 3. 2008)

V záplavě webových stránek by vás mohl potěšit **Zahradnický kalendář** www.zahradnickykalendar.cz

Má motto **Karla Foerстера (1874-1970)**, slavného německého zahradníka, šlechtitele a spisovatele: „Kdo je se svou zahradou spokojený, ve skutečnosti si ji vůbec nezaslouží.“

Uvádí Rostlinu týdne, Akce a výstavy, Faunu na zahradě (např. Kouzelné slavičí trylky), Knihovničku, Tipy na nákup atd.

Badener Rosentage 2011 probíhaly od 4. do 26. června v lázeňském městě Baden bei Wien s téměř každodenním programem: soutěž nových růží, setkání s růžemi Rudolfa Geschwinda, kurz péče o růže, růžový trh, výstava řezaných růží, atd., ale zejména růžový bál na závěr. Kompletní program je možno obdržet od městského zahradnictví stadtgaerten@baden.gov.at.

Při cestě se vyplatí navštívit rozsáhlé **Rozárium ve Vídni**, Wien-22, Hirschstetten, dosažitelné autobusem 23A ze stanice Kagran metra U1, přístupné ale jen ve čtvrtek a v sobotu od 10 do 18 hodin od 6. června do 12. října. Rozárium má plochu 10 000 m² a představuje 1300 odrůd růží, s řadou růží českých, moravských a slovenských šlechtitelů. Vedle rozária je úžasná Květinová zahrada a jedno ze zásobních zahradnictví Vídně. Bližší informace na <http://wien.at/ma24>

schéma rozária

jt

Růžový palouček

brožura, kterou vydal Spolek přátel Růžového paloučku v Újezdci (okres Svitavy), sestavil Václav Matějka a vytiskly Východočeské tiskárny Pardubice, 32 stran, formát A5, rok (bohužel) neuveden.

Obsah

Úvod – Václav Matějka	3
Toužení po vlasti – Josef Kačer, 1863	5
Růžový palouček kdysi a dnes – B. B. Bašus	6
Růžový palouček – Alois Jirásek	9
Růže exulantů – Antonín Klášterský, 1921	12
Kde voněly růže – Leontina Mašínová	13
Muž touhy – František Kožík	15
Pověsti – Jiřina Jandová	16
Růžovému paloučku – František Kožík	19
Česko-bratrská tradice – Jan Vencovský	22
Růžový palouček – Jan Janota, 1886	23
Památník českým bratřím na Růžovém paloučku – B. VI. Durdych	24
Symbol věrnosti – Jan Kopecký	27
Návraty – Miloš Krejčí	29
Výňatek z Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské	30

V úvodu je mimo jiné uvedeno: „Zájem o Růžový palouček a jeho trvalá návštěvnost vede nás, správce a ochránitele tohoto památného místa, k tomu, abychom vám nabídli tuto skromnou publikaci pro trvalou vzpomínku na návštěvu v tomto líbezném koutku východních Čech. Je to soubor statí, v němž se autoři – spisovatelé, současníci i příslušníci minulých generací, vyznávají ze svého vztahu k tomuto památnému místu.“

*Růžový palouček kolem roku 1903.
Kresba Karla Liebschera.*

Lépe bych to nedokázal říci a obsah to dokládá. Dnes je možné prostřednictvím internetu získat lehce spoustu aktuálních i historických informací a fotografií k tomuto tématu, např.: www.ujezdec.infobec.cz; http://cs.wikipedia.org/wiki/Růžový_palouček; www.vysoke-myto.cz/portal/images/stories/kultura/zpra0606.pdf, takže tato brožura má hlavně historickou cenu, a jsem rád, že jsem ji získal od př. Krůla do archivu Rosa klubu a doufám, že zpráva o této brožuře vás podnítí k návštěvě památníku.

Vedle asi nejlepší básně Růže exulantů od básníka Antonína Klášterského, otištěné v části Poezie růží, uvádím z brožury v úplnosti stať s výkladem symboliky umístěné na památníku.

Památník českým bratřím na Růžovém paloučku – B. VI. Durdych

Památník znázorňuje dějinný mezník – sloup, postavený na rozhraní dvou období českých dějin. Tímto rozhraním je 28. říjen 1918

Zlacená zeměkoule na vrcholu památníku a pás s postavami obepínající zeměkouli znamená světový význam bratrství a světem bloudící vyhnance – české bratry – jejichž zásady přinesly prospěch celému světu

Hlavičky sloupů znázorňuje působnost českých bratří: vpředu jako kazatelů, po stranách jako

učitelů (s knihou a kalichem) a vzadu jejich obětování (odchod do vyhnanství).

Po stranách je alegorické znázornění ctností bratrských.

Loď vpředu znamená vyhnanství, putování, ale též život jako plavbu. Řídíme-li se v životě zásadami bratrskými, neztroskotáme v bouřích a úskalích, ale dojdeme šťastně svého přístavu.

Učitel s dětmi znázorňuje, jak velký význam kladli bratři na výchovu, vyučování – na školu a že J. A. Komenským, učitelem národů, velmi se zasloužili o povznesení školství celého kulturního světa.

Beránek, toť znak utrpení, odevzdanosti (Bible kral., prorok Izaiáš 53)

Klečící muž představuje modlícího se bratra o smilování nad ranami vlasti

Tři v plamenech zahalené vrchy značí tři sta let utrpení

Komenský nad otevřenou knihou, biblí, hloubá o napravení věcí lidských svojí Pansofií a pronáší svoje proroctví: „Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu božího, hříchy našimi na hlavy naše uvedené, vlada věcí tvých k tobě zase se navrátí, ó lide český!“

Z **kalichu utrpení** vzhází záře nové doby.

Na obou stranách jsou stejné obrazy:

Srdce v kalichu značí, že český člověk dovedl býti i v době i v době úzkosti a utrpení věrný věčným pravdám a svému přesvědčení.

Dvě ryby křížem přes sebe ležící jsou výstižným zobrazením základny bratrské víry. Řecky nazývá se ryba "ichthys" a jednotlivá písmena jsou zkratkami tohoto řeckého vyznání: I-ch-t-hy-s Jesos-Christos-Theu-Hyos-Soter; česky: Ježíš Kristus, boží syn, spasitel. Vyrytím nebo namalováním podoby ryby poznávali se křesťané v dobách římského pronásledování, když druhá osoba obraz ryby rovněž namalovala. Ryba značí úplnou mlčenlivost.

Tři listy znázorňují to nejkrásnější ovoce náboženské vroucnosti bratrské: víru, lásku a naději (Kralická bible, I. Korint 13.)

Beránek symbolizuje zmíněnou již trpělivost

Srdce s plameny značí zanícení pro poznanou pravdu a opravdovou lásku bratrskou

Holubice představuje mírnost.

Plastika na Růžovém paloučku

Na straně zadní:

Pták s hnízdem ohroženým hady představuje Jednotu bratrskou, obklopenou nepřáteli.

Postava učitele zdůrazňuje péči Jednoty o výchovu, vyučování a tím o zvýšení vzdělání.

Lev – český národní znak, znak síly a hrdinství.

Muž líbající rodnou zemi na cestě z vlasti značí vroucí lásku k rodné zemi, kterou musili bratři opustiti jako vyhnanci, když nechtěli zraditi pravdu, přesvědčení a svědomí.

Otevřená kniha – bible – znamená Bibli kralickou jako stálý zdroj posily a útěchy i ve chvílích nejtěžších. „Nevzali sebou nic, po všem veta, jen Bibli kralickou a Labyrint světa“.

Klečící muž znázorňuje osvobození po 300 letech.

Dole na straně horní jsou jména bratří a exulantů z okresu litomyšlského; vzadu věnování zbudovatelů památníku a vpředu slova Mistra Aloise Jiráska:

Hle, místo žalem předků posvěcené!
 Z jejich slzí růže zkvetly,
 památka silné víry, věrné lásky
 v hrůzách vyhnanství žehnající:
 „Živ buď, národe, neumírej!
 Vláda věcí tvých se k tobě zase navrátí,
 ó lide český!“

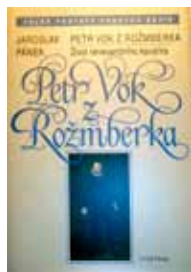
Vysoká mříž obklopuje a osamocuje památník, jako kdysi les obklopoval a chránil Růžový palouček. Na mříži je nápis:

Na věčnou památku českým bratřím na Růžovém paloučku zbudováno roku 1921. U zámku: Na Drábkově-Koníčkově.

Celý památník zhotoven je z mědi, přivezené našimi legionáři ze Sibiře, což samo je tklivou analogií mezi naším bojem o svobodu náboženskou a našim zápasem o svobodu národní a politickou.

Památník podle návrhu architekta **Aloise Meteláka** vyhotovila **Řemeslnická škola v Litomyšli**. Park v okolí byl osázen v roce 1925 architektem **Kulišanem** a nachází se v něm např. jinan dvoulaločný. Do roku 1938 se na Růžovém paloučku konala setkání v den připomenutí upálení Jana Husa. Po druhé světové válce byla tato tradice obnovena pouze na dva roky. V roce 1952 byla nuceně zastavena činnost spolku. Ten se obnovil až v roce 1990 jako *Spolek přátel Růžového paloučku v Újezdci*, který se opět o místo stará a pořádá zde znovu slavnosti. (Milan Fikejz, Spolek přátel Růžového paloučku, Svitavský deník 2. 7. 2011)

J.Thomas

Petr Vok z Rožmberka - Jaroslav Pánek

nakladatelství Vyšehrad, str. 320, 2010, cena od 258 do 358 Kč

Poslední představitel mocného a legendami opředeného rodu Rožmberků Petr Vok bezesporu patří mezi významné postavy českých dějin přelomu 16. a 17. století. Stejně tak mu ale náleží výjimečné místo mezi populárními postavami naší minulosti coby prototypu renesančního kavalíra, který dokázal užívat radostí života plnými doušky. Kniha významného znalce našich dějin v období raného novověku prof. Jaroslava Pánka přibližuje obě roviny života pana Petra Voka. Věnuje se prostředí slavného rodu, v němž mu bylo dáno vyrůstat, dospívání ve stínu slavnějšího a úspěšného bratra Viléma, politickému a hospodářskému působení v roli – poslední – hlavy rožmberského rodu. Jak ale ukazuje Pánkova kniha, Petr Vok z Rožmberka byl také neobyčejně aktivním podporovatelem literatury a vzdělanosti, mecenášem a sběratelem uměleckých děl. Životopis neopomíná ani jeho příklon k evangelictví a podíl na vydání Rudolfova majestátu, jehož 400. výročí si v tomto roce připomínáme. Mýtus o „renesančním kavalírovi“ není v Pánkově podání likvidován, ale živým a čtivým způsobem přiblížen.

O autorovi: **Prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc., dr. h. c.** se narodil 1947 v Praze, roku 1992 se habilitoval na FF UK v oboru rané novověkých dějin a 1996 byl jmenován profesorem českých a slovenských dějin. Zabývá se českými a evropskými dějinami raného novověku (16.-18. století). Hlavními tématy jeho výzkumu jsou struktura společnosti, politický systém, kulturní vývoj v době humanismu, renesance, manýrismu a baroka, dějiny šlechty, marginálních vrstev a kriminality, dějiny mezinárodních vztahů a kulturní význam cestování po Evropě, dále dějiny historiografie a novodobé historické vědomí.

Antonín Klášterský, Národní listy 1921

Růže exulantů

*Vy růže lásky a bolesti, červené růže,
jež po celých staletích ještě
na malém paloučku kvetete Morašickém
za rosy a deště
a sluncem laskány dech svůj šíříte vonný
nám v radost i stony,
co tisíce jiných čas vyplel, sta rodů zapadlo v plísni
a těž počtu zašlo jmen v prachu,
vy růže, rdící se v nachu –
ó, jakou vás, trpkou či sladkou, pozdravít písni?*

*Ó, rostte a květe jen dále po celé věky
tu na svém paloučku malém
a nebe vám zalévej rosou a jarní svou vláhou
tu prst vaši drahou
a svěcenou žalem
a sluneční záře vám líbej kalichů vděky.
Z té půdy jste nedaly vyrvat se, vzítí,
vždy znovu se vzbudily k žití,
jak národ náš přes trud a muka;
necht' věčně zde pláte,
jste svaté
a nesmí již dotknout se květů zlovolná muka!*

Dle hesel na internetu:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Antonín_Klásterský a <http://botany.cz/cs/klastersky/>

Antonín Klášterský (*25. září 1866 Mirovice – †3. listopadu 1938 Praha) byl český básník a překladatel.

Pocházel ze šlechtické rodiny (Klásterští z Rosengartenu), narodil se v Mirovicích nedaleko Písku, studoval ale v Praze. Po vystudování práv zastával různé úřední funkce, ve volném čase psal a překládal poezii, kterou publikoval nejprve časopisecky, později knižně (celý život ale přispíval do mnoha časopisů). V roce 1897 byl zvolen dopisujícím členem Akademie pro vědy, slovesnost a umění, od roku byl 1923 její řádný člen a později tajemník.

Dr. Ivan Klášterský, narodil se 14. května 1901 v Praze, zemřel 15. října 1979, český botanik, taxonom, rhodolog; syn Antonína Klášterského. Zabýval se rodem Rosa; organizátor a dlouholetý přednosta botanického oddělení Národního muzea v Praze, propagátor experimentální taxonomie a týmové práce.

V roce 1962 se stal v Botanické zahradě ČSAV v Průhonících vedoucím vědeckého oddělení. Po začlenění zahrady do Botanického ústavu (1968) vedl oddělení perspektivních a užitkových rostlin se zaměřením na biosystematiku (karyologie, genetika, morfologie, studium populací). Jeho hlavním zájmem v té době byl výzkum rodu Rosa, především komplex *Rosa canina*. Evropské plané růže studoval i při cestách, např. do Rumunska a Itálie. Prostudoval rhodologický herbář Crépínův v Bruselu. Zpracoval rod Rosa do Flora Europaea, díl 2 (1968), svoji vlastní monografickou práci však nestihl dokončit.

Rosa canina, převzato z www.ruze.wi.cz

Předseda	Dr. Josef Thomas, Českomalínská 17, 160 00 Praha 6, josef.thomas@suro.cz, josef.thomas@email.cz
Místopředseda	MUDr. Stanislav Konšťacký, Postranní 665, 503 11 Hradec Králové, konstackys@seznam.cz
Čestný člen výboru	Doc. Ing. Bohumil Jaša, Mathonova 34, 613 00 Brno
Hospodář	Vladislav Bártík, Novosibřinská 1229, 190 16 Praha 9 - Újezd n. L.
Evidence členů	Ing. Alena Haberhauerová, Štorkánova 2810, 150 00 Praha 5, a.haberhauerova@seznam.cz
Členové výboru	Ing. Dagmar Maixnerová, FLORA, 771 11 Olomouc, trhy@flora-ol.cz Věra Milerová, Klírova 1923, 148 00 Praha 4, vera.milerova@seznam.cz Ing. Jiří Pirner, Karla Čapka 572, 500 02 Hradec Králové, Jiri.Pirner@faf.cuni.cz Mgr. Miroslava Dostálová, U Jordánu 258, 503 03 Holohlavý, xxxpedro@seznam.cz RNDr. Václav Koula, Kozelkova 447, 503 51 Chlumec nad Cidlinou, Vaclav.Koula@faf.cuni.cz
Revizní komise	Ing. Eduard Killberger, Na Bajnarce 14, 317 00 Plzeň, kinea@seznam.cz Radmila Trojanová, Pohledná 248, 155 31 Praha 5-Lipence
Vedoucí odborů	Praha: Věra Milerová, adresa viz výše Hradec Králové: Ing. Jiří Pirner, adresa viz výše Olomouc: Ing. D. Maixnerová, adresa viz výše Brno: Doc. Ing. Bohumil Jaša, adresa viz výše Frenštát p. R.: Oldřich Slovák, Rožnovská 674, 744 01 Frenštát p. R. Plzeň: Ing. Eduard Killberger, adresa viz výše
Odborný poradce	Zdeněk Kráčmar, Holovousy 46, 508 01 Hořice, tel. 435 691 182

ROSA KLUB ČR je specializovanou základní organizací Českého zahrádkářského svazu, která sdružuje milovníky, pěstitele i šlechtitele růží a propaguje všestranný rozvoj růžařství.

Roční členský účelový příspěvek činí 100 Kč nebo 80 Kč pro důchodce, a to pro všechny členy. Členové, kteří jsou členy ČZS jen prostřednictvím evidence v SZO Rosa klub ČR, platí navíc základní členský příspěvek 100 Kč ročně, a to i v důchodovém věku. Příspěvky jsou splatné vždy do konce dubna na č. účtu 1923414329/0800 u České spořitelny.

Zpravodaj Rosa klubu ČR č. 100

Časopis vydává ROSA KLUB ČR, Livornská 440, 109 00 Praha 10, www.rosaklub.cz

Korespondence: Rosaklub ČR, Českomalínská 17, 160 00 Praha 6

Zpravodaj Rosa klubu vychází nepravidelně a je vydáván zejména pro členy Rosa klubu ČR; za vydávání odpovídá Dr. J. Thomas (adresa viz výše); jemu zasílejte příspěvky do zpravodaje, inzeráty, náměty i dotazy k náplni. Za obsah článků ručí autoři.

Zapsán v evidenci periodického tisku MK ČR s evidenčním číslem MK ČR E 10963

Grafická úprava a sazba: Ing. Lucie Vodičková, luca.vodickova@seznam.cz

Vytiskla tiskárna Integraf, s.r.o., Náchod

Číslo 100 vyšlo v říjnu 2011

GENEALOGIE ROŽMBERKŮ

GENEALOGY OF THE HOUSE OF ROŽMBERK

Václav I. a Přemysl, knížata bavorského, českého a probošpolského kmenůvek
(-1198)

Václav III., kníže z Přemysla a Přemyslovců, vládnoucí nad panstvím v Kromělově
(-1258)

Vuk I. z Rožmberka, kníže nejvyšší moravský, správce Horního Rakouska, moravský hejtman ve Břevnově (-1282)

Jindřich I., císař nejvyšší kromělovský a probošpský pražský, vládní zámek v Břevnově (-1338)

Petr I., kníže nejvyšší kromělovský, kromělovský hejtman v Českých (-1347)

Ottobach I. (-1388)

Jindřich III., nejvyšší probošpský pražský (-1412)

Ottobach II., nejvyšší probošpský pražský (-1462)

Jindřich IV., nejvyšší hejtman ve Slavkově (-1472)

Jan II., nejvyšší český kromělovský, státní hejtman ve Slavkově (-1472)

Jindřich V. (-1491)

Vuk II., kromělovský hejtman v Českých (-1491)

Petr IV., kromělovský hejtman v Českých (-1528)

Jindřich VII. (-1528)

Jan III., nejvyšší pražský hejtman v Českých (-1528)

Jan III. (-1528)

Petr V., nejvyšší hejtman (-1548)

Václav, kníže nejvyšší kromělovský a probošpský pražský (-1542)

Petr Vuk (-1612)

ZÁVĚR CONCLUSION

Od ledna 2022 je pravní představitel historického sdružení knížata Matěj Čermák představitel sdružení veškeré majetkové a právní věci sdružení. Všechny věci jsou vedeny knížetem Matějem Čermákem. Závěrem je třeba říci, že sdružení je stále aktivní a snaží se o obnovu a rozvoj historického sdružení. Všechny věci jsou vedeny knížetem Matějem Čermákem. Závěrem je třeba říci, že sdružení je stále aktivní a snaží se o obnovu a rozvoj historického sdružení.

Knížata Matěj Čermák
představitel sdružení veškeré majetkové a právní věci sdružení.

Knížata Matěj Čermák představitel sdružení veškeré majetkové a právní věci sdružení. Všechny věci jsou vedeny knížetem Matějem Čermákem. Závěrem je třeba říci, že sdružení je stále aktivní a snaží se o obnovu a rozvoj historického sdružení.

Matěj Čermák
představitel sdružení veškeré majetkové a právní věci sdružení.

Právní úkony sdružení zpracovává sdružení. Všechny věci jsou vedeny knížetem Matějem Čermákem. Závěrem je třeba říci, že sdružení je stále aktivní a snaží se o obnovu a rozvoj historického sdružení.

Jihočeský kraj

Rozárium & Obchod s růžemi v Přerově nad Labem

***K jubilejnímu 100. vydání Zpravodaje
přejeme Rosa klubu ČR do dalších let
– mnoho nových čtenářů z řad růžařů
i těch, kteří nekonečnou krásu růží
teprve začínají objevovat.***

www.obchodsruzemi.cz